

BIBLIA-TANULMÁNYOK ■ 2018/3.

Az apostolok cselekedetei

*„Veszték erőt, miután a Szentlélek eljön reátok,
és lesztek nékem tanúim” (Ap csel 1,8)*

BIK KÖNYVKIADÓ
BUDAPEST, 2018

A tanulmányokat összeállította:
Vankó Zsuzsanna

A tanulmány elektronikus formában a www.kerak.hu oldalon
a „Kiadványok” menüpont alatt tölthető le

A borítón Raffaello *Pál apostol Athénban prédikál*
című festményének részlete látható

A Keresztény Advent Közösség megbízásából kiadja:

BIBLIAISKOLÁK KÖZÖSSÉGE KÖNYVKIADÓ

Székhely: 1121 Budapest, Remete út 16/A

Kiadó és könyvlerakat: 1181 Budapest, Reviczky Gyula u. 46.

Telefon/fax: 06-1/267-3947 ■ 06-20/379-6020

megrendeles@bikkiado.hu ■ www.bikkiado.hu

Felelős kiadó: Szigeti Gábor

Sorozatszerkesztő: Vankó Zsuzsanna

Nyomtatás: Kvadrát Print ■ Mobil: +36-30/280-6656

info@kvadratprint.hu ■ www.kvadratprint.hu

ISBN 978-615-5260-67-4

ISSN 0865-3119

TARTALOM

Bevezetés	7
I. TANULMÁNY ■ JÚLIUS 7. A Szentlélek kiárasztása – Előkészületek és beteljesedés (Ap csel 1–2. fejezet)	10
II. TANULMÁNY ■ JÚLIUS 14. A Jézusba vetett hit hatalma (Ap csel 2,42–4,31)	23
III. TANULMÁNY ■ JÚLIUS 21. Az ősgyülekezet élete – Ismét a főtanács előtt (Ap csel 4,32–5,42)	34
IV. TANULMÁNY ■ JÚLIUS 28. Az első keresztény vértanú (Ap csel 6–7. fejezet)	49
V. TANULMÁNY ■ AUGUSZTUS 4. Az evangéliumhirdetés kiterjedése – Fülöp evangélista munkája (Ap csel 8,1–40)	61
VI. TANULMÁNY ■ AUGUSZTUS 11. Pál megtérése (Ap csel 9,1–30)	75
VII. TANULMÁNY ■ AUGUSZTUS 18. Pál első bizonyágtevései megtérése után – Péter szolgálata (Ap csel 9,19–43)	89
VIII. TANULMÁNY ■ AUGUSZTUS 25. A pogánymisszió kezdete – Kornéliusz megtérése és az antiochiai munka (Ap csel 10,1–11,24)	99
IX. TANULMÁNY ■ SZEPTEMBER 1. Péter szabadulása a börtönből – Pál első missziójának kezdete (Ap csel 12,1–25; 11,25–30; 13,1–12)	112

X. TANULMÁNY ■ SZEPTEMBER 8.

Az apostoli zsinat és Pál második misszióútjának
első szakasza (Ap csel 13,14–16,5) 126

XI. TANULMÁNY ■ SZEPTEMBER 15.

Evangéliumhirdetés a nagy görög városokban
– Pál második misszióútjának második szakasza,
és harmadik misszióútja (Ap csel 17–19. fejezet) 143

XII. TANULMÁNY ■ SZEPTEMBER 22.

Pál utolsó útja Jeruzsálembé
és elfogatása (Ap csel 20–22. fejezet) 162

XIII. TANULMÁNY ■ SZEPTEMBER 29.

Pál cézáreai fogsága és Rómába érkezése
(Ap csel 22,23–28,31) 176

Igék minden napra

JÚLIUS 198
AUGUSZTUS 199
SZEPTEMBER 200

BEVEZETÉS

Különleges lelki érdek fűz bennünket az apostolok cselekedeteiről szóló bibliai irat tanulmányozásához, amely ihletett feljegyzés a Szentlélek Jézus mennybemenetele utáni kitöltetéséről és annak hatásáról az ősegyház életében. A bibliai próféciaik szerint Jézus visszajövele előtt a Szentlélek újbóli kitöltése valósul majd meg a végidő hívő egyházában. Ezért fontos, hogy megismerjük a Szentlélek első kiárasztásának előzményeit, beteljesedését és kihatásait is. Mindaz, ami akkor történt, előképe a Jézus második, dicsőséges megjelenése előtti eseményeknek.

A Szentlélek Jézus visszajövele előtti kiárasztása az egész világon megnyilatkozik majd, és nagyobb mértékű lesz, mint az első volt. A lelki törvényszerűségek azonban ugyanazok. Egyrészt ezért fontos számunkra *Az apostolok cselekedetei* gondos tanulmányozása. Ellen G. White így ír erről: „Isten arra tanított, hogy az apostolok cselekedeteiről írott egész könyv különösképpen nekünk szóló Biblia-tanulmány és hitbeli lecke ma.” (32. levél, 1910)

Másrészt azért időszerű a könyv alaposabb, mélyebb megismerése, mert az ősegyház élő, munkálkodó közösség volt, minden tagját érintően. Nem csupán az apostolok teljesítették a nagy misszióparancsot, hanem a keresztyén gyülekezetek is mind kivették részüket a munkából. Ebben a vonatkozásban a mi közösségünknek nagy átalakulásra van szüksége – ezért is bátorító, ösztönző példa számunkra az ősegyház munkálkodásáról szóló tanúságtétel.

A könyv szerzője

Az apostolok cselekedetei szerzője Lukács, a görög származású keresztyén orvos, Pál apostol munkatársa, hűséges kísérője misszióútjai nagy részén, sőt fogsága idején is. Az ősegyház történetének

megírásával mintegy folytatja az általa írt evangéliumot, amint erre *Az apostolok cselekedetei* bevezető sorai utalnak: „Első könyvemet írtam, Theophilus, mindazokról, amelyeket Jézus kezdett cselekedni és tanítani, mindama napig, amelyen felviteték...” (Ap csel 1,1–2)

Ebből arra következtethetünk, hogy *Az apostolok cselekedetei*-re vonatkozóan is érvényes *Lukács evangéliuma* bevezetése: „Mivelhogy sokan kezdték összefüggő formában megírni azoknak a dolgoknak az elbeszélését, amelyek minálunk beteljesedtek – amint élénk adták azok, akik kezdettől fogva szemtanúi és szolgálói voltak az Igének –, tetszett nekem is, aki eleitől fogva mindennek szorgalmasan a végére jártam, hogy azokról írjak neked, hogy megtudhasd azoknak a dolgoknak a bizonyosságát, amelyekre tanítottál.” (Lk 1,1–4)

Lukács Ap csel 16,10-től többes szám első személyben beszéli el a történeteket. Valószínűleg Troásban csatlakozott Pálhoz – abban a történelmi pillanatban, amikor az apostol, áthajózva a szoroson, Európa földjére lépett, hogy Jézus Krisztus evangéliumát itt is hirdesse –, és vele ment mindenhová. Pál római fogságából írt utolsó levelében így emlékezik meg erről: „Egyedül Lukács van velem.” (2Tim 4,11)

Az ősegyház korábbi történetéről főként Pál apostol kétéves cézáreai fogsága idején szereshetett pontos értesüléseket Lukács. Említi, hogy régi tanítványokkal találkozott ekkor, valamint a vezető apostolokkal és vénekkel is (Ap csel 21,8–18).

Az apostolok cselekedeteiben Lukács a saját személyéről, szolgálatairól semmit sem szól. Ez a tény nem csupán keresztényi alázatáról tanúskodik, hanem arról is, hogy prófétai fegyellemmel írt: csakis azt közölte, ami az idők végéig terjedő, egyetemes érvényű kinyilatkoztatás, melynek megörökítésére a Szentlélek készítette. Ő maga a háttérben marad, nincs külön mondanivalója. Amit ír, az Isten beszéde, és egyedül erre kívánta irányítani olvasói figyelmét.

Milyen módszert kövessünk a tanulmányozásnál?

Mindenekelőtt olvassuk el teljes egészében a tanulmány címe alatt, zárójelben megjelölt két-három fejezetet a Bibliából. Jó, ha az adott fejezeteket többször is elolvassuk, hogy jobban lássuk, értsük az összefüggéseket. A heti tanulmányok kérdései csupán részleteket emelnek ki, és ezeket akkor értjük meg igazán, ha alaposan ismerjük az egész kijelölt igeszakasz tartalmát.

Az egyes tanulmányokat tekintjük át először egészében, egyszeri átolvasással, hogy lássuk a gondolatmenetet. Ha előzőleg elolvastuk már a Bibliából az egész szakaszt, akkor az első átolvasás elegendő ahhoz, hogy előttünk legyen a tanulmány váza.

Ezután lehetőleg naponként vegyünk át egy-egy részt a tanulmányból, jól átgondolva. Először mindig a kérdést figyeljük meg, igyekezzünk jól megérteni, majd fogalmazzuk meg rá a választ a megjelölt igék alapján. Egyes kérdéseknél további, rávezető kérdéseket is találunk, amelyek az idézett ige vagy igék átgondolására készítetnek, és arra serkentenek, hogy a saját életünkre alkalmazzuk mondanivalójukat.

A hét végén olvassuk el újra az egész kijelölt igeszakaszt, hogy meglássuk, jobban értjük-e már a mondanivalót és a belső összefüggéseket. Ezáltal remélhetőleg maradandóan bennünk élnek majd e számunkra oly fontos és időszerű könyv lelki tanításai.

Ajánljuk, hogy a Biblia-tanulmánnyal párhuzamosan olvassuk Ellen G. White *Az apostolok története* című könyvét. A heti tanulmányokban is gyakran idézünk ebből a könyvből, de csak részleteket, megjelölve az adott fejezet címét is, amelyből az idézetet vettük, mivel a könyvnek több kiadása forog közkézen.

A Szentlélek kiárasztása

Előkészületek és beteljesedés

(Ap csel 1-2. fejezet)

1 Milyen ígélet beteljesedésére kellett várniuk a tanítványoknak Jézus mennybemenetele után?

- „Velük összejőve meghagyta nekik, hogy ne menjenek el Jeruzsálemből, hanem várják be az Atya ígéletét, melyet, úgy mond, hallottatok tőlem: hogy János ugyan vízzel keresztelt, ti azonban Szentlélekkel fogtok megkereszteltetni, nem sok nap múlva.” (1,4-5)
- .....
- .....
- .....

(Ki által hangzott el először a Szentlélek keresztségére vonatkozó ígélet? Mit jelent a „Szentlélek keresztsége”? Vegyük figyelembe, hogy a „keresztség”-nek fordított szó eredeti, pontos jelentése: alámerítés.)

A Szentlélek munkájának fokozatai az ember életében a Szentírás szerint:

- Az elhívás előkészítése: a lelkiismeret érzékenységének munkálása és lelki szomjúság fakasztása jobb, magasabb rendű élet után.

▪ A konkrét elhívás: „Zörgetés a szív ajtaja előtt.” (Jel 3,20) A Szentlélek ekkor még mindig kívülről közelíti meg az embert.

▪ Az újjászületés véghezvitele, ami a gondolkodásmód és az Istenhez való viszony gyökeres megváltozását eredményezi. (Ha az ember „megnyitja az ajtót”, a Szentlélek belép a szívbe, az ember lelkivilágába.)

▪ Az ember megszentelődésének munkálása: az új ember szüntelen támogatása az óember, vagyis a régi természet ellen vívott harcban. Eredménye a gyümölcstermés, a krisztusi jellemtulajdonságok megjelenése (Gal 5,22), továbbá a Lélek ajándékaival való felruházás a jellemfejlődésnek megfelelő szinten, mértékben. Ekkor a Lélek már belülről munkálkodik az emberben, a belső ember szövetségeseként.

▪ A Szentlélek keresztsége – alámerítés Szentlélekben, az átítatódás Szentlélekkel. A Szentlélek teljes mértékben megnyilatkozik az ember által, ajándékok sokaságával ruhazza fel az elveszettek megmentéséért végzett szolgálat szükségletei szerint. Földi szolgálata folyamán Jézus szüntelenül ilyen kapcsolatban volt a Szentlélekkel. Amint az ember átadása és engedelmissége, illetve az „én” megtagadása teljessé válik, a Szentlélek vezérlése, támogatása is teljessé lesz.

Jól szemlélteti ezeket a fokozatokat a Jézus tanítványairól szóló evangéliumi hirdetés. Több tanítvány újjászületése és megtérése még Keresztelő János igehirdetése nyomán történt, ezt követően elfogadták Jézustól az elhívást arra, hogy egész életüket az evangélium szolgálatára szenteljék. Megszentelődésük munkája – kudarcokon, eleséseken keresztül is – folyamatosan haladt előre. Amikor indítékaik és szándékaik összhangban voltak a Mesterével, a Szentlélek hatalma nyilatkozott meg általuk: betegek gyógyultak meg, démonoktól szabadultak meg emberek. Máskor viszont, ha meggyengült szoros összeköttetésük a Szentlélekkel, nem tudtak segítséget nyújtani (Lk 10,17; Mt 17,14–20). Lelki tapasztalatuk legmagasabb szintjét azonban csak Krisztus mennybemenetele után érték el: ekkor részesültek a Szentlélek keresztségében.

„Ha Isten egyháza tagjainak nincs élő összeköttetésük a lelki növekedés Forrásával, akkor nem lesznek felkészülve az aratás idejére. Ha nem tartják lámpásukat felkészítve és égve, a rendkívüli szükség idején nem részesülnek a kegyelem nagyobb mértékében. (...) Isten előkészít mindenkit, aki Krisztus példáját követi, hogy befogadja és felhasználja azt az erőt, amelyet Isten megígért egyházának a föld aratásának beérlelésére. Ha az evangélium hírnökei megújítják odaszentelési fogadalmukat, az Úr napról napra újra megajándékozza őket Lelke megelevenítő és megszentelő jelenlétével. Mindennapi kötelességeik teljesítését azzal a biztos tudattal kezdik meg, hogy a Szentlélek láthatatlan jelenléte teszi őket »Isten munkatársáivá.«” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, A lélek adománya c. fejelet)

2 Milyen kapcsolatban volt a Szentlélek keresztségének ígérete a nagy misszióparanccsal?

- **„Vesztetek erőt, miután a Szentlélek eljön rátok, és lesztek nékem tanúim Jeruzsálemben, az egész Júdeában, Samáriában és a föld végső határáig.” (1,8)**

.....

.....

(Milyen „menetrendet” határozott meg Jézus az apostolok misziószolgálatára vonatkozóan? Milyen kapcsolatban van a Szentlélek második nagy kiárasztása – a késői eső ígérete – a vég idejére vonatkozó misszióparanccsal?: Mt 24,14; Jel 10,11; 14,6–12)

„A Megváltó jeruzsálemi szenvedései után, és látva, hogy munkáját ott mennyire nem értékelték, a tanítványok joggal kérhettek volna jobb kilátásokkal kecsegtető munkaterületet. (...) Azonban mindenekelőtt Jézus gyilkosainak

megtéréséért kellett munkálkodniuk.” (Ellen G. White: *Jézus élete*, „Menjete el, és tanítsatok minden népet” c. fejelet.)

„Jézus parancsa szerint a tanítványoknak Jeruzsálemben kellett megkezdeniük a munkát. Ez a város volt a színhelye az emberiségért hozott csodálatra méltó, nagy áldozatának. (...) Ott ítélték el és feszítették meg. Sokan voltak, akik titokban hitték, hogy a názáreti Jézus a Messiás, míg másokat a papok és főemberek megtévesztettek. (...) A tanítványok épp az idő alatt prédikáltak a legeredményesebben az evangéliumot, amíg Jeruzsálem az utolsó hetek megrázó eseményeinek hatása alatt állt. (...) Jézus tudta, hogy semmiféle érvelés – legyen bármilyen logikus – nem lágyít meg kemény szívet, nem töri át a világiás gondolkodás és önzés kérést. Tudta, hogy tanítványainak a mennyből kell erőtbőlletet kapniuk. Tudta, hogy az evangélium csak akkor hatásos, ha forró szívek és beszédes ajkak hirdetik, áthatva annak ismeretével, aki az Út, az Igazság és az Élet.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, A nagy parancs c. fejelet.)

A Jézus visszajövele előtti, egész világot átfogó, különleges hatékonyságú evangéliumhirdetés elképzelhetetlen pusztán emberi igyekezet és erőfeszítések által. Csak a Szentlélek erejével felruházott hívő nép által válhatnak valóra az erre vonatkozó prófétikus kijelentések.

3 Hogyan várokoztak az ígélet beteljesedésére a tanítványok és a körülöttük levő, maroknyi gyülekezet tagjai?

- **„Megtértek Jeruzsálembe a hegyről, amely Olajfák hegyének hívatik, mely Jeruzsálem mellett van, egy szombatnapi járóföldre. Amikor bementek, felmentek a felsőházba, ahol megszállt Péter, Jakab, János, András, Filep, Tamás, Bertalan, Má-**

té, Jakab, az Alfeus fia, Simon, a zelóta, és Júdás, a Jakab fia. Mindnyájan egy szívvel-lélekkel foglalatosságban és a könyörgésben, az asszonyokkal és Máriával, Jézus anyjával, és az ő atyjafiaival együtt. (...) Volt pedig ott együtt mintegy százhusz főnyi sokaság." (1,12-15)

.....

.....

.....

.....

(Mit jelentenek ezek a kifejezések: „egy szívvel-lélekkel foglalatosságban és a könyörgésben”? Mi lehetett imádságaik tartalma, miért imádkozhattak olyan buzgón? Mit tanulhatunk az első pünkösdi lelki előkészületéből a késői eső előtt szükséges lelki előkészületre vonatkozóan?)

„Mialatt a tanítványok az ígélet beteljesedésére vártak, őszintén megalázták magukat, és töredelmesen beismerték hitetlenségüket. Visszaemlékeztek Krisztus halála előtt mondott szavaira, s azok értelme most sokkal világosabb lett előttük. Emlékezetükben az elmosódott igazságok újból felelevenedtek, amint erre egymást figyelmeztették. Önváddal illették magukat, hogy az Üdvözítőt félreismerték. Csodálatos életnek eseményei elevenen, megkapóan vonultak el lelki szemük előtt. Ha tiszta, megszentelt életére gondoltak, úgy érezték, minden fáradozásuk, minden áldozatuk csekély. (...) Mennyire fáj a szívük, hogy hitetlenségükkel, bántó szavaikkal és cselekedeteikkel szomorították Őt! Az a gondolat azonban vigaszt nyújtott nekik, hogy mindezért bocsánatot nyertek. Elhatározták, hogy hitetlenségüket jóváteszik. Bátran, rendíthetetlenül megvallják Krisztust a világ előtt.

Komoly imában fordultak a tanítványok az Úrhoz, adjon nekik készséget, hogy az emberek elé állhassanak, és a mindennapi érintkezés folyamán olyan szavakat mondjanak, amelyek a bűnösöket az Üdvözítőhöz vezetik. Miközben minden véleménykülönbséget megszüntettek egymás között, és minden elsőbbségi vagy uralomvágy eltűnt szívékből, szorosán egybeforrtak bensőséges keresztényi közösségben.

Az előkészület a mélységes, komoly önvizsgálat ideje volt számukra. Érezték lelki szegénységüket, és felülről, az Úrtól kérték az erőt, amely alkalmassá teszi őket a lélekmentő munkára. Nemcsak a maguk számára kértek áldást, hanem könyörögtek mások üdvösségéért is. Tisztán látták, hogy az evangéliumot el kell vinniük az egész világnak, és buzgón könyörögtek azért az erőért, amelyet Jézus megígért nekik. (...) Teljes szívből vágytak a Jézus által megkezdett munka folytatására. Felismerték nagy tartozásukat a mennyel szemben, és felelősségük súlyát is, amelyet munkájuk jelent.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Pünkösöd c. fejj.)

A 16. vers és az utána következő igék arról tanúskodnak, hogy az apostolok kutatták az Írásokat ebben az időben, és a Szentlélek adott nekik világosságot a megértéshez. Feltámadása után Jézus kezdte „megnyilatkoztatni elméjüket, hogy értsék az Írásokat” (Lk 24,44). Úgy tűnik, most a Szentírás új világgént tárult fel előttünk. Újabb és újabb próféciákat fedeztek fel, amelyek előre szóltak Krisztus haláláról mint a megváltás beteljesedéséről. Hitük nőtt, amint felismerték a jövendölésekben, hogy Isten előre ismerte és kijelentette azokat a megrendítő eseményeket, amelyeket Krisztus halálával kapcsolatban átéltek.

„Megértették azokat az igazságokat, amelyeket, míg Jézussal együtt voltak, nem tudtak felfogni. A Szentírást ezelőtt sohasem ismert hittel és bizalommal fogadták.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Pünkösöd c. fejj.)

4 Hogyan történt a Szentlélek kiárasztása pünkösd napján? Mi mindent foglalt magában az a különleges lelki ajándék, amit ekkor az apostolok kaptak?

- **„Amikor a pünkösd napja eljött, mindnyájan egy akarattal együtt voltak. És lett nagy hirtelenséggel az égből mintegy sebesen zúgó szélnek zendülése, és betöltötte az egész házat, ahol ültek. Megjelentek előttük kettős tüzes nyelvek, és ült mindegyikre azok közül.”** (2,1–4)

„Pünkösd napján” – szó szerint fordítva: „az ötvenedik napon”, vagyis a hetek ünnepén. A mózesi törvény utasítása szerint ugyanis hét hetet (49 napot) kellett számolni a zsenge kéve bemutatása napjától, és az ezt követő 50. napon kellett ünnepelniük az úgynevezett hetek ünnepét (3Móz 23,15–21). A zsenge kéve bemutatásának ünnepe Krisztus feltámadásának az előképe volt, aki viszont „zsengeje” azoknak, akik az ő visszajövetelkor majd feltámadnak a halálból (1Kor 15,22–23). Krisztus a zsenge kéve bemutatásának napján támadt fel. Ezt követően 40 napon át többször megjelent tanítványainak, lelkükre kötötte utolsó tanításait és tanácsait (1,3), majd szemük láttára visszatért a mennybe (1,9–11). Ezután még tíz nap telt el a hetek ünnepéig, amikor a Szentlélek kiáradt.

A hetek ünnepe is előkép volt tehát. Hálaadó aratási ünnep volt eredetileg, amikor az első, új búzából, kovással sütött kenyereket mutatták be ünnepélyesen a templomban. Ezentúl az első nagy „lélekaratás” prófétikus ábrázolása és ígérete is volt ez az ünnep, amikor „az evangélium kovásza” először mutatta meg hatalmát (Mt 13,33). Egyetlen napon háromezren tértek meg (Ap csel 2,41).

E szerint mindössze tíz nap volt a pünkösd napjára való különleges lelki előkészület időszaka. A tanítványoknak nem ismeretben való további fokozatos növekedésre volt szükségük, hanem teljes

önátadásra és megtérésre. Így lesz ez a késői eső idején is. Amikor a megrostált hívő maradék eljut oda, hogy tisztán látja Isten tervét, akarátát, másrészt pedig a maga erőtlenségét, méltatlanságát, ugyanakkor Isten dicsőséges ígéreteit is, akkor már nem sok időre, hanem csak egy döntő „lelki mozdulatra” lesz szükség, hogy Isten dicsősége megnyilatkozhasson halandó emberek által.

„A Szentlélek tüzes nyelvek alakjában nyugodott az összegyűlteken. Jelképe volt ez a tanítványoknak akkor juttatott adománynak, amely képessé tette őket, hogy olyan nyelveken is folyékonyan beszéljenek, amelyeket azelőtt sohasem ismertek. A tűz azt az izzó buzgóságot ábrázolta, amellyel az apostolok működni fognak, s egyszersmind azt az erőt is, mely munkájukat kíséri. (...) Az egybegyűlteket között minden ismert nyelv képviselve volt. Az evangélium hirdetését ez a nyelvkülönbség nagyon akadályozta volna, Isten ezért csoda által pótolta az apostolok hiányosságát. A Szentlélek olyasvalamit tett értük, amit egész életükben sem vihettek volna végbe. Ezentúl, miután minden nyelven tudtak beszélni, ahova működésük kiterjedt, hirdethették az evangélium igazságait külföldön is. Ez a csodálatos adomány a világ előtt erős bizonyíték volt arra, hogy megbízásukat a menny pecsételte meg. Ettől kezdve az apostolok beszéde tiszta, egyszerű és határozott volt, akár anyanyelvükön, akár idegen nyelven beszéltek.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Pünkösöd c. fejj.)

5 Mely bibliai igé által adott magyarázatot Péter apostol a csodálatos eseményre az összesereglett sokaságnak?

- „Álmélkodtak pedig mindnyájan és zavarban voltak. Egymásnak ezt mondták: Vajon mi akar ez lenni? Mások csúfolódva mondták: Édes bortól részegedtek meg. Péter azonban előállván a tizeneggyel, felemelte szavát, és szólt nékik: Zsidó fér-

fiak és mindnyájan, akik lakotok Jeruzsálemben, legyen ez tudtotokra, vegyétek fületekbe beszédemet! Mert nem részegek ezek, amint ti állítjátok, hiszen a nap harmadik órája van. Hanem ez az, ami megmondattott Jóel prófétától: Lesz az utolsó napokban – ezt mondja Isten –, kitöltök Lelkemből minden testre, prófétálnak fiaitok és leányaitok, ifjaitok látomásokat látnak, véneitek álmokat álmodnak. Szolgáimra és szolgálóleányaimra is kitöltök azokban a napokban az én Lelkemből, és prófétálnak. És tesztek csodákat az égben odafent, és jeleket a földön idelenn, vért, tüzet és füst gőzölgését. A Nap sötétségé válik, a Hold pedig vérré, mielőtt eljön az Úr nagy és fényes napja. És mindaz, aki az Úr nevét segítségül hívja, megtartatik." (2,12–21)

■ Vö. Jóel 2,28–32

.....

.....

.....

(Milyen magyarázatot kapunk a jóeli ige által a késői eső mibenlétére vonatkozóan is?)

„A nap harmadik órája”: reggel 9 óra. (Reggel 6 órától számolták a nappali órákat.) Az „édes bortól részegedtek meg” gúnyolódás azt mutatja, hogy az apostolok közismertek voltak arról, hogy szeszes italt nem fogyasztanak, hanem csak „édes bort”, mustot.

Az „utolsó napok” kifejezést két értelemben használja a Szentírás. Tágabb értelemben az ember megváltását bizonyossá tevő golgotai áldozat utáni teljes időszakot nevezi így az Ige, szűkebb értelemben pedig a végső hatalomátvételt jelentő, második advent előtti időszakot. A prófécia kettős jelentése – tehát az, hogy az apostoli korra is, a nagy áldozat utáni időre is, de a vég idejére is vonatkozik – kitűnik a következőkből:

– Péter apostol ennek a jövendölésnek a beteljesedését ismerte fel az első pünkösd eseményében, de azt is mondta, hogy „az Úr nagy és rettenetes napja előtt” teljesedik be mindaz, amit a prófétikus ígéret tartalmaz (20. vers, vö. Jóel 2,31).

– Jóel 2,23-ban „korai és késői esőt” ígér az Úr: „mint egykor”.* A szövegösszefüggésből kitűnik, hogy ez a jelképes beszéd a Szentlélek „esőjének kiöntésére” vonatkozik (lásd 28. vers). A korai és késői eső két esős időszak volt Palesztinában. Az előbbi a magvetés után hullott, az utóbbi az aratás előtt. A késői eső bőségebb csapadékot árasztott a földekre, mint a korai eső. Így az ígéret ket-tős: Az Úr a Szentlélek kiárasztását ígérte az evangéliumi magvetést követő időre korai esőként, és ennek az áldásnak a megismétlő-dését még nagyobb mértékben, „az aratást”, azaz Jézus visszajöve-telét megelőzően. Az „aratás” jelképes értelemben „a világ végé-re”, Jézus visszajövetelére utal (lásd Mt 13,39; Jel 14,14–16).

A jóeli ígéret a következőket foglalja magában, amelyek mind a korai, mind a késői esőre nézve érvényesek:

1. A prófétálás – a Szentlélek ihlette igehirdetés – lesz a legfontosabb lelki ajándék, amelyben a Szentlélek ekkor részesíti a hívőket. Mind a korai, mind a késői eső elsősorban igehirdetői mozgalom lesz a prófétikus kijelentés szerint. Ezenkívül közvetlen kinyilatkoztatásokat – prófétikus látomásokat és álmokat – is ad Isten.

2. Nemcsak egyes kiválasztott személyek kapják meg az ajándékot a gyülekezetben, hanem éppen az lesz a különleges, hogy „minden testre” kitölti Lelkét az Úr. A „szolgák és szolgálóleányok” kifejezés bizonyára a legkisebbekre, a legszerényebb képességű hívőkre utal. Mindenkit felruház a Lélek különleges képességekkel és erőkkel a hívó gyülekezetben. Mindenkihez közvetlenül szól, aki teljesen átadja magát: idősek és ifjak, nagyok és kicsik, mind Isten Lelke által fognak szólni, cselekedni, és kiveszik részüket a végső evangéliumhirdetés munkájából.

---

* Pontosított fordítás szerint.

3. Csodálatos jelek is lesznek. Ezek azonban csupán kísérői, megerősítői lesznek a prófétálásnak, az isteni üzenethirdetésnek, ami a Szentlélek kiárasztásának legfőbb, legdöntőbb megnyilatkozása lesz.

4. Sokan térnek meg gyors, határozott döntéssel ebben az időben. A Szentlélek meggyőzi a szíveket. A rendkívüli bizonyoságtételek, valamint a mennyei lelkület és erő megnyilatkozásai következtében, felgyorsított módon érleli be az újjászületést és a megszentelődést azok esetében, akik szabad választásukkal Isten mellett döntenek: „És lesz, hogy mindaz, aki az Úr nevét segítségül hívja, megtartatik.” (21. vers)

6 Mi volt Péter apostol ige hirdetésének a magva, és hogyan hatott a sokaságra?

- „Izraelita férfiak, halljátok meg e beszédek: A názáreti Jézust, azt a férfiút, aki Istentől bizonyoságot nyert előttetek erők, csodatételek és jelek által, melyeket Őáltala cselekedett Isten tiköztetek, amint magatok is tudjátok. Azt, aki Isten elvégezett tanácsából és rendeléséből adatott halálra, megragadva, gonosz kezetekkel keresztfára feszítve megöltétek. Akit azonban Isten feltámasztott, a halál fájdalmait megoldva, mivelhogy lehetetlen volt néki attól fogva tartatnia. (...) Ezt a Jézust feltámasztotta Isten, aminek mi mindnyájan tanúbizonyosságai vagyunk. Annakokáért Isten jobbjá által felmagasztaltatva, és a megígért Szentlelket megnyerve az Atyától, kitöltötte azt, amit ti most láttok és hallotok. (...) Bizonytal tudja meg azért Izrael egész háza, hogy Úrrá és Krisztussá tette őt Isten, azt a Jézust, akit ti megfeszítettetek. Mikor ezeket hallották, szívükben megkeseredtek. Ezt mondták Péternek és a többi apostolnak: Mit cselekedjünk, atyámfiai, férfiak? Péter pedig mondta nékik: Térjete meg és keresztelkedjete meg mindnyájan a Jézus Krisztus nevében a bűnök bo-

csánatára, és veszitek a Szentlélek ajándékát. (...) Sok egyéb beszéddel is buzgón kérte és intette is őket, mondván: Szakítsátok el magatokat e gonosz nemzetségtől!" (2,22–40)

.....

.....

.....

Az apostolok saját koruk „jelenvaló igazságát” hirdették. Kijelentették teljes határozottsággal, hogy Jézus volt a Messiás. Halála az isteni megváltási terv értelmében elhatározott helyettes áldozati halál volt. Ezt követően az Atya megdicsőítette Őt feltámadása, mennybemenetele és Isten jobbjára ülése által. Hirdették, hogy a Szentlélek kiárasztása, amit tapasztalnak, Jézus közbenjárásának a gyümölcse, bizonyága.

Igen népszerűtlen igazság volt ez akkor ott, Jeruzsálemben. Szemben állt a szanhedrin 53 nappal korábban hozott ítéletével, a tömeg véleményével, amely a vezetőket támogatta. Az apostolok bizonyoságtétele a vallási és nemzeti vezetők bűnének nyílt leleplezése és kárhoztatása is volt. Ők ennek ellenére kendőzetlen nyíltsággal, teljes bátorsággal szóltak. Közvetlen, megszólító felhívással fordultak a néphez, félelem nélkül vállalták a személyes tanúságtételt.

Hasonlóképpen lesz ez a késői eső idején is. A Szentlélek erejével felruházott hívők teljes nyíltsággal és határozottsággal fogják hirdetni a hármass angyal üzenetet, amely elevenbe vágó jelenvaló igazság lesz akkor. Krisztus követői a vég idején sem ismernek majd félelmet, noha igen népszerűtlen lesz a bizonyoságtételük, mert élesen szemben áll majd a vezetők és a tömegek álláspontjával.

Nemcsak az üzenet igazsága felől győzte meg a Szentlélek az őszinte hallgatókat, hanem mély, személyes bűnbánatra és azonnali, habozás nélküli megtérésre is készítette őket. Ebben nyilatko-

zott meg a Lélek ereje leginkább, ez volt a legnagyobb pünkösdi csoda. A megtérőknek a Szentlélek további, még teljesebb ajándékát ígérte Isten.

Az ihletett igehirdetés a Krisztus ellenségeitől való határozott elkülönülésre szólította fel a megtérőket (lásd 40. vers). Így lesz ez a késői eső idején is (Jel 18,4–5).

A nagy „lélekaratás” Krisztus odaadó magvető, tanító munkájának a gyümölcse volt. A késői esőt megelőzően is széles körű, lelkiismeretes magvető munkát kell végezni, az igei üzenet szóban, írásban és minden lehetséges módon való hirdetése által. Ott lehet csak aratás, ahol előzőleg magvetés volt.

Az e heti adomány az Eleki Vendégház munkáját támogatja.

- Hozzájárulás a vendégházban folyó egészségügyi-lelki missziómunka költségeihez.

A Jézusba vetett hit hatalma

(Ap csel 2,42–4,31)

1 Milyen lelkület uralkodott az apostolok és a megtért, új hívők között?

- „Foglalatosak voltak az apostolok tudományában és a közösségben, a kenyér megtörésében és a könyörgésekben. Támadt pedig minden lélekben félelem, és az apostolok sok csodát és jelet tettek. Mindnyájan pedig, akik hittek, együtt voltak, és mindenük közös volt. Jószágukat és vagyonukat eladogatták és szétosztogatták azokat mindenkinek, amint kinek-kinek szüksége volt rá. Mindennap egy akarattal kitarva a templomban, és megtörve házanként a kenyeret, részesedtek eleddelben örömmel és tiszta szívvel, dicsérve Istent, és az egész nép előtt kedvességet találva. Az Úr pedig mindennap szaporította a gyülekezetet üdvözülőkkel.” (2,42–47)

.....
.....
.....

Vegyük számba, mi jellemezte e hívőket! A korai eső e tekintetben is előképe a késői eső kiárasztásának. Krisztus visszajövele előtt is hasonló tulajdonságok fogják jellemezni a hívő egyházat:

- Az igehirdetés és az Ige kutatása fontos szerepet töltött be életükben, folyamatosan.

- Az imádság úgyszintén.
- Fontos volt számukra az úrvacsorában való részesedés is, amelyet „örömmel és tiszta szívvel” vettek magukhoz.
- Testvéri szeretet töltötte be őket, ápolták az egymással való közösséget.
- Sok jel és csoda kísérte az apostolok munkáját.
- Az evilági javak és célok elvesztették jelentőségüket számukra. Készséggel fordították anyagi javaikat Isten műve szükségletére, és testvéreik megsegítésére.
- Szent egység volt közöttük.
- Sok időt töltöttek együtt.
- Isten iránti hálaadás és dicséret hangzott ajkukról.
- Lelkületük, egymással való közösségük megilletődött csodálatot váltott ki környezetükből.
- A gyülekezet naponta gyarapodott őszinte megtérőkkel.

2 Hogyan gyógyította meg Péter és János a születésétől fogva nyomorék beteget a Szentlélek kiárasztása utáni napokban? Hogyan járult hozzá a meggyógyult ember magatartása is ahhoz, hogy különleges bizonyágtevési alkalom kínálkozzék az apostoloknak az eset kapcsán?

- „Péter és János együtt mentek fel a templomba az imádkozás órájára, kilencre. Hoztak egy embert, aki anyja méhétől fogva sánta volt, akit mindennap le szoktak tenni a templom kapujánál, melyet Ékesnek neveznek, hogy kérjen alamizsnát azoktól, akik bemennek a templomba. (...) Péter mondta [nekki]: Ezüstöm és aranyam nincs, hanem amim van, azt adom néked: a názáreti Jézus Krisztus nevében, kelj fel és járj! Majd felemelte őt jobb kezénél fogva, és azonnal megerősödtek lábai, bokái. Felszökve felállt és járt, bement velük a templomba, járkált és szökdécselt, dicsérve Istent. (...) Mikor pedig ragaszkodott Péterhez és Jánoshoz a sánta, aki meggyógyult, az egész nép álmélkodva futott össze hozzájuk...” (3,1–11)

Pontosan úgy történt a gyógyítás, ahogy Jézus szokott gyógyítani. A templomban ment végbe, így sokan, azonnal tudomást szereztek róla. Nagy megdöbbenést váltott ki ez az eset, mert kézzelfoghatóvá tette, hogy a názáreti Jézus él, és ugyanazt az isteni hatalmat adja tanítványainak, mint amellyel maga is cselekedett.

Nem önkényesen választotta ki Péter és János a béna embert, hogy a csodálatos isteni gyógyítás ajándékában részesítsék, hanem a Szentlélek készítette őket erre. A gyógyult béna Isten iránti hálája és az apostolokhoz való ragaszkodása arról tanúskodott, hogy nemcsak a testi gyógyulásra vágyakozott, még mielőtt az Úr könnyörült volna rajta, hanem a lelki gyógyulásra is. Isten előre ismerte, hogy értékelni fogja a kapott kegyelmet, és bizonyágtevése által eszköz lesz mások megmentésére.

3 Hogyan tett bizonyágot Péter apostol az összesereglett tömegnek a csodálatos gyógyítás forrásáról és jelentőségéről? Hogyan hívta bűnbánatra és megtérésre az egybegyűlt tömeget?

- „Amikor pedig ezt látta Péter, mondta a népnek: Izráel férfiai, mit csodálkoztok ezen, vagy mit néztek miránk, mintha tulajdon erőnkkel vagy jámborságunkkal műveltük volna azt, hogy ez az ember járjon? Ábrahámnak, Izsáknak és Jákóbnak Istene, atyáink Istene dicsőítette meg az ő Fiát, Jézust, akit ti elárultatok, és megtagadtatok Pilátus előtt, noha ő úgy ítélte, hogy elbocsátja. Ti pedig őt, a szentet és igazat megtagadtátok és kívántátok, hogy a gyilkos ember bocsáttassék el nek-

tek. Az élet fejedelmét pedig megöltétek, akit Isten feltámasztott a halálból, aminek mi vagyunk a bizonyágai. Az ő nevében való hit által, az ő neve erősítette meg ezt az embert, akit láttok és ismertek. A hit, amely Őáltala van, adta néki ezt az épséget mindnyájatok szeme láttára. De most, atyámfiai, tudom, hogy tudatlanságból cselekedtetek, miképpen a ti fejedelmeitek is. (...) Bánjátok meg, és térjete meg!" (3,12-19)

.....

.....

.....

Az apostolok nem tulajdonítottak maguknak semmi dicsőséget. Egyedül Krisztust magasztalták, Őrá irányították a figyelmet.

„Az apostolokról, akik jelen voltak Krisztus megdicsőülésénél a hegyen, azt olvassuk, hogy e csodálatos esemény végén senkit sem láttak, »csak Jézust egyedül« (Mt 17,8). Jézust egyedül! – ezek a szavak tartalmazzák annak az életnek és erőnek a titkát, amely az első keresztyény gyülekezet történetét jellemzi... [Az apostolok Jézus] mennybemenetele után is érezték isteni jelenlétét. (...) Tudták, hogy Isten trónja előtt áll, mégis Barátjuk és Üdvözítőjük maradt, tudták, hogy részvéte változatlan irántuk, és mindenkor egynek érzi magát a szenedő emberiséggel. (...) Összeköttetésük szorosabb volt Vele, mint akkor, amikor személyesen közöttük volt. Ezentúl a bennük lakozó Krisztus világosságát, szeretetét és erejét sugározták szét. Az emberek észrevették ezt, és csodálkoztak.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, A templom kapujában c. fejj.)

Kezdett beteljesedni a tanítványok szolgálatában Jézusnak az az ígérete, amelyet Jn 14,12-14-ben olvashatunk. Jézus nevében kérni nem annyit jelent, hogy a nevéet emlegetni, hanem azt, hogy az

Ő lelkületével és akaratával összhangban kérünk. Milyen áldások közvetítői lehetnénk mi is, ha megtanulnánk Jézus nevében kérni, ha valódi hitünk lenne Őbenne, amely összekapcsol minket mindenható, isteni erejével! A késői eső idejére erre a lelki színvonalra kell eljutnunk. Meg kell tanulnunk minden dicsőséget egyedül Krisztusnak adni, és teljes bizalommal hinni Őenne, az Ő nevében kérni az Atyától.

Figyeljük meg a Szentlélek hatalmával áthatott igehirdetés jellegzetességeit Péter bizonyágtételében:

- Nyíltan, néven nevezve, rámutatott hallgatói nagy bűnére, Jézus megtagadására és elvetésére.
- Abszolút bizonyossággal, tényként szólt Jézus feltámadásáról, aminek ők, az apostolok közvetlen tanúi.
- Az igazságról való határozott bizonyágtétevés mellett a kegyelem üzenetét és meghívását is közvetítették.

Az apostolok rámutattak arra, hogy hallgatóik mindeddig tudatlanok voltak Krisztus valódi kiléte és dicsősége felől. Most azonban Isten több, nagyobb világosságot kínál nekik Jézus személyéről, hogy megtagadásának a bűnét megbánhassák és megtérhessenek. Annak ellenére, hogy felelősségük van Krisztus halálra adásában, Isten mégis bűnbocsánatot kínál nekik, éppen Fia helyettes áldozati halála által. Bűnbánat és megtérés által Jézus elvetésének a nagy vétkére is bocsánatot nyerhetnek.

Menyire megváltoztatta a Szentlélek a tanítványok lelkületét! Korábban tüzet akartak kérni egy samaritánus falura, amiért az ott élők nem voltak hajlandók szállást adni Jézusnak (Lk 9,52–54). Most viszont Krisztus lelkületével kínáltak kegyelmet és bűnbocsánatot azoknak, akik „Feszítsd meg!”-et kiáltottak Mesterükre. Isten együttérző szívet adott nekik, már fel tudták fogni, milyen mély tudatlanságban vesztegel az Isten kegyelme által újjá nem alakított szív. Sátán gonoszsága bármilyen bűnbe beleviheti az ilyen embert, arra használhatja fel, amire akarja. Megértették, hogy még az Emberfia elleni káromlás is megbocsáttatik Isten végtelen kegyelméből annak, aki elfogadja a Szentlélek megbánásra hívó szavát.

Ilyen szemlélet- és lelkületbeli változásra van szükségünk nekünk is, a Szentlélek által, hogy együttérző szeretettel tudjuk közvetíteni Isten kegyelmének utolsó, kérlelő hívását a bűnben és tudatlanságban veszteglő embertömegeknek.

4 Milyen világosságot adott a Szentlélek az isteni üdvterv további menetrendjére vonatkozóan?

- **„Bánjátok meg azért, és térjete meg, hogy eltöröltessenek bűneitek, hogy így eljőjön a felüdülés ideje az Úr színétől, és elküldje Jézus Krisztust, aki néktek előre hirdettetett, akit az égnek kell magába fogadnia mindaddig, míg újjá nem teremtetik minden, amiről Isten szólt minden szent prófétája által, kezdettől fogva.” (3,19–21)**
- .....
- .....
- .....

Akik nem sokkal ezelőtt még ezt kérdezték Jézustól: „Avagy nem ez időben állítod-é helyre az országot Izraelnek?” (Ap csel 1,6), most kristálytisztán értették az üdvterv menetrendjét és belső összefüggéseit:

– a megbánásra és megtérésre adott kegyelmi időszak után (amikor Isten lehetőséget kínál minden népnek az üdvösségre Krisztus áldozata alapján),

– a bűnök eltörlése következik (a mennyei szentély megtisztítása, Krisztus főpapi szolgálata által),

– és a „felüdülés ideje”, amely a Lélek zápora, a késői eső nagy áldása (a hívó „maradék” jellembeli megtisztulás nyomán részesül e rendkívüli áldásban, a tömegek számára pedig az ő Szentlélektől áthatott bizonyágtételük nyomán nyílik lehetőség a megtérésre),

- végül eljön Krisztus, akit addig az égnek kell magába fogadnia,
- és újjáteremt mindent.

Milyen hasonlat foglaltatik benne a „felüdülés ideje” kifejezésben? Amiképpen a bőséges eső felüdit a természetet, úgy fogja a Szentlélek késői esőként való kiáradása megörvendeztetni a hívőket, és betölteni őket Isten iránti hálával és rendíthetetlen bizalommal. Kegyelmes és bölcs elrendezés Isten részéről, hogy a „felüdülés ideje” megelőzi a „próbatétel idejét” (Jel 3,10; Dn 12,1), amely Jézus visszajövetelének a közvetlen előzménye.

5 Mi szakította félbe az apostol prédikációját, és ennek ellenére milyen hatása volt az elhangzott bizonyágtevésnek? Hogyan válaszolt Péter a zsidó főtanács kérdésére?

- **„Miközben a néphez szóltak, odaléptek hozzájuk a papok, a templom felügyelője és a szadduceusok. Nehezteltek amiatt, hogy a népet tanítják és hirdetik a Jézusban a halálból való feltámadást, rájuk vetették kezüket, és őrizet alá vetették őket másnapig, mert már este volt. Sokan pedig azok közül, akik hallgatták az Igét, hittek, e férfiak száma mintegy ötezer volt. Másnapra egybegyülekeztek a vezetők, vének és írástudók* Jeruzsálemben. (...) Ezt tudakolták, amikor az apostolokat a középre állították: Micsoda hatalommal vagy micsoda név által cselekedtetek ti ezt [a sánta meggyógyítását]? Akkor Péter – Szentlélekkel eltelve – mondta nekik: Népek fejedelmei és Izráel vénei! (...) Legyen tudtotokra mindnyájo-**

---

* A zsidó főtanács arám neve szanhedrin volt. „Tagjainak száma 71 volt. A zsidóság legfőbb hatósága és kormányzó testülete volt, egyúttal bírói joghatóság is. Az Újszövetség korában hatáskörébe tartozott minden olyan igazgatási és bíraskodási ügy, amelyet alsóbb fokú hatóságok nem tudtak elintézni, vagy amelyet a római helytartó nekik átengedett. Halállos ítéletet azonban nem hajthattak végre, ehhez a római helytartó megerősítésére volt szükség.” (Karner Károly: *Hellenizmus, Róma, zsidóság*. Köln–Bécs, 1969, 327–328. o.)

toknak és Izráel egész népének, hogy a názáreti Jézus Krisztus neve által, akit ti megfeszítettetek és akit Isten feltámasztott halottaiból, áll tielőttetek épségben ez az ember. Ez az a kő, amelyet ti építők megvetettetek, amely a szeglet fejevé lett. És nincsen senkiben másban üdvösség, mert nem is adatott emberek között az ég alatt más név, mely által kellene nekünk megtartatnunk. Amikor látták Péter és János szólásban való bátorságát, és megértették, hogy írástudatlan és közönséges emberek,* csodálkoztak, fel is ismerték őket, hogy Jézussal voltak. Amikor azonban látták, hogy a meggyógyult ember ott áll övelük együtt, semmit sem tudtak szólni ellenük. " (4,1-14)

.....

.....

.....

(Különösképpen gondoljuk át a 12. vers mondanivalóját! Miért nincs, nem lehet más megváltó Krisztuson kívül?)

Jézus feltámadásának a hirdetése igen kellemetlen volt mind a farizeusoknak, mind a szadduceusoknak. Az előbbieknek azért, mert Jézus Messiás voltát igazolta, akit pedig ők istenkáromlóként halálra ítélték, továbbá cáfolta azt a hazugságot, amit az üres sír magyarázatául ők kitaláltak és terjesztettek (lásd Mt 28,11-15). A szadduceusoknak meg azért volt kellemetlen az apostolok bizonygatótevése, mert ők tagadták a halottak feltámadását. E tekintetben éles elvi ellentétben voltak a farizeusokkal. A közös érdek azonban

---

* Az „írástudatlan és közönséges emberek” kifejezés értelme: a rabbinikus írástudományban képzetlen és iskolázatlan emberek. Ezért volt megdöbbentő a teljes biztonság, szabadság és bátorság, amellyel az apostolok beszéltek a tanács előtt. A tanítványok azonban Jézus mellett kaptak kiképzést az egyenes, következetes gondolkodásra, a tiszta, pontos beszédre és a higgadt bátorságra az igazság képviselése során.

most mégis közös fellépésre készítette őket. Olyan nagy problémának látták az apostolok természetfeletti jelek és erők által kísért bizonyágtévesztését, hogy másnapra összehívták a zsidó főtanácsot.

Ismét a Szentlélek kitöltésének csodálatos hatását láthatjuk. Éppolyan bátran megszólító, bünt megfeddő és az igazságra rámutató bizonyágtétellel fordult Péter a nép legfőbb vezetőihez is, mint előzőleg a néphez.

„Az a Péter, aki Krisztust a legválságosabb órában megtagadta, (...) különbözött attól a Pétertől, aki ott állt most vádlottként a főtanács előtt. (...) Nem volt már büszke és dicsekvő, hanem szerény és önmagával szemben bizalmatlan. Telve volt Szentlélekkel. Elhatározta, hogy jóvá teszi élete szégyenfeltjét, Krisztus megtagadását. Tiszteletet szerez annak a névnek, amelyet egyszer megtagadott. (...) A zsidó vezetők (...) azt hitték, hogy a tanítványok megijednek és megzavarodnak, ha a főtanács elé kerülnek. (...) Péter hangja azonban semmilyen félelmet nem árult el, amikor ezt mondta Krisztusról: »Ez az a kő, amelyet ti építők megvetettetek, ami azonban a szeglet fejévé lett.« Péter olyan kifejezésmódot használt, amelyet a papok jól ismertek. A próféták beszéltek a megvetett kőről, és Krisztus maga is utalt erre egy ízben, amikor a papokhoz és vénekhez szólt: Mt 21,42–44.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, A templom kapujában c. fejezet)

A tanács tagjai látták az apostolok határozottságát és bátorságát, amin nagyon elcsodálkoztak. Látták mellettük a meggyógyult embert, aki az apostolok által megnyilatkozó isteni hatalom tanúbizonyága volt. Megindító ennek az embernek a hite és hűsége. Nemcsak a gyógyulása utáni első örömmámorban ragaszkodott Péterhez és Jánoshoz, hanem a főtanács előtti kihallgatásuknál is, noha ez veszélyes volt számára is. (Emlékezzünk arra, Lázárt is meg akarták ölni a farizeusok, hogy eltüntessék a feltámadt mivoltában hordozott tanúságtételt.)

A főtanács tagjai, miután őket kiküldték egy időre, gonoszságukat egymás előtt leplezetlenül megvallva arról tanácskoztak, mit tegyenek az apostolok ellen, mivelhogy „a nyilvánvaló csodát nem lehet letagadni”.

6 Hogyan válaszolt Péter és János a főtanács parancsára, mely szerint „teljességgel ne szóljanak és ne tanítsanak többé Jézus nevében”?

- **„Péter és János feleltek: Vajon igaz dolog-e Isten előtt, rátok hallgatnunk inkább, hogysen Istenre, ítéljétek meg! Mert nem tehetjük, hogy amiket láttunk és hallottunk, azokat ne szóljuk.” (4,19–20)**
- .....
- .....
- .....

Az apostolok a lelkiismereti szabadság nagy alapelvét mondták ki válaszukban:

- Isten rendelései és az irántuk való elkötelezettség felette áll mindennemű emberi tekintélynek és kötelezettségnek.

- Lelkiismeretileg lehetetlen számukra, hogy hallgassanak arról, amit „láttak és hallottak”, amely felől teljes meggyőződésük és belső bizonyosságuk van. Lehetetlen számukra, hogy ne szóljanak róla másoknak. Nem tudják ezt megígérni senkinek sem. Nem tudnak lelkiismeretükkel ellentétben cselekedni, semmilyen előnyért, sem a következménytől való félelem miatt. Olyan lenne ez számukra, mint a lelki öngyilkosság.

- Az emberi lélek törvényéről van szó, ezért „mindenki megítélheti” álláspontjuk igazságos voltát és változhatatlanságát. Mindenki beláthatja, hogy a lelkiismereti meggyőződést tiszteletben

kell tartani, senkit sem szabad a lelkiismereti meggyőződésével ellentétes dologra kényszeríteni.

A történelem folyamán először nyert megfogalmazást a lelkiismereti szabadság elve ilyen tisztán és határozottan. Az apostolok világos felelete és bátorsága a Szentlélek műve volt.

„Az igazság és vallásszabadság zászlaját, melyet az evangéliumi közösség megalapítói és Isten tanúi a letűnt évszázadok alatt fennen lobogtattak, ez utolsó küzdelemben Isten a mi kezünkre bízta. Ezért a nagy adományért a felelősséget azok vállára helyezte, akiket Igéjének ismeretével áldott meg. Az Igét a legnagyobb tekintélyként kell elismernünk. (...) Isten szavát minden emberi törvényadás felett valónak kell tekintnünk. Az »így szól az Úr« nem állhat mögötte annak, hogy »így szól az egyház« vagy »így szól a földi hatalom«.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, A templom kapujában c. fejj.)

---

*Az e heti adomány a nyári Biblia-táborokat támogatja.
– Hozzájárulás a táborok bérleti díjaihoz és költségeihez.*

Az ősgyülekezet élete – Ismét a főtanács előtt

(Ap csel 4,23–5,42)

1 Mit tettek ezután az apostolok és a gyülekezet tagjai? Mi volt a menny válasza?

- „Amikor pedig elbocsáttattak, mentek az övéikhez, és elbeszéltek, amiket a főpapok és a vének mondtak nekik. Ezek pedig, mikor hallották, egy szívvel-lélekkel felemelték szavukat Istenhez. (...) Most azért, Urunk, tekints az ő fenyegetéseikre, és adjad szolgálóidnak, hogy teljes bátorsággal szólják a te beszédedet! Kezedet kinyújtván gyógyításra, jelek és csodák történjenek a te szent Fiad, Jézus neve által! Miután könyörögtek, megmozdult a hely, ahol egybegyűltek, beteltek mindnyájan Szentlélekkel, és bátorsággal szólták Isten beszédét.” (4,23–31)

.....
.....

A tanácsban végül úgy döntöttek, hogy elbocsátják az apostolokat. Bár izzott a harag a tanács tagjaiban, még nem találtak módot a megbüntetésükre (lásd 4,21–22). Az ősgyülekezet hite, lelkülete tükröződik abban az imában, amely által Istenhez fordultak az apostolok szabadon bocsátása után. Először szembesültek az üldözéssel, az életveszedelem kilátásával. Mégsem az volt a fő gond-

juk, hogy Isten óvja meg őket ezektől. Nem szabadságuk és sértetlenségük érdekében kérték Isten közbelépését. Ez volt a döntő kérésük: „Add a te szolgálóidnak, hogy teljes bátorsággal szólják beszédedet!” Látták, hogy ezeket készíttet megtérésre az evangélium, és az emberek megmentése mindennél fontosabb volt számukra. Teljes bizalmat fejezett ki imájuk Isten iránt, aki a menny és a föld Teremtője, akinek a hatalmával szemben emberi erő és akarat nem érvényesülhet. Azt is kérték, hogy az Úr hatalma jelek és csodák által is támogassa bizonyágtevésüket.

Látható, érzékelhető módon jutott kifejezésre, hogy Isten hallotta és teljesíteni fogja imájukat. Mit számított, mennyire semmi vé törpült emellett minden evilági akadály és veszedelem!

2 Milyen jellemzést olvashatunk ismételten az ösgyülekezet életéről?

- **„A hívők sokaságának szíve-lelke egy volt, és senki semmi vagyonát nem mondta magáénak, hanem mindenük közös volt. Az apostolok nagy erővel tettek bizonyosságot az Úr Jézus fel-támadásáról, nagy kegyelem volt mindnyájukon. Szűkölködő sem volt közöttük senki, mert akik földek vagy házak birto-kosai voltak, eladva azokat, elhozták az eladottak árát, és le-tették az apostolok lábánál. Azután elosztatott az egyesek között, amint kinek-kinek szüksége volt rá.” (4,32–35)**
- Vö. az **Ap csel 2,42–47**-ben található előző jellemzéssel

a) *„Szívük-lelkük egy volt”,* tehát szent egység volt közöttük.

b) *„Senki semmi vagyonát nem mondta magáénak, hanem mindenük közös volt.”* Nem úgy kezelték anyagi javaikat, mint a saját tulajdonukat, hanem mint Isten által rájuk bízott javakat, amelye-

ket készséggel osztottak meg rászoruló testvéreikkel. Nem érték be azzal, hogy a jövedelmüket kezelték így, hanem a vagyonukat is eladták, Isten művére és hívó testvéreik szükségleteire fordították.

„Szeretetük hittestvéreik és az ügy iránt, melynek hívei lettek, nagyobb volt, mint a pénz és a vagyon iránti szeretetük. Eljárásuk bizonyította, hogy az emberi lelkeket többre becsülték a földi jólétnél. (...) Mélységes hatást gyakorol a hallgatóságra a gyülekezet által hirdetett igazság, ha észrevehető a tagokon, hogy a Lélek ereje által elfordultak a világ dolgaitól, és áldozatot hoznak, hogy embertársaik is hallhassák az evangéliumot. (...) Az első hívők nagy többségét a zsidók vakbuzgósága és gyűlölete elszakította családjuktól és régi barátaiktól, ezért gondoskodni kellett az elhelyezésükről és táplálékukról.”
(Ellen G. White: *Az apostolok története*, Óvás a képmutatástól c. fejj.)

c) *„Nagy erővel tettek bizonyosságot.”* Az Üdvözítő Jézusról való személyes bizonyágtevés életük fő célja volt.

d) *„Nagy kegyelem volt mindnyájukon.”* Isten Lelke jelenléte állandóan érezhető volt közöttük. A Szentlélek – az igazság és szeretet Lelke irányította gondolkodásukat, hatotta át lelkületüket, indította cselekedeteiket. Ez a mindannyiukban munkálkodó kegyelem forrasztotta szent égységbe őket.

3 Mit cselekedett Anániás és Safira e Szentlélektől áhátott közösségben, amit Isten azonnali ítélete követett?

- **„Egy ember azonban, név szerint Anániás, feleségével Safirával, eladta birtokát. Félretett az árából, feleségének is tudtával, majd egy részét elvitte, és az apostolok lába elé letette. Mondta neki Péter: Anániás, miért foglalta el Sátán a szívedet, hogy megcsald a Szentlelket, és a mezőnek árából félretégy? Nemde megmaradva néked maradt volna meg, és eladni**

a te hatalmadban volt? Miért cselekedted ezt a szívedben? Nem embereknek hazudtál, hanem Istennek. Hallván pedig Anániás e szavakat, lerogyott és meghalt. Nagy félelem támadt mindazokban, akik ezekről tudomást szereztek. (...) Történt azután mintegy háromórai szünet múlva, hogy felesége, nem tudva, mi történt, bement. Mondta néki Péter: Mondd meg nekem, vajon ennyiért adtátok-e el a földet? Ő pedig mondta: Igen, ennyiért. Péter pedig mondta néki: Miért tettétek, hogy megegyeztetek, hogy az Úr lelkét megkísértsétek? Ímé a küszöbön vannak azoknak lábai, akik eltemették férjedet, és kivisznek téged is. Azonnal összerogyott lábainál, és meghalt. Támadt nagy félelem az egész gyülekezetben és mindazokban, akik ezeket hallották. (...) Egyebek közül pedig senki sem mert középük elegezni, a nép pedig magasztalta őket." (5,1-13)

„Ezek az állítólagos tanítványok a többiekkel együtt abban a kiváltságban részesültek, hogy az evangéliumot az apostolok ajkáról hallhatták. Ők is jelen voltak, amikor az apostolok imája után »megmozdult a hely, ahol egybegyültek, és beteltek mindnyájan Szentlélekkel« (Ap csel 4,31). Meggyőződés hatotta át az összes jelenlevőt, s Anániás és Safira megfogadták, hogy egy birtok eladásának az árát az Úrnak szentelik.

Később azonban Anániás és Safira megszorították a Szentlelket, mert kapzsóság fogta el őket. Ígéletüket megbánták. Csakhamar eloszlott annak az áldásnak az életető befolyása, mely szívüket hő vággyal töltötte el, hogy Krisztusért nagy dolgot cselekedjenek. (...) Arra az elhatározásra jutottak, hogy fogadalmukat nem teljesítik. De látták, hogy a hívők nagy tiszteletben részesítik azokat, kik testvéreik nyomorának enyhítésére megváltak vagyonuktól, így ők is elhatározták a birtok eladását. (...) Úgy döntöttek, hogy látszólag az egész összeget

beadják a közös pénztárba, azonban a nagy részét mégis megtartják maguknak. Így akarták biztosítani eltartásukat a közös vagyonból és egyszersmind élvezni testvéreik szeretetét.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Óvás a képmutatástól c. fejl.)

Péter szavai tanúsítják, hogy a vagyonszövetségbe való belépés nem volt valamiféle szabály az őskeresztény gyülekezetben. Teljesen szabadon, önként ajánlották fel javaikat, akik ezt tették. Nem folyt semmilyen agitáció, nem volt semmilyen kényszer.

Anániás és Szafira három olyan bűnt halmozott egymásra, amelyeknek mindegyike igen utálatos Isten előtt:

- kapzsiság, haszonlesés,
- képmutatás, önző érdekből való színlelés,
- hazugság, csalás.

Mindezt pedig azok után tették, hogy szinte kézzelfoghatóan tapasztalták Isten jelenlétét, a mennyei erők csodálatos megnyilatkozásait. Ilyen nagy kegyelem és világosság mellett engedtek gonosz hajlamaiknak, és vették a vakmerő bátorságot ahhoz, hogy a Szentléleknek hazudjanak, és megcsalni próbálják őt. Fontos megvizelni az alábbi intelmeket ezzel az esettel kapcsolatban:

„Ha a Szentlélek készítésére valaki fogadalmat tesz, hogy bizonyos összeget átadjon, akkor a fogadalomtevő nem tarthat többé igényt az odaszentelt részre. Még az embereknek tett ilyen jellegű ígérek is kötelezőnek tekintendők, mennyivel inkább az Istennek tett ígérek! Avagy a lelkiismeret ítélőszéke előtt tett ígérek kevésbé kötelezőek, mint az emberek között létrejött írásbeli egyezmények?

Az emberek szívét azonban megkeményíti az önzés, Anániához és Szafirához hasonlóan kísértésbe esnek, és a pénz egy részét visszatartják, de úgy állítják be, mintha eleget tettek volna Isten követelményeinek. (...) Mialatt vágyaikat elégitik ki és gyönyöreiknek hódolnak, Istennek csak néha és nem szívesen hoznak szegényes áldozatot. Elfelejtik, hogy Is-

ten egy nap pontos számadást kér majd tőlük arról, mire fordították javaikat, és azt az alamizsnát, amelyet kincstárába juttattak, éppúgy nem fogadja el, mint annak idején Anániás és Safira adományát. Isten azt óhajtja, hogy tanuljunk a súlyos büntetésből, amely a hitszegőket sújtotta. Lássuk meg, mennyire megveti és gyűlöli Teremtőnk a képmutatást és a csalást. (...) A hazudozás szörnyűség előtte. (...) Vegyük nagyon komolyan az igazmondást! Válgék az igazmondás második természetünké! Az igazsággal játszani és önző terveink kedvéért alakoskodni a hit hajótörését jelenti. (...)

A végtelen Bölcsesség látta, hogy szükség van az isteni harag e rendkívüli megnyilatkozására, amely megóvjá a fiatal gyülekezetet az erkölcsi hanyatlástól. A gyülekezetet veszély fenyegette, hogy a tagok számának gyors emelkedése közepette olyan férfiak és nők jutnak be a közösségbe, akik az istenfélelem látszata mögött a Mammont imádják.” (Ellen G. White: *Az apostolok története, Óvás a képmutatástól* c. feje.)

4 Hogyan lett egyre hatalmasabb és csodálatosabb a gyülekezet befolyása és missziója a Szentlélek megnyilatkozásai által, és milyen indulatot váltott ki ez a vallási vezetőkből?

- **„Hívők pedig mindinkább csatlakoztak az Úrhoz, mind férfiak, mind asszonyok sokasága. (...) A szomszéd városok sokasága is Jeruzsálembé gyűlt, hozva betegeket és tisztátalan lelkektől gyötröttöket, akik mind meggyógyultak. De felkelvén a főpap és mind, akik vele voltak, azaz a szadduceusok felekezete, beteltek irigységgel. Rávetették kezüket az apostolokra, és közönséges tömlöcbe tették őket.” (5,14–18)**

Bár távolról sem tért meg mindenki Jeruzsálem lakói közül, eleinte mégis csodálat és szimpátia nyilatkozott meg az egész nép részéről, csakúgy, mint Jézus szolgálatának kezdeti szakaszában. Ahol a tiszta, igaz élet és a Szentlélektől áthatott igehirdetés együtt nyilatkozik meg, ott minden ember lelkébe behatol a mennyei világosság, meggyőzi a lelkiismeretet és vonzza a szíveket. Ezért mutatkozik először általános érdeklődés, szimpátia, sőt lelkesedés. Bizonyos idő múltán azonban megoszlik a tömeg állásfoglalása, mert mindenki személyes döntést hoz: a világosság mellett vagy ellen, aszerint, mit szeret „inkább”, az igazságot és a tisztaságot, vagy önmagát (Jn 3,19–21). A tömeg kezdeti, lelkes hangulata fékezi az üldözés szellemét, és ez teret biztosít az evangélium gyors terjedésének (lásd 5,26). Bizonyára ez a törvényszerűség érvényesül majd a késői eső idején is. A vallási vezetők azonban „beteltek irigységgel”.

„A szadduceusok rájöttek, hogy egész felekezetük megszűnik, ha megengedik az apostoloknak, hogy a feltámadt Krisztust hirdessék és nevében csodákat tegyenek. A farizeusokat pedig bosszantotta, amikor látták, hogy a tanítványok tanai azt célozzák, hogy a zsidó ceremóniákat aláássák, és feleslegessé tegyék az áldozati szertartásokat. (...) Arra a közös elhárításra jutottak, hogy a tanítványok működését beszüntetik. (...) Vakságukban – felháborodásukat jogosnak tartva – teljes dühvel jártak el azok ellen, akik az általuk képviselt igazságokat elvetették. Még a lehetőségét is tagadták annak, hogy ők rosszul értenék az Igét, vagy rosszul magyaráznák és alkalmaznák az Írásokat. Úgy viselkedtek, mint akik teljesen elvesztették józanságukat. Ezt hangoztatták: »Milyen joggal vallanak ezek a halászból lett egyszerű tanítók olyan nézeteket, amelyek teljesen ellentmondanak a mi tanainknak?«”
(Ellen G. White: *Az apostolok története*, A magas tanács előtt c. fejt.)

Így lesz ez a késői eső idején is. Akik előzőleg nagy világosságot nyertek, de megkeményítették magukat vele szemben, azok az első

perctől fogva irigységgel és ádáz gyűlölettel viszonyulnak azokhoz, akik által a Szentlélek csodálatos hatalma nyilatkozik meg.

„Az üzenetet kísérő erő felingerli azokat, akik ellenzik hirdetését. A papság szinte emberfeletti erőfeszítéssel igyekszik elzárni a világosságot, nehogy híveire sugározzék. (...) Az egyház a polgári hatalom fegyveréért kiált, ebben a munkában a katolikusok és a protestánsok összefognak. (...) A törvényt is igénybe veszik Isten parancsolatainak megtartói ellen. Birsággal és bebörtönzéssel fenyegetik őket. (...) A törvényszék elé állított hívők ékes bizonyítást tesznek az igazságról. (...) Amikor közeledik a vihar, sokan, akik hitet tettek a harmadik angyal üzenete mellett, de az igazságnak való engedelmesség híján nem szentelődtek meg, elhagyják helyüket, és az ellenség soraiba lépnek. Mivel egyesülnek a világgal, és azonosulnak szellemével, szinte teljesen elfogadják a világ szemléletét. És amikor a próba jön, csak a könnyű és népszerű utat tudják választani. Tehetséges, kellemes emberek, akik valamikor szívesen követték az igazságot, képességeiket megtévesztésre és félrevezetésre használják majd fel. Korábbi testvéreik legelkeseredettebb ellenségeivé válnak.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, Az utolsó figyelmeztetés c. feje.)

5 Hogyan avatkozott közbe Isten? Milyen magatartást tanúsítottak az apostolok, amikor újra a főtanács elé állították őket?

- **„Az Úr angyala éjszaka megnyitotta a tömlöc ajtaját, és kihozván őket, mondta: Menjetek el, és felállván, hirdessétek a templomban a népnek ez élet minden beszédit! Azok pedig bementek jó reggel a templomba, és tanítottak. A főpap pedig és a vele levők, egybehívták a gyűlést, Izráel fiainak egész tanácsát, és elküldtek a tömlöcbe, hogy [az apostolokat] elhozzák. Amikor a poroszlók oda mentek, nem találták őket a**

tömlöcben, visszatérvén tehát, megjelentették: A tömlöcöt ugyan nagy erősen bezárva találtuk, és az öröket kívül az ajtó előtt állva, mikor azonban kinyitottuk, ott benn senkit sem találtunk. Amint hallották e szavakat a pap, a templom felügyelője és a főpapok, zavarban voltak ezek miatt. (...) Jött ekkor valaki, aki hírül adta nékik: Ímé, azok a férfiak, akiket a tömlöcbe vetettetek, a templomban állnak és tanítják a népet. Akkor elmenve a felügyelő a poroszlókkal, előhozta őket erőszak nélkül, féltek ugyanis a néptől, hogy megkövezi őket. Előhözvén pedig őket, állították a tanács elé, és megkérdezte őket a főpap: Nem megparancsoltuk-e meg néktek parancsolattal, hogy ne tanítsatok ebben a névben? Ímé betöltöttétek Jeruzsálemet tudományokkal, és ránk akarjátok háritani annak az embernek a véréét. Feelve Péter és az apostolok: Istennek kell inkább engedni, hogynem az embereknek. A mi atyáink Istene feltámasztotta Jézust, akit ti fára függesztve megöltetek. Őt az Isten fejedelemmé és megtartóvá emelte jobbjával, hogy adjon Izráelnek bűnbánatot és bűnök bocsánatát. Mi vagyunk néki bizonyosságai e beszédek felől, és a Szentlélek is, akit Isten adott azoknak, akik néki engednek." (5,19–32)

.....

.....

(Fordítsunk különös figyelmet a 31. versben foglalt kijelentésre! Tudatában vagyunk-e mindenkor annak, amiről az apostolok itt bizonyosságot tettek? Mi következik e kijelentésből gyakorlati hitéletünkben?)

„A menny Istene, a világegyetem hatalmas Uralkodója személyesen vette pártfogásába a fogságban lévő tanítványokat, mert ez esetben az Ő műve ellen hadakoztak az emberek. Éjjel az Úr angyala megnyitotta a börtön ajtaját, és így szólt a tanítványokhoz: »Menjetek el, és felállván, hirdessétek a temp-

lomban a népnek az élet minden beszédét?« Ez a parancs éppen az ellenkezője volt a zsidó vezetők parancsának. Mondták-e vajon a tanítványok: Nem tehetjük ezt anélkül, hogy engedélyt kapnánk a felsőbbstől?! Nem! Isten így szólt: »Menjete el«, és engedelmeskedtek. »Bementek jó reggel a templomba és tanítottak.«” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, A magas tanács előtt c. fejj.)

A főpap akaratlanul is megállapította az apostolok bizonyágtevésének rendkívüli hatékonyságát, amikor ezt mondta: „betöltötték Jeruzsálemet tudományokkal”.

„A papok és főemberek elhatározták, hogy a tanítványokat lázadással, Anániás és Safira megölésével és a papi tekintély elleni összeesküvéssel vádolják meg. Abban reménykedtek, hogy a csőcseléket majd felbujtatják, és ők magáévá tévén az ügyet, a tanítványokkal is hasonlóképpen cselekszenek, mint Jézussal. Jól tudták, hogy sokan vannak, akik ugyan nem fogadták el Krisztus tanait, de a zsidó vezetők önkényeskedésétől is szabadulni szeretnének, és változás után vágyakoznak. Attól féltek tehát, hogy ezek az elégedetlenek elfogadják az apostolok által hirdetett igazságokat, Jézust elismerik Messiásnak, és az egész nép haragja a vezetők ellen irányul majd, mert felelőssé tehetik őket Krisztus haláláért. Ezt megakadályozandó, szigorú rendszabályokat akartak életbe léptetni.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, A magas tanács előtt c. fejj.)

Hasonlóképpen fognak félni a lelepleződéstől és a nép haragjától Babilon vezérei is a késői eső idején.

Az apostolok mindenekelőtt ismét leszögezték a lelkiismereti szabadság alapelvét: „Istennek kell inkább engedni, hogysem embereknek!” (29. vers) Isten angyala szabadította ki őket fogságukból, és küldte őket, hogy hirdessék a népnek az élet beszédét. Csakis az volt az egyedül lehetséges választás számukra, hogy az igazság, az er-

kölcs és a hatalom szempontjából mérhetetlenül magasabb rendű mennyei utasításnak engedelmessé váltak. Ismét bizonyosságot tettek Jézus Krisztusról mint megdicsőült Messiásról és Isten Fiáról. Nyíltan rámutattak arra, hogy bírákat Krisztus megöletésének felelőssége terheli. Világosan szóltak arról is, hogy nemcsak az ő emberi szavuk tanúskodik Krisztusról, hanem a Szentlélek isteni személye is, aki meggyőződésre vezeti mindazokat, „akik néki engedelmeskednek”.

„A próféták és apostolok története az Isten iránti hűség számos nemes példáját adja. (...) Péter és János magatartása azonban olyan hősiesség, amelyhez hasonlót az egész újtestamentumi korszak alig tud felmutatni. Amikor másodízben álltak bírák előtt, akik életükre törtek, szavuk és magatartásuk semmilyen félelmet vagy határozatlanságot nem árult el. (...) A jövőmondás Lelke szállt a tanítványokra. A vádlottakból vádlók lettek, Krisztus megöletésével vádolták meg a tanácsban ülőket.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, A magas tanács előtt c. fejezetből)

Ilyen rettenthetetlen bátorsággal és teljes nyíltsággal fogják megfeddeni Isten tanúságtevői Babilon papjainak és vezetőinek a bűnét is a késői eső idején (Jel 18,1–5).

„Az Úr a válságban különleges igazságot ad népének. Ki meri megtagadni hirdetését? Isten azt parancsolja szolgálóinak, hogy közöljék a kegyelem utolsó hívását a világgal. E szolgálók csak lelkük veszélyeztetésével hallgathatnak. Krisztus követői ne törődjenek a következményekkel! Teljesítsék kötelességüket, és a többi bizzák Istenre! (...) A harc egyre súlyosabb lesz, de a veszéllyel együtt nő a hitük és a bátorságuk is. Ezt mondják: »Nem merjük a világ kegyének elnyeréséért Isten szavát megmásítani. (...) Az Úr, akit szolgálunk, meg tud minket szabadítani. Krisztus legyőzte a föld hatalmasságait, mi pedig féljünk a legyőzött világtól?» (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, Az utolsó figyelmeztetés c. fejezet)

A 31. vershez fűzi Ellen G. White a következő fontos megjegyzéseket:

„A bűnbánat ugyanúgy Krisztus ajándéka, mint a bűnbocsánat, és csak olyan szívben található, amelyben Krisztus munkálkodik. Nem tudjuk megbánni bűneinket anélkül, hogy Krisztus Lelke fel ne rázná lelkiismeretünket, amiképpen Krisztus nélkül bűnbocsánatot sem nyerhetünk. Krisztus a kereszten kinyilvánított szeretetével vonja magához a bűnöst. Ez meglágyítja szívét, mély hatást tesz gondolkodására, alázatra és bűnbánatra készíteti.” (*The Review and Herald*, 1890. április 1.)

„Való igaz, hogy a bűnbánat megelőzi a bűnbocsánatot. (...) De várnia kell-e a bűnösnek azzal, hogy Krisztushoz menjen, mindaddig, míg meg nem bánta bűneit. A szükséges bűnbánat legyen talán az akadály annak, hogy a bűnös a Megváltóhoz találjon? A Biblia sehol sem tanítja azt, hogy a bűnösnek megbánást kellene tanúsítania, mielőtt megszívlelné Krisztus hívását: »Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és megterhelgettetek, és én nyugalmat adok néktek.« (Mt 11,28) Hiszen éppen a Krisztusból áradó erkölcsi hatalom és tisztaság az, ami valódi bűnbánathoz vezet. Világossá teszi ezt Péter apostol kijelentése, amelyet a zsidó főtanács előtt tett: Ap csel 5,31.” (Ellen G. White: *Krisztushoz vezető lépések*, Bűnbánat c. fejelet)

6 Ki által nyilatkozott meg isteni védelem az apostolok javára, a további szabad evangéliumhirdetés biztosítására? Emellett azonban milyen büntetést hajtottak végre a tanítványokon, és ők ezt hogyan viselték el?

- **„Azok pedig ezeket hallva, fogukat csikorgatták, és arról tanácskoztak, hogy megölik őket. Felkelt azonban a tanácsban egy farizeus, név szerint Gamáliel, az egész nép előtt tisztelt törvénytudó, és parancsolta, hogy egy kis időre vezessék ki az apostolokat. Azoknak pedig mondta: Izráel férfiai, vigyázzatok**

magatokra, hogy mit akartok cselekedni ez emberekkel! (...) Álljatok el ez emberektől, hagyjatok békét nekik, mert ha emberektől van e tanács vagy e dolog, semmivé lesz. Ha pedig Istentől van, ti fel nem bonthatjátok azt, nehogy esetleg Isten ellen harcolóknak is találtassatok. Engedtek azért néki, és miután előszólították az apostolokat, megverették őket, és megparancsolták, hogy a Jézus nevében ne szóljanak, majd elbocsátották őket. Ők örömmel mentek el a tanács elől, hogy méltókká tétettek arra, hogy az ő nevéért gyalázattal illettek. És mindennap a templomban, valamint házanként nem szüntek meg tanítani és hirdetni Jézust, a Krisztust." (5,33-42)

.....

.....

.....

Gamáliel ismert történelmi személy volt, a Misna (zsidó hagyománygyűjtemény) is idézi őt. Az idősebb Gamálielről van szó, aki Pál apostol tanítómestere is volt. Pál is úgy hivatkozik rá mint az egész zsidóság előtt köztiszteletben álló tanítóra (Ap csel 22,3).

„A tanácsban volt egy ember, aki a tanítványok szavaiban felismerte Isten szavát. Ez a férfi Gamáliel volt, jó hírnevű, nagy tudású és magas pozíciójú farizeus. Megértette, hogy az erőszakos lépés, amelyre a papok ragadtatják magukat, végzetes következményekkel járna. Mielőtt az egybegyűltekhez szólt volna, kivezettette a foglyokat. Nagyon jól tudta, hogy kikkel áll szemközt. (...) Azután nagyon megfontoltan és nyugodtan beszélni kezdett hozzájuk.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, A magas tanács előtt c. fejezet)

Kétségtelen, hogy Gamáliel szava mennyből ihletett érvelés volt. A Szentlélek használta fel őt eszközüül. Hasonló módon támaszt

majd Isten embereket a késői eső idején is, hogy megakadályozza a tanúságtevői és műve ellen törők gonosz terveinek megvalósulását.

„Ameddig Jézus a mennyei szentek szentjében közbenjár az emberért, a Szentlélek fékező befolyása érezhető lesz a vezetők és a nép között egyaránt. Az országok törvényeire is bizonyos fokig még mindig hatást gyakorol. E törvények nélkül a világ helyzete sokkal rosszabb volna, mint amilyen most. Míg sok vezető Sátán serény eszköze, Istennek is megvannak az eszközei a nemzetek vezetői között. Az ellenség olyan intézkedéseket javasol szolgái útján, amelyek súlyosan hátráltatnák Isten ügyét. A szent angyalok pedig arra indítják az istenfélő államférfiakat, hogy megdönthetetlen érvekkel ellenezék ezeket a javaslatokat. Néhány ember fog határt szabni a gonoszság hatalmas áradatának, féken tartva az igazság ellenségeit, hogy a harmadik angyal üzenete elvégezhesse munkáját. Amikor felhangzik az utolsó intés, azok a vezetők, akik által az Úr munkálkodik, fel fognak figyelni rá. Némelyek el is fogadják az üzenetet, és a megpróbáltatás idején közösséget vállalnak Isten népével.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, Az utolsó figyelmeztetés c. feje.)

A Szentlélek kitöltetésének egyik csodálatos eredménye volt: nemcsak hogy nem rettentette meg az apostolokat az üldözés, hanem örömmel vállalták Krisztusért a szenvedést. Beteljesedett rajtuk Jézus hegyi beszédének ez az ígérete: „Boldogok, akik háborúságot szenvednek az igazságért.” (Mt 5,10)

A Szentlélek kiáradása nem óvta meg őket az ellenségtől, üldözéstől és a Krisztusért való szenvedéstől, de csodálatos lelkierőt, békét nyertek ahhoz, hogy mindezeket félelem nélkül, sőt belső örömmel viseljék el. Jellemük tovább tisztult, nemesedett ezáltal, Isten neve megdicsőült menny és föld előtt, az evangélium üzenete pedig még hatalmasabban terjedt.

„Mi adott erőt a múltban Krisztus követőinek a szenvedések között? Istennel, a Szentlélekkel és Krisztussal való közösségük! A gyalázat és üldöztetés sokakat elválasztott ugyan földi barátaiktól, de sohasem Jézus Krisztus szeretetétől. A vihar-tól korbácsolt követőit akkor szereti az Üdvözítő legjobban, amikor az igazságért szenvednek.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, A magas tanács előtt c. fejelet)

Mindezek átgondolása is fontos lelki előkészület számunkra a késői eső idejére.

Az e heti adomány az Útjelző Alapítvány által fenntartott internetes televízió működését támogatja.

Az első keresztény vértanú

(Ap csel 6–7. fejezet)

1 Milyen előzménye volt a hét diakónus megválasztásának?

- **„Azokban a napokban, amikor a tanítványok gyarapodtak, támadt a görög zsidók közt panaszkodás a héberek ellen, hogy a közülük való özvegyasszonyok mellőztetnek a mindennapi szolgálatnál.” (6,1)**
- .....
- .....
- .....

A „görög zsidók” megjelölés (az eredeti szövegben: hellenisták) a pogányok között szétszórtan élő, görögül beszélő zsidókra utal. A palesztinai zsidók összefoglaló néven hellenistáknak hívták a római birodalom bármely területén élő izraelitákat.

Az özvegyasszonyok rászoruló szegények voltak. A „szolgálatnál” kifejezés arra utal, hogy a naponkénti adományosztásban nem részesültek egyenlőképpen a palesztinai és a római birodalom területéről való özvegyasszonyok a „panasz” szerint. Nem arról van szó tehát, hogy ezek az özvegyasszonyok végeztek volna valamilyen szolgálatot, hanem hogy ők részesültek az anyagi támogatás szolgálatában. (Az „özvegyasszony” tisztség csak később alakult ki a gyülekezetben, lásd 1Tim 5,9.)

„A pogány területekről való és a palesztinai zsidók között régóta bizalmatlanság és ellenségeskedés állt fenn. Azok szíve, akik az apostolok munkálkodása következtében megtértek, kiengesztelődött, és keresztényi szeretetben forrott egybe. Korábbi előítéleteik ellenére teljes egyetértésben éltek egymással.

Sátán nagyon jól tudta, hogy amíg ez az egyetértés fennáll, nincs hatalma megakadályozni az evangélium művének előrehaladását. Megpróbálta ezért a tagok régebbi nézeteit saját előnyére kihasználni, hogy a gyülekezetben egyenlenséget szítson.

A tanítványok száma növekedett. Ezt látva az ellenség felkeltette azok gyanúját, akiknek azelőtt is szokásuk volt hitestvéreikre féltékenykedni. Arra készítette őket, hogy a lelki vezetőket megvádolják. (...)

Az elégedetlenségre az szolgáltatott okot, hogy állítólag a körükből való özvegyasszonyokat mellőzték az adományok naponkénti kiosztásánál. (...)

Sátánnak sikerült a gyanút ily módon felébreszteni a testvérekben. Azonnal intézkedni kellett tehát, hogy az elégedetlenséget szító okot megszüntessék, és megakadályozzák, hogy az ellenség mesterkedéseivel szakadást idézhessen elő a hívők között.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, A hét diakónus c. feje.)

Sátán kísértései nem válnak lehetetlenné és hatástalanná a Szentlélek kiárasztása idején sem. Az őskeresztény gyülekezet tisztaságát és szeretetben való egységét nem természetfeletti csoda biztosította, hanem a hívők szüntelen önátadása Istennek, és a Szentlélek iránti engedelmisségük. Sátán nem mondott le arról a tervéről, hogy megrontsa őket. Nemcsak üldözéseket szított ellenük, hanem megpróbálta belülről is kísérteni, bomlasztani a testvéreket. Csakis szüntelen vigyázás és ima által lehetett kizárni jelenlétét és munkáját a gyülekezetből.

2 Milyen meggondolásból és milyen elvek szerint választották meg a hét diakónust?

- „Az apostolok egybegyűjtve a tanítványok sokaságát, mondták: Nem helyes, hogy mi Isten igéjét elhagyjuk és az asztalok körül szolgáljunk. Válasszatok azért, atyámfiai, magatok közül hét férfiút, akiknek jó bizonyosságuk van, akik Szentlélekkel és bölcsességgel teljesek, akiket erre a foglalatosságra beállítsunk. Mi pedig foglalatosak maradunk a könyörgésben és az igehirdetés szolgálatában. Tetszett ez a beszéd az egész sokaságnak, és kiválasztották Istvánt, aki hittel és Szentlélekkel teljes férfiú volt, Filepet, Prokhórust, Nikánórt, Timónt, Párménást és Nikolaust, aki Antiochiából való prozelita* volt. Az apostolok elé állították őket, és miután imádkoztak, kezüket rájuk helyezték. Isten Igéje növekedett, és a tanítványok száma nagyon sokasodott Jeruzsálemben, a papok közül is igen sokan követték a hitet.” (6,2-7)

.....

.....

.....

„A gyülekezet állandóan növekedett, és a tagok számának gyarapodása folyton növekvő terheket rótt a vezetőkre. (...) Szükségesnek látszott a felelősség megosztása. (...) Az apostolok összehívták tehát a hívőket. A Szentlélek vezetése mellett, a munkaerők helyes megszervezése érdekében, egy tervet tártak a gyülekezet elé. Ebben kifejtették, hogy a lelki vezetőket ne terhelje az adományok szétosztásának

---

* Pogány származású, de a zsidó hitre teljességgel áttért, a zsinagógai közösségbe befogadott személyek elnevezése.

munkája az egyéb gyülekezeti teendők és a felügyelet mellett. Ezekről felszabadulva, több idejük marad az evangélium hirdetésére.

A hét férfi diakónusként való beiktatása igen nagy áldásra vált a gyülekezetnek. (...) Ezek a tisztviselők gondosan mérlegelték a személyi szükségleteket, valamint a gyülekezet általános pénzügyi viszonyait, és bölcs sáfárkodásukkal, valamint istenfélő példaadásukkal igen nagy segítségére voltak munkatársaiknak. (...) Az a tény, hogy ezeket a testvéreket a szegénygondozás különleges tiszttségére választották ki, nem zárta el előlük a tanítói ténykedést. Sőt nagyon is alkalmasak voltak mások oktatására, és nagy odaadással, igen jó eredménnyel szentelték magukat ennek a munkának. (...)

Az evangélium hirdetését az egész földre ki kellett terjeszteni. A kereszt hírnökei csak úgy remélhették fontos missziójuk tökéletes teljesítését, ha keresztényi egységben forrnak össze, és úgy mutatják be a világnak, hogy egyek Krisztussal Istenben. (...) Ha kitartanak az egységes munkában, mennyei követek járnak előttük, és egyengetik az utat számukra. (...) Amikor később a világ különböző részeiben alakultak gyülekezetek a hívő csoportokból, a szervezés tovább tökéletesedett, hogy eljárásukban a rend és az egység megmaradjon. (...)

Akiket Isten gondviselése felelősségteljes állásokba helyezett, szenteljék idejüket és erejüket azoknak a fontos ügyeknek, amelyek különleges bölcsességet (...) igényelnek. Istennek nem az a terve, hogy az ilyen vezetőtől kívánja a csekélyebb jelentőségű ügyek intézését, amelyeket mások is tökéletesen rendezhetnek.

Amikor Mózes a hetven vént kiválasztotta, hogy vele a vezetés felelősségét megosszák, ebben nagyon gondosan járt el. Méltó férfiakat választott, akik tiszta életűek voltak, egészséges ítéllettel és tapasztalattal rendelkeztek. Miután felavatta ezeket a véneket, felsorolta előttük azokat a tulajdonságokat,

amelyek őket a gyülekezet bölcs vezetésére képesítik (5Móz 1,16–17). Az ügyek rendezésénél az összes gyülekezetben, valamint a megfelelő tisztviselők kinevezésénél az apostolok az ószövetségben megkövetelt magas erkölcsi színvonalat alkalmazták mértékegységül.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, A hét diakónus c. fejj.)

Gyakran felvetett kérdés, hogy vajon lesz-e szükség bármilyen szervezetre a Szentlélek kiárasztása idején. Éppen a Szentlélek kitöltetése nyomán és készítetésére indult meg a gyülekezeti munka szervezése. Ez a szervezet azonban egyszerű, ésszerű, a mennyei elveknek mindenben megfelelő volt, és eszközi szerepe volt. A legfontosabb célt, az igehirdetést és a hívőkről való lelki-testi gondviselést szolgálta. Ilyen szervezetre mindig szükség van. Elfajul azonban a szervezet és a valódi fejlődést akadályozza, ha eltűnik a Szentlélek mindenekfelett való uralma. Ilyenkor a szervezet öncéllá, magabiztos emberek önkényes uralmának az eszközévé és olyan szabályrendszerévé válik, amely kiiktatja a mennyei elvek, valamint a Szentlélek vezetése érvényesülését.

Fontos megfigyelni, hogy nem az apostolok jelölték ki a diakónusokat. „Válasszatok magatok közül” – mondták a gyülekezetnek. Az igei mércére azonban felhívták a figyelmet. A gyülekezet elé tárták, hogy milyen jellemtulajdonságú hívők alkalmasak a szolgálatra.

„A jó aratást az apostolok nagyobb szabadsága, valamint a hét diakónus buzgósága és erőfeszítése eredményezte.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, A hét diakónus c. fejj.)

Az a jelentés, hogy „Isten Igéje növekedett”, azt mutatja, hogy a Szentírásnak – az Ige kutatásának és hirdetésének – döntő és fő szerepe volt az egyház életében továbbra is. Jellegzetes ismertetőjele ez minden hiteles, azaz Istentől vezérelt ébredési és megújulási mozgalomnak.

3 Hogyan indítottak támadást a hét diakónus egyike, István ellen, az evangélium üzenetének ellenálló zsidók?

- „István pedig teljes lévén hittel és erővel, nagy csodákat és jeleket cselekedett a nép között. Előálltak azonban némelyek ahhoz a zsinagógához tartozók közül, mely a szabadosokénak, cirénebeliekének, alexandriabeliekének és a Ciliciából és Ázsiából* valókénak neveztetett, akik Istvánnal vetekedtek. De nem állhattak ellene a bölcseségnek és a Léleknek, mely által szólt. (...) Felzendítették a népet, a véneket és az írástudókat, akik rárohanva, magukkal ragadták őt, és vitték a tanács elé. Hamis tanúkat állítottak ellene, akik ezt mondták: Ez az ember nem szűnik meg káromló beszédekkel szólni e szent hely ellen és a törvény ellen, mert hallottuk, amint azt mondta, hogy az a názareti Jézus ezt a helyet elrontja, és megváltoztatja a ceremóniákat, amelyeket Mózes adott nékünk. És szemüket rávetve a tanácsban ülők mindnyájan, olyannak látták az ő arcát, mint egy angyal arcát.” (6,8–15)
- .....
- .....
- .....

„Teljes volt hittel és erővel” – olvassuk Istvánról. A teljes hit teljes önátadást jelent. Ennek következménye, hogy a Szentlélek teljessége és ezzel együtt az erő teljessége nyilatkozik meg halandó ember által. Ha önző énünk meghal, és teljes bizalommal alárendeljük magunkat Isten vezetésének, ha tudatosan és teljes szívből együttműködünk vele, akkor akadálytalanul nyilatkozhat meg általunk Isten dicsősége és hatalma.

---

* A Kis-Ázsia (mai Törökország) területén fekvő egyik tartomány neve, amelynek Efézus volt a központja.

A szanhedrin tagjai – akik elé Istvánt hurcolták – olyannak látták az arcát, mint egy angyalét. Ez utóbbi tényről Lukács bizonyára Pál apostol által értesült, ő ugyanis jelen volt ezen az ülésen. Ez volt az első mennyei bizonyosság számára Jézus ügyének igazságáról.

Azt is láthatjuk a 13–14. vers alapján, hogy mit akartak védelemezni a hagyományokhoz ragaszkodók az evangéliumi üzenet ellenében, dühödtek haraggal. A „törvényhez, a szertartásokhoz, a szent helyhez, azaz a templomhoz” ragaszkodtak, míg az apostolok és a tanítványok az élő Istenhez és az általa küldött Megváltóhoz.

„A papok és a főemberek érzékelték az erőt, amely István prédikációiból áradt, és keserű gyűlölet ébredt fel bennük. Ahelyett, hogy előadott bizonyítékait elfogadták volna, elhárították, hogy örökre elnémítják. Már több esetben megvesztegették a római hatóságot, és azok szemet hunytak olyan esetek fölött, amikor saját kezükbe vették az igazságszolgáltatást, és a foglyokat saját szokásaik szerint hallgatták ki, ítélték el és végezték ki. István ellenségei most is biztosra vették, hogy veszélytelenül járhatják ezt az utat. Eltökélték tervük keresztülvitelét, és Istvánt megragadva, a Főtanács elé vitték.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Az első keresztény vértanú c. feje.)

4 Emeljünk ki néhány részletet István szanhedrin előtt elmondott bizonyágtevéseiből!

- „A pátriárkák irigységből eladták Józsefet Egyiptomba, de Isten vele volt. Megszabadította őt minden nyomorúságából, és adott neki kedvességet, bölcsességet a Fáraó előtt, Egyiptom királya előtt, aki őt Egyiptom fölé és az ő egész háza fölé kormányzóul állította. (...) Ezt a Mózeszt, akit megtagadtak, mondván: Ki tett téged fejedelemmé és bíróvá? – Isten fejedelemül és szabadítóul küldte angyal keze által, aki megjelent néki a csipkebokorban. (...) Ez ama Mózes, aki az Izráel fia-

nak ezt mondta: Profétát támaszt néktek az Úr, a ti Istentek, a ti atyátokfiai közül, mint engem, őt hallgassátok! Ő [Mózes] az, aki ott volt a gyülekezetben, a pusztában, a Sínai-hegyen vele beszélő angyallal és a mi atyáinkkal, aki élő igéket vett, hogy nékünk adja, akinek nem akartak engedni a mi atyáink, hanem eltaszították maguktól, és szívükben Egyiptom felé fordultak." (7,9-10.35-39)

.....

.....

.....

Józsefet is gyűlölték a saját testvérei, ugyanúgy, mint ahogy őt gyűlölik most saját honfitársai és hittestvérei. Isten azonban Józseffel volt a pogány országban is, és megáldotta, felmagasztalta őt. Ezt teszi majd Isten a zsidóság által megvetett, hű Jézus-követőkkel is.

Az Egyiptomból való kivonulás a megváltás előképe (Kol 1,13), Mózes pedig Krisztus előképe volt, amint ezt az 5Móz 18,15-18-ban található prófécia egyértelműen tanúsítja. Ugyanúgy viszonyultak a kemény nyakú, megtéretlen zsidók Jézushoz, mint egykor Mózeshez. Ugyanolyan kihívóan szálltak perbe Ővele is, mint egykor Mózessel, noha a menny dicsőségét hagyta ott értük. Vállalta a velük való „együttnyomorgást”, mint Mózes (Zsid 11,25), azért, hogy Testvérük és Szabadítójuk lehessen. Mégis ezt mondták – cinikus megvetéssel – neki is, mint Mózesnek: „Ki tett téged fejedelemmé vagy bíróvá?” De amiképpen Mózeset valóban Isten küldte, és Ő szabadította meg őket fogságukból jelek és csodák által, ugyanez érvényes Jézusra vonatkozóan is.

István tehát rámutatott arra, őseik lázadtak a Mózes által megnyilatkozó isteni vezetés ellen a pusztában, annak ellenére, hogy rendkívüli jelek és csodák tanúságtételét látták. Annak bizonyosságául, hogy nem ő értékeli ilyen negatívan a választott nép törté-

nelmét – valamiféle önkényes és kritikus egyéni vélemény alapján –, Ámos megrázó próféciját idézte Ám 5,25–27-ből (lásd a 42–43. verset).

Ma is feladatunk hűen hirdetni a laodiceai üzenetet, amely fel tárja a végidő választott népének bűneit, akkor is, ha sokakból olyan haragot és ellenállást vált ki ez, mint István beszéde az elvakult, öngazult zsidókból.

5 Mi böszítette fel végül mindenkifelett a szanhedrin tagjait? Milyen ihletett feddással fordult ezután István bíráihoz? Mi lett ennek a következménye?

- „Salamon épített néki [Istennek] házat. De ama Magasságos nem kézzel csinált templomokban lakik, mint a próféta mondja: A menny nékem ülőszékem, a föld pedig az én lábaimnak zsámolya, micsoda házat építhettek nékem? – ezt mondja az Úr. Vagy melyik az én nyugodalmamnak helye? Nem az én kezem alkotta-e mindezeket? Kemény nyakú, körülméletlen szívű és fülű emberek, ti mindenkor a Szentlélek ellen igyekeztek, mint atyáitok, ti is azonképpen. A próféták közül kit nem üldöztek atyáitok? Megölték azokat, akik előre hirdették amaz Igaznak eljövetelét, akinek ti most árulóivá és gyilkosaivá lettetek, akik a törvényt angyalok rendelkezésére vettétek, és nem tartottátok meg. Mikor pedig ezeket hallották, szívükben dühösködtek, és fogukat csikorgatták ellene.” (7,47–54)

.....

.....

.....

István véges-végig az Írásokból idézett. Egész védőbeszéde szinte egy ószövetségi idézetgyűjtemény volt. A fenti igéket is az ihle-

tett Írásból vette. Mégis a végsőkig fokozta vele a szenvedélyeket. István arra akart rámutatni ugyanis, a Salamon templomszentelési imájából vett idézettel, hogy az élő Isten tisztelete nem azonosítható a templom kultikus tiszteletével. Mindig jobban hajlik azonban az ember az embereket és emberi intézményeket tisztelő vallásosságra, mint az élő Istenbe vetett hitre.

Indulatokat vált ki ma is az, aki arról szól, hogy „Isten nem lakik kézzel csinált templomokban” (Ap csel 17,24), mert ez azt jelenti, az egyház épületeiben és templomaiban való jelenlét és munka még nem jelenti automatikusan azt, hogy az élő Istennel van közösségben az ember. Erre a bizonyágtételre pedig ma éppúgy szükség van, mint akkor.

Abból tűnik ki, hogy ez a hivatkozás hevítette izzási fokra István bírának haragját, hogy ennél a pontnál ő megállt, nem folytatta tovább Izrael történelmének elemzését, hanem egy megrendítő és közvetlenül megszólító jellegű bizonyágtétellel fordult a Tanács tagjaihoz.

„Amikor István ehhez a ponthoz ért, a nép felháborodott. (...) István annak jelét látta ebben, hogy hangját csakhamar örökre elnémítják. Látta, szavai milyen ellenállást váltottak ki, és tudta, hogy utolsó bizonyágtételét mondta el. Noha prédikációjának csak a közepén tartott, mégis azonnal befejezte. Hirtelen megszakította a történelmi áttekintés fonalát, és felháborodott bíráihoz fordult” – azzal a bizonyágtétellel, amint az 51–53. vers megörökíti (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Az első keresztyén vértanú c. fejj.).

István bizonyágtétele tökéletesen igaz volt. Rámutatott arra, hogy bár folyton büszkélkedtek választott nép voltukkal, a valóságban ismételt és szinte folytonos ellenállást nyilvánítottak Isten beszédével és akaratával szemben. Az volt a nagy kiváltságuk, hogy „Isten rájuk bízta a beszédeit” (Rm 3,1–2), ezt az isteni ígét azonban ők maguk sem tartották meg.

6 Milyen magatartást tanúsított István a kivégzése során? Milyen kijelentések hagyták el ajkát halála előtt?

- „Mivel pedig teljes volt Szentlélekkel, a mennybe függesztve szemét, látta Isten dicsőségét, és Jézust állni az Isten jobbjára felől, és így szólt: **Ímé látom az egeket megnyílni, és az Emberfiát Isten jobbjára felől állni. [Ekkor] felkiáltván nagy fennszóval, fülüket bedugták, és egy akarattal rárohantak, kiűzték őt a városon kívül, hogy megkövezzék. A tanúbizonyságok felsőruháikat egy Saulus nevezetű ifjú lábához rakták le. Megkövezték azért Istvánt, aki imádkozott és ezt mondta: Uram Jézus, vedd magadhoz lelkemet! Térdre esve, nagy fennszóval kiáltotta: Uram, ne tulajdonítsd nekik e bűnt! Ezt mondván, elaludt.**” (7,55–60)

„A körülötte tolongó kegyetlen arcokról a fogoly leolvasta sorsát, mindazáltal nem reszketett. A halálfélelem teljesen eltűnt lelkéből. A dülöngő papok és a lázongó csöcselék nem félemlítette meg. Az előtte zajgó jelenet eltűnt szemei elől. A mennyei kapuk tárultak fel előtte, tekintete áthatolt rajtuk. Megpillantotta Isten dicsőséges trónját. Látta Krisztust, mint ha éppen trónjáról állt volna fel, hogy szolgája segítségére jöjjön. István ujjongva kiáltott fel: »Ímé látom az egeket megnyílni és az Emberfiát Isten jobbjára felől állni.« (...) Ez sokkal több volt, mint amennyit üldözői elviselhettek. Hogy szavait ne hallhassák, fülüket bedugták, hangos kiáltással rárohantak, kiűzték a városon kívül, és megkövezték. (...) István fölött nem hoztak törvényes ítéletet, mert a zsidók sok pénzzel megvesztegették a római hatóságokat, hogy az ügyet ne bolygassák és ne vizsgálják ki.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Az első vértanú c. fejj.)

„Istvánt nem hivatalosan végezték ki, hanem lincselés áldozata lett. Az eljárás csupán annyiban emlékeztetett az igazságszolgáltatásra, hogy a törvény értelmében (5Móz 17,7) a vádlottra »a tanúk«, vagyis a vádlók vethették az első követ, akik István esetében vagy a 6,13-ban említett hamis tanúk, avagy a tanács tagjai lehettek.” (John Stott: *Az apostolok cselekedetei*, Bp., Harmat Kiadó, 2012, 154. o.)

Az 55. versben olvassuk, hogy „Szentlélekkel teljes” volt. Sokszor találkozunk ezzel a meghatározással az Apostolok cselekedeteiről írott könyvben. A Szentlélek keresztségében részesült tanítványokat nevezi így az Írás. Jézus példája ihlette Istvánt, lelkülete hasonlóná vált az Ő lelkületéhez. Ahhoz hasonló szavakkal mondta el utolsó imádságos kéréseit, mint amelyek Jézus ajkáról hangzottak el halála előtt.

Az e heti adomány az irodalmi alapot támogatja.

– Hozzájárulás a Bibliaiskolák Közössége Könyvkiadónál megjelentetett kiadványok és a kiadó működési költségeihez.

Az evangéliumhirdetés kiterjedése

Fülöp evangélista munkája

(Ap csel 8,1–40)

1 Megtorpanást idézett-e elő a keresztény misszióban István vértanúhalála és a nyomában támadt üldözés?

- „Saulus pedig szintén javallotta az ő [István] megöletését. Támadt azon a napon nagy üldözés a jeruzsálemi gyülekezet ellen, és mindnyájan eloszlottak Júdeának és Samáriának tájaira, az apostolokat kivéve. (...) Saulus pedig pusztította az anyaszentegyházat, házról házra járva, férfiakat és asszonyokat elővonszolva, tömlöcbe vetette őket. A többiek annakokáért eloszlottak, széjjeljártak, hirdetve az ígét.” (8,1–4)

.....
.....
.....

„István halála nagy vesztesége volt a gyülekezetnek, de Saul megtérését indította el, aki nem tudta többé kitörölni emlékezetéből a vértanú hitét, kitartását és azt a dicsőséget, amelyet arca visszatükrözött. (...) Ideig-óráig hatalmas eszköz volt Sátán kezében, hogy általa lázadó terveit véghezvi-

gye Isten Fia ellen. Ezt az irgalmatlan üldözőt azonban Isten csakhamar felhasználta annak a gyülekezetnek építésére, amelyet most pusztítani igyekezett. Az választotta ki Sault, aki Sátánnál is hatalmasabb, hogy betöltse a vértanúhalált szenvedett István helyét, hogy prédikálja Krisztust, szenvedjen nevéért, és terjessze mindenfelé a vére által szerzett üdvösség üzenetét. (...)

Az az üldözés, amely a jeruzsálemi gyülekezetre szakadt, serkentőleg hatott az evangelizációra. Az ige hirdetése nagy eredménnyel járt, és már-már az a veszély fenyegetett, hogy a tanítványok túl sok időt töltenek Jeruzsálemben. Nem teljesítik az Üdvözítő parancsát, hogy az egész világon széjjeljárva hirdessék az evangéliumot. Megfeledkeztek arról, hogy a gonosz ellen a legjobb védekezés a támadás. Így jutottak arra a gondolatra, hogy a legfontosabb feladatuk a jeruzsálemi gyülekezet megvédelmezése az ellenség támadásaival szemben. Ahelyett, hogy arra buzdították volna az újonnan megtérteket, hogy vigyék az evangéliumot azokhoz, akik még nem hallottak róla, beleestek abba a hibába, amelybe mindenki beleesik, ha megelégszik a már elért eredménnyel, és többre nem vágyik.

Isten azért engedte meg az üldözést, hogy képviselői szét-szóródjanak mindenfelé, ahol másokért munkálkodhatnak. Amikor tehát elűzték a hívőket Jeruzsálemből, széjjeljártak, és »hirdették az igét«. (...) Mikor az üldözés folytán szétszóródtak, missziólelkülettől áthatva jártak szerteszét. Felismerték küldetésük nagy felelősségét. Tudták, hogy kezükben tartják az élet kenyerét az egész sóvárgó világ részére. Krisztus szeretete arra készítette őket, hogy ezt a kenyeret mindazok számára megtömjék, akik éheztek. Az Úr munkálkodott általuk. Ahova mentek, betegek gyógyultak meg, miközben a szegényeknek az evangéliumot hirdették.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Az első keresztény vértanú; Az evangélium Samáriában c. fejj.)

2 Ki vált eredményes evangelistává Samáriában?

- „Filep lemenvén Samária városába, prédikálta nekik Krisztust. A sokaság pedig egy szívvel-lélekkel figyelt azokra, amiket Filep mondott, hallván és látván a jeleket, amelyeket cselekedett. Mert sokakból, akikben tisztátalan lelkek voltak, nagy hangon kiáltva kimentek, sok gutaütött és sánta pedig meggyógyult. Lett nagy öröm abban a városban. (...) Miután hittek Filepnek, aki az Isten országára és a Jézus Krisztus nevére tartozó örvendetes dolgokat hirdette, megkeresztelkedtek, mind férfiak, mind asszonyok.” (8,5–12)

„Amikor tehát Jézus tanítványait elűzték Jeruzsálemből, közülük néhányan Samáriában találtak biztos menedéket. A samáriaiak örömmel fogadták az evangélium hírnökeit, és a megtért zsidók bőségesen arathattak azok között, akik egykor legelkeseredettebb ellenségeik voltak.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Az evangélium Samáriában c. fejelet)

Nem az apostol Fülöpről van itt szó, hanem a hét diakónus egyikeről (vö. Ap csel 6,5). Az Ige szerint „az apostolokat kivéve” szóródtak szét a hívők Júdea és Samária területére, a Saul által indított üldözés idején. Továbbá „Fülöp evangélista” néven tesz róla újra említést Lukács a későbbiekben. A Szentlélek kitöltetése idején nemcsak a hivatásos igehirdetőknek, hanem sokaknak adatik a prófétálás lelki ajándéka. A késői eső idején is hatalmas eredményeket fognak elérni az igehirdetés és lélekmentés szolgálatában olyan hívők is, akik korábban nem voltak hivatásos igehirdetők (lásd Jóel 2,28–30).

Fülöp „predikálta nekik a Krisztust” (5. vers). A 12. vers szerint „az Isten országára és a Jézus Krisztus nevére tartozó örvendetes

dolgokat hirdette” (12. vers). Az igazi igehirdetés mindig örömhírként hangzik, s a Krisztusról és az ő országáról szóló evangélium a központi témája.

A mennyei erők csodálatos megnyilatkozása kísérte Fülöp munkáját, de mégsem önmagában ez vezette megtérésre a samáriaiakat. Az igehirdetés volt elsődleges jelentőségű mindenkor. Így olvassuk: „A sokaság pedig egy szívvel-lélekkel figyelt azokra, amiket Filep mondott, hallva [az igét], és látva a jeleket.” (6. vers) Olyan gyógyulások, jelek és csodák követték Fülöp munkáját, amelyekben beteljesedett Jézus ígérete: Jn 14,12.

A „nagy öröm” (8. vers) megnyilatkozása is jellegzetesség a Szentlélek kitöltése időszakában. A késői eső kitöltések is jellemző lesz.

A Szentlélek irányította Samáriába Fülöpöt, ahol Jézus korábban már nagy előkészítő munkát végzett. Ennek a gazdag gyümölcsstermése mutatkozott meg most. Így teljesedett be az, amit Jézus mondott: „Lesztek nékem tanúim Jeruzsálemben, Júdeában és Samáriában...” (1,8) A késői eső idején is a korábbi magvetés beérlelődéseként térnek meg tömegek.

3 Milyen események történtek, amikor két apostol – Péter és János – Samáriába ment, Fülöp munkájának támogatására?

- „Amikor meghallották a jeruzsálemi apostolok, hogy Samária bevette Isten Igéjét, elküldték azokhoz Pétert és Jánost, akik mikor lementek, könyörögtek értük, hogy vegyenek Szent Lelket, mert még senkire azok közül nem szállott rá, csak meg voltak keresztelve az Úr Jézus nevére. Akkor kezüket rájuk vették, és vettek Szentlelket. (...) [Az apostolok] annakokáért, minekutána bizonyoságot tettek, és hirdették az Úr Igéjét, megtértek Jeruzsálembé, és a samaritánusok sok falujában prédikálták az evangéliomot.” (8,14–17.25)

.....

.....

Az újonnan megtérők is részesültek tehát a Szentlélek ajándékában, rövid idővel keresztségük után. Ez a tény arról tanúskodik, hogy a Szentlélek kitöltése idején nagyon gyorsan beérlelődik emberek életében nem csupán az újjászületés, hanem a megszentelődés, a Szentlélek keresztségére való alkalmasság is.

Az újjászületés vagy megtérés idején tiszta a szív annak az ismeretnek a mértéke szerint, amelyet ebben az első időben be tud fogadni, fel tud fogni az ember. Ha nem következik be ezután egy visszahanyatlás, „az első szeretet elhagyása” (Jel 2,4) és egy „langyos” időszak (Jel 3,15), gyorsan beérhetnek emberi lelkek a „Szentlélek teljességének” elnyerésére. A Szentlélek kitöltése idején az egész keresztény közösséget Isten Lelke uralja, mindannyian folyton növekvő tapasztalatok és világosság részesei. Ez elősegíti a gyors lelki növekedést az újonnan megtérők esetében is. Bámulatosan szaporodnak a „Szentlélekkel teljes” bizonyágtevők az ilyen időszakban. Az új tanítványok is csakhamar részesülnek a Szentlélek keresztségében, és munkatársakká válnak a lélekmentés szolgálatában.

Az apostolok kézzátétele nem értelmezhető úgy, hogy hatalmuk lett volna Isten Lelke ajándékát másoknak átadni. A „kézzátétel” éppúgy „Isten nevében” történik, mint a keresztség (vö. Mt 28,19). Azt fejezi ki, hogy Isten adja a Szentlelket a valóságban. Az emberi cselekedet csupán jelképes ábrázolása annak, amit Isten láthatatlanul, de ténylegesen munkál az emberi lélekben.

Az apostolok lelkéből teljesen eltűnt a samaritánusok iránti előítélet. A két apostol közül – akik az igét prédikálták Samáriában – János volt az egyik. Az a János, aki tüzet kívánt volna aláhozni az égből egy samaritánus falura (Lk 9,52–54). A Szentlélek a szeretet Lelke (Rm 5,5), „Szentlélekkel teljesnek” lenni annyi, mint szeretettel teljesnek lenni.

Péter és János samáriai működésével kapcsolatban tanulságos Simon mágus esete. Arról tanúskodik, hogy Sátán ismételten megkísérelte belülről is bomlasztani a gyülekezetet, azáltal, hogy tisztátalan embereket vitt a gyülekezetbe. Anániás és Szafira esete után újra azzal próbálkozott, hogy „konkolyt” szórjon az evangélium magvetése közé. De igazolódott a zsoltárige igazsága: „Nem állhatnak meg a (...) bűnösök az igazak gyülekezetében.” (Zsolt 1,5)

Simon az intés hatására sem jutott megtérésre. Az apostolokhoz intézett kérése erről tanúskodik: nem azon aggódott, hogy „a szíve nem igaz Isten előtt”, hanem csupán a büntető ítélet elhárulását akarta biztosítani. (Ennek a bibliai történetnek az alapján lett „szimónia” a neve a középkori egyházban annak a gyakorlatnak, hogy pénzen vettek meg, avagy pénzbeli megvesztegetéssel szereztek meg egyházi tisztségeket.)

Ókori keresztény író is említést tesz Simon mágusról:

„Az ugyancsak Samáriából származó Jusztinosz mártír a II. században beszámol róla, hogy élt »egy samáriai, Simon«, aki »csodás varázslatokat hajtott végre«, mígnem végül »istennek hitték«, és őt imádta »majd mindenki Samáriában«, sőt egyesek Rómában is; ezek szobrot is emeltek a tiszteletére.” (Irenaeus: *Against Heresies*. In Alexander Roberts – James Donaldson (szerk.): *The Ante-Nicene Fathers*, I., 1885; Erdmans, 1981; 1.23.1–5)

Ellen G. White a következőket írja e történet folytatásáról:

„Pál apostol második fogsága idején Pétert is elfogták és bebörtönözték. Igyekezete és eredményessége, hogy leplezze Simon varázsló cselszövéseit és vereséget mérjen rá, különösen nemkívánatossá tették őt a hatóságok előtt.

Simon azért követte Pétert Rómába, hogy ellenezze és akadályozza az örömmüzenet munkáját. Néró hitt a varázslásában, és Simont pártfogolta. Haragudott hát az apostolra, ezért elrendelte az elfogatását.” (*Sketches from the Life of Paul*, 328. o.)

4 Milyen újabb bizonyágtevő szolgálat elvégzésére irányította a Szentlélek Fülöpöt, samáriai munkája után?

- „Az Úr angyala pedig szólt Fülöpnek, mondván: Kelj fel és menj el dél felé, arra az útra, mely Jeruzsálemből Gázába megy alá. Járatlan ez. És felkelve, elment. Ímé egy szerencsen férfi, kandaké, a szerencsenek királyasszonyának hatalmas komornyikja, aki az ő egész kincstárának felügyelője volt, aki feljött imádkozni Jeruzsálembé, visszatérőben volt, és a szekérén ülve olvasta Ésaías prófétát. Mondta pedig a Lélek Fülöpnek: Járulj oda és csatlakozzál ehhez a szekérhez! Fülöp azért oda futamodván, hallotta, amint Ésaías prófétát olvas-ta. És mondta: Vajon érted-e, amit olvasol? Ő pedig mondta: Mimódon érthetném, ha csak valaki meg nem magyarázza nekem? És kérte Fülöpöt, hogy felhágva, üljön mellé. Az írás helye pedig, melyet olvasott, ez volt: Mint juh vitetett a mészárszék-re, és amint a bárány az ő nyírője előtt néma, azonképen nem nyitotta fel száját. Megaláztatásában az ő ítélete el-vétetett. Feelvén pedig a komornyik Fülöpnek, mondta: Kérlek téged, kiről mondja ezt a próféta, magáról-e, vagy más valakiről? Fülöp pedig száját megnyitva, elkezdve ezen az íráson, hirdette néki a Jézust.” (8,26–35)

Értelmetlennek tűnhetett az angyal utasítása Fülöp számára. Ugyan mit keresne egy néptelen pusztai úton? Ennek ellenére azonnal engedelmeskedett. Ha az Úr angyala szólt hozzá, akkor bizonyosan feladat vár rá ott.

A komornyiknak fordított eredeti szó: *eunuch*. Az ókorban külön embercsoportot jelentettek a királyi és fejedelmi udvarok eunuchjai. Olykor nagy befolyásuk volt ezeken a helyeken, mindazonáltal a gyermektelenséget pótolhatatlan veszteségnek tekintették

abban az időben. Ézsaiás próféta könyvében szeretetteljes isteni üzenet szól az eunuchoknak: Ésa 56,4–5.

A szerencsennek fordított szó *etióp* az eredeti szövegben. Etiópiának vagy Kusnak nevezi az Ószövetség a Nilus első vízésésétől délre fekvő földrajzi területet, amely magában foglalta a mai Etiópia egy részét is. Ennek a területnek az északi részén egy nagy királyság, Meroe királysága állt fenn sokáig, amelyben királynők uralkodtak, akiket kandakénak neveztek, úgy, mint ahogy Egyiptomban fáraóknak a királyokat. A kandaké tehát nem személynév, hanem uralkodói cím. Az ókori írók közül Strabo (*Geographia*, XVII. 1.54.) és Dio Cassius (História, 5. könyve 4–6.) is említi ezt a nevet.

Euszebiosz, a 4. századi keresztény egyháztörténet-író arról tudósít, hogy az ő korában (az i. sz. 4. század elején) még mindig királynők uralkodtak Etiópiában. A kincstárnok eunuch bizonyára zsidó hitre tért pogány volt, vagy legalábbis ugynevezett istenfélő, a zsidó hit szimpatizánsa, aki bizonyos ünnepekre felment a jeruzsálemi templomba, az igaz Isten imádásának helyére. Vanak bizonyos adatok az ókori irodalomban arról, hogy a zsidóság részéről érték vallási hatások Etiópia népét. Valószínűleg görög nyelven a Septuaginta fordításában olvasta a kincstárnok Ézsaiás könyvét. Jeruzsálemben vásárolhatta magának a nagy értékű tekercset. Hazafelé utazása közben nagy érdeklődéssel olvasta a benne foglalt kijelentéseket. Elég népes kísérettel utazhatott. Amikor Fülöp megpillantotta a menetet a járatlan úton, közvetlen belső utasítást kapott a Szentlélek által, hogy csatlakozzon a főember kocsijához.

Fülöp „futva” sietett a szekérhez. Boldog volt, hogy a Szentlélek megmutatta neki a feladatot, amelyért ide irányította. Mi is így viszonyulunk-e a lélekmentés szolgálatához? Mindig örömmel igyekszünk-e megragadni a lehetőséget, amelyet Isten megnyitott számunkra?

Fülöp természetes módon szólította meg a kincstárnokot, és ajánlotta fel neki segítségét. Ha igényeljük a Szentlélek vezetését missziószolgálatunkban, és valóban ráhagyatkozunk, akkor ta-

pasztalni fogjuk, hogy a Szentlélek csodálatos alkalmakat teremt. Megfelelő időben küld minket általa előkészített emberekhez.

Ismét láthatjuk, hogy a Szentlélek kiárasztása idején Krisztus volt a központja minden igehirdetésnek és bizonyágtévesnek. Így szól a tömör jelentés Fülöp tanúságtétele tartalmáról: „elkezdve ezen az íráson, hirdette néki a Jézust” (35. vers).

5 Milyen döntést értelt be az etióp ember lelkében a Krisztusról hallott ige?

- **„Amikor mentek az úton, jutottak egy vízhez, és mondta a komornyik: Ímhol a víz, mi gátol, hogy megkeresztelkedjem? Fülöp pedig mondta: Ha teljes szívből hiszel, meglehet. Ő pedig felelvén, mondta: Hiszem, hogy Jézus Krisztus az Isten Fia. És megállította a szekeret, leszálltak mindketten a vízbe, Fülöp és a komornyik, és megkeresztelte őt. Amikor pedig a vízből feljöttek, az Úr Lelke elragadta Fülöpöt, és többé nem látta őt a komornyik, mert továbbment az ő útján örömmel.” (8,36–39)**

.....

.....

A kincstárnok igazságra, Isten-ismeretre szomjúhozó ember volt, akiért Isten Lelke előzőleg sokat fáradozott. Szinte csak egy érintésre volt szüksége már ahhoz, hogy teljes megtérésre jusson.

„Ez az etiópai férfi képviseli az emberiség nagy csoportját. Embereket, akiket olyan misszionáriusoknak kell tanítaniuk, mint amilyen Fülöp is volt, aki hallgat Isten szavára és odamegy, ahová küldi. Sokan olvassák a Szentírást, de nem fogják fel az igazi értelmét. Férfiak és nők mindenfelé vágyakozva tekintenek az ég felé. Imák, könnyek és kérdések fakadnak fel azoknak az embereknek a lelkéből, akik világosság, kegye-

lem és Szentlélek után áhítoznak. Sokan ott állnak Isten országa küszöbén, és csak arra várnak, hogy oda begyűjtesse nek.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Az evangélium Samáriában c. fejezetből)

Egyesek erre a történetre való hivatkozással tartják szükségtenek a keresztség előtti gondos tanítást. Azzal érvelnek, hogy a kincstárnok esete a gyors megtérés és az azonnali megkeresztelés lehetőségét, ill. jogosultságát igazolja. Elfeledkeznek azonban arról, hogy a kincstárnok hívó ember volt, aki „feljárt Jeruzsálembe imádkozni”. Ismerte a kinyilatkoztatott Isten-ismeret alapelemeit, és gyakorlatilag is követte azt, amit megértett. Tisztelte és ismerte is bizonyos mértékig az ószövetségi szent iratokat. Ehhez képest csupán a megváltási terv éppen akkor beteljesedett „jelenvaló igazságát” kellett megismernie. Fel kellett ismernie Jézusban a megváltás ígéreteinek beteljesítőjét, a világ Üdvözítőjét, és el kellett fogadnia Őt személyes Megváltójául.

A 38–39. vers világos bizonyosága annak, hogy az őskeresztény egyházban alámerítéssel kereszteltek, mint Keresztelő János is, és amiképpen Jézus példát és rendelkezést adott tanítványainak erre vonatkozóan.

A keresztség megtörténte után Fülöp hirtelen eltűnt, nem látta őt többé a kincstárnok, mert „az Ur Lelke elragadta őt”. Milyen bizonyosság volt ez az etióp főembernek! Most tudta meg igazán, hogy a menny küldötte volt az az ember, aki a Megváltó Jézusról szóló evangéliumot hirdette neki. Megjelenése a járatlan úton, majd hirtelen eltűnése csodálatos és kétségtelen mennyei jel volt. Bizonyára kibeszélhetetlen volt az az öröm, amely betöltötte lelkét hazafelé vivő, további útján.

„Ma is, mint akkor, angyalok várják, hogy embertársaikhoz vezessék a bizonyágtévőket. (...) Fülöp és az etiópiai esete által az Úr elmondja, hogy mire szólítja népét.” (Ellen G. White, *The Review and Herald*, 1977. március 2.)

Az Úr erős bizonysgot akart adni az etiópiai kincstárnoknak, mert tudta, hogy nem lesz sok lehetősége további tanításokat hallani távoli hazájában, ahol viszont sokak számára tesz majd tanúságot a megváltás örömhíréről. E főember megtérésének messze-
menő kihatása lett egész népére.

Euszebiosz említi, hogy a kincstárnok hirdette honfitársainak az evangéliumot. (Egyháztörténet, II., 1.13) Ismeretes az etiópiai kereszténység ősi eredete. Az itt elzártan élő keresztény közösség sokáig őrizte az apostoli kereszténység jellegzetességeit, az egyetemes kereszténység időközben bekövetkezett torzulásai jó ideig nem érintették őket. Például a szombatünneplés is fennmaradt közöttük hosszú századokon át.

A kincstárnok megtérése, és annak nyomán a kereszténység meggyökerezése népe körében, ószövetségi jóvendölések beteljesülése volt (lásd Zsolt 68,32; 87,4). A prófécia szerint „főemberek” jönnek az evangélium világosságához, és „Szerecsenország hamar kinyújtja kezét Istenhez”. Milyen csodálatra méltó Isten előre ismerése és tervezése! És milyen hatalmas bizonysg ez az eset, hogy az Úrnak „gondja van az ő igéjére, hogy beteljesítse azt” (Jer 1,12).

6 Milyen újabb misszióterületet jelölt ki ezután a Szentlélek Fülöp számára?

- **„Filep pedig találatott Azótusban, és széjjeljárva hirdette az evangéliumot minden városnak, míg Cézareába jutott.” (8,40)**

.....

.....

Azótusból kiindulva végigjárta Fülöp a tengerparti filiszteus városokat, egészen Cézareáig, hirdetve az ígét. Kússal együtt Filiszteát is említi Zsolt 87,4 a megtérő pogány területek és népek sorolásánál. Ezt a nagy szolgálatot nem egy apostol vagy egy pré-

dikátor, hanem egy gyülekezeti tagok közül való evangélista, egy gyülekezeti tisztségviselő végezte el. Megszívlelendő az alábbi bizonyágtétel:

„Végzetes tévedés azt hinni, hogy a lélekmentés munkája egyedül csak a hivatásos prédikátorokra hárul. Minden egyes lélek, aki elfogadta Krisztust mint Megváltóját, hivatott arra, hogy felebarátai érdekében munkálkodjék. »A Lélek és a menyasszony ezt mondják: Jöjj! És aki hallja, mondja: Jöjj!« Ez a felhívás szól az egész gyülekezetnek. Aki meghallotta az Úr üzenetét, hangoztassa hegyen-völgyön át, és mondja: Jöjj! (...)»

Azok közül, akik hallották az evangéliumot, százak, sőt ezrek állnak még mindig tétlenül a piacokon, holott tevékeny részt vehetnének valamely formában a szolgálatban. Ezekhez szól Krisztus: »Miért álltok itt egész napon át tétlenül?« És felszólítja őket: »Menjetek el ti is a szőlőbe!« Miért nem követi több keresztyén ezt a felhívást? (...) Isten már régóta várja, hogy minden egyes tag, tehetségéhez képest munkálkodjék. Ha a gyülekezeti tagok mind teljesítenék kötelességüket az inséget szenvedő bel- és külföldi területeken, és így elvégeznék evangéliumi megbízatásukat, akkor csakhamar az egész világ meghallaná az intő figyelmeztetést, és az Úr Jézus mielőbb visszajöhetne e földre, hatalommal és dicsőséggel.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Az evangélium-hirdetés Samáriában c. fejj.)

Az e heti adomány a szekszárdi Comenius Általános Iskolát támogatja.

FÜGGELÉK

Az 5. tanulmány harmadik kérdéséhez kapcsolódik ez a függelék. A karizmatikus mozgalmak erőteljesen terjednek napjainkban. Érvelésükben hivatkoznak arra a tényre, hogy a samáriaiak a keresztségükhöz képest valamivel később nyerték el a Lélek adományát. (Hivatkoznak még Ap csel 10,44–46-ra, valamint Ap csel 19,1–6-ra is.) Az első két esetben azonban külön oka volt annak, hogy a Léleknek ugyanazt az adományát kapták meg, mint az első tanítványok pünkösdkor. Hathatós bizonyság volt ez ugyanis arra, hogy Isten nem tesz különbséget megtért zsidó és megtért pogány között, vagyis a zsidók és pogányok közötti válaszfal lebontására szolgált. Ami a harmadik esetet illeti, Ellen G. White külön említi, hogy akik Efézusban még Pál odaérkezése előtt Keresztelő János tanítványai voltak, most pedig azonnal elfogadták a Krisztusról szóló evangéliumot, missziómunkára kaptak elhívást Kis-Ázsia több nyelvet beszélő lakosai között.

Idézzük még az alábbiakat:

„Az apostolok cselekedeti 8. részét (...) két nagy csoport egyformán fontos bizonyítéknak tartja. Az egyik csoportot a katolikusok alkotják (a római, görög és egyes anglikán vagy anglikatolikusok) míg a másikba a pünkösdiel tartoznak (a klasszikus pünkösdiel, és a régebbi felekezetek egyes neopünkösdi vagy karizmatikus tagjai). Mindkét csoport ezekkel az igékkel (Ap csel 8,14–17) támasztja alá abbéli meggyőződését, hogy a keresztény beavatás két lépcsőből áll, melyek közül a második (a Lélek vétele) kézzel tartott történő imádság útján valósul meg. Természetesen nem egyezik meg teljes mértékben a két álláspont, hiszen a katolikus gyakorlat javarészt külsődleges és ceremoniális, míg a pünkösdiel inkább a belső átélésre és a lelki-szellemi tartalomra helyezik a hangsúlyt. A katolikusok úgy hiszik, hogy az első lépcső a keresztség, a második pe-

dig a bérmálás (anglikánok szóhasználatában: konfirmáció), melyet az apostolok utódának tekintett püspök végez, s az ő kézrátételével adatik a Lélek. A pünkösdi egyházak és egyes karizmatikus csoportok (de nem mindegyik), ugyancsak kétlépcsős beavatásról beszélnek. (...) A megtérést (...) és az újjászületést (...) sorolják az első szakaszhoz, második szakaszon pedig a Szentlélek-keresztiséget értik, amely gyakran (de nem mindig) egy pünkösdi vezető kézrátételéhez kapcsolódik.

Az Újszövetség szerint a Krisztussal való közösségre jutás egyetlen lépésben valósul meg, amelynek során az illető megtér, hitre jut, megkeresztelkedik, és elnyeri mind bűnei bocsánatát, mind pedig a Szentlélek ajándékát, és ezután a Szentlélek benne lakozó ereje segíti a lelki növekedésben...

A samáriaiak megtérése érzékeny kérdés volt. (...) Örömmel fogadták az evangéliumot, de vajon a zsidók mennyire fogadják majd örömmel a samáriaiakat. (...) Az apostolok azonban megérkeztek, kivizsgálták az ügyet, és jóváhagyták Fülöp bátor lépését, hogy Samáriában is hirdette az evangéliumot. Imádkoztak a megtértekért, majd – mintegy a közösségvállalás és szolidaritás jeleként – rájuk tették kezüket. Ily módon tanúsították (...), hogy őszinte keresztényeket találtak Samáriában, akiknek éppúgy joguk van csatlakozni a megváltottak közösségéhez, ahogyan a zsidó megtérteknek is. (...) Attól a naptól fogva a zsidók és a samaritánusok mindennemű megkülönböztetés nélkül csatlakozhattak a keresztény gyülekezethez. Mivel egy volt a Lélek, egy volt a test is. (...) A samáriai eset nem szolgált bibliai bizonyítékot sem ahhoz a tanításhoz, hogy a keresztény beavatásnak általában két lépcsőben kell történnie, sem pedig ahhoz a gyakorlathoz, amikor a hívek a kézrátételtől a feltételezett második szakasz beköszöntét remélik. (...) Ami pedig a kézrátételt illeti, számos esetben helyes (...), de a Lélek közvetítésének eszközeként használni sem a püspöki bérmáláskor, sem a karizmatikus felekezetekben nincs felhatalmazása senkinek sem.” (John Stott: *Az apostolok cselekedetei*, 166–173. o.)

Pál megtérése

(Ap csel 9,1–30)

1 Milyen lelkülettel és céllal készült Saul Damaszkuszba utazni?

- „Saulus pedig még fenyegetéstől és öldökléstől lihegve az Úrnak tanítványai ellen, elmenve a főpaphoz, kért tőle leveleket Damaskusba a zsinagógákhoz, hogy ha talál némelyeket, akik ez útnak követői, akár férfiakat, akár asszonyokat, fogva vigyen Jeruzsálembe.” (9,1–2, vö. 26,9–10)

.....

.....

István megkövezésénél tesz említést először Lukács írása Saulról: 7,58; 8,1–3. A későbbi apostolt két néven említi az Apostolok cselekedetei: Saul (latinus formában: Saulus) és Pál (Paulus). Az előbbi héber, az utóbbi latin név. Pál apostol zsidó volt, de Palesztinán kívüli pogány környezetben, Tárzusban született és neveltetett fel. Bizonyára ezért kapott két nevet, hébert és latint.* Pál megtéréseinek legvalószínűbb időpontja: i. sz. 35. Erre követ-

---

* A Paulus név jelentése: *kicsi*. Egy 160–180-ból való apokrif irat (Pál cselekedetei és Tekla) szerint az apostol kistermetű volt. Született olyan feltételezés is, hogy a Paulus név erre utalt. Nem lehet tudni azonban, mennyire hiteles az apokrif irat Pál külső megjelenéséről szóló leírása, és úgyszintén nem lehet tudni semmi bizonyosat arról, volt-e jelentősége annak, hogy az egyébként gyakori Paulus nevet kapta.

keztethetünk azokból az adatokból, amelyeket az Apostolok cselekedeteiben és a páli levelekben találunk az apostol életére vonatkozóan.

Damaszkusz ősi emberi lakóhely. Egy termékeny oázis területén feküdt, Szíria fővárosa volt. I. e. 64-től fogva római provincia lett ez a terület is. Pál megtérése idején Vitellius római helytartó volt a kormányzója. Arámok voltak a lakosok, de nagy létszámú zsidó kolónia is élt a városban. Becslések szerint kb. 30-40 zsinagóga lehetett a városban ebben az időben, ugyanis csakúgy mint Jeruzsálemben, a különböző diaszpórákból való csoportok itt is megalakították a saját külön zsinagógájukat.

Pál apostol üldözői hevét mutatja, hogy ebbe a palesztinai területen kívül fekvő városba is elment a keresztények üldözésére. Valószínűleg Jeruzsálemből többen ide menekültek ottani üldözései elől, és most ide is utánuk akart jönni. Az a tény, hogy ő maga kért megbízóleveleket a jeruzsálemi főpaptól, és bizonyára a damaszkuszi zsinagógafőkhöz is, szintén azt mutatja, hogy a legnagyobb szenvedéllyel és személyes ambícióval vetette bele magát a keresztények üldözésébe. Az új, meggyőződése szerint hamis szekta teljes kiirtását kívánta és remélte elérni.

Megrendítő tényeket tudunk meg Pál Ap csel 26,10-11-ben foglalt visszaemlékezéséből: Jézus neve káromlására igyekezett rábírní keresztényeket, és nemcsak István halálra adását támogatta nagy buzgalommal, hanem más keresztények megöletését is támogatta szavazatával. Két fontos tény tudunk meg ebből a részletből: Saul a szanhedrin tagja kellett hogy legyen István megkövezése után, mivel a többi keresztény megöletését már szavazatával támogatta. (István kivégzésénél még csak „ifjúként” említi az Apostolok cselekedetei leírása őt, akinek a lábaihoz rakták le felsőruháikat azok a tanuk, akik elsőként vetettek követ Istvánra.) Ellen G. White írja: „István halálakor vállalt szerepe miatt Sault a Főtanács tagjává választották.” (Az *apostolok története*, Az első keresztény vértanú c. fejj.)

A Szentlélek kiárasztásának időszaka nemcsak az evangélium diadalfutásának ideje volt, hanem súlyos üldözések és mártíromsá-

gok is jellemezték. Istvánon és Jakabon kívül még más keresztény mártírok is voltak ez Ige tudósítása szerint. Ennek ellenére a „felüdülés ideje” (Ap csel 3,19) volt ez az időszak, mert a megpróbáltatások és mártíromságok ellenére is öröm töltötte be a keresztények életét. Boldogan vállalták Krisztusért a szenvedést is. Mindezek nem akadályozhatták meg, sőt elősegítették az evangéliumhirdetés győzelmes előrehaladását és tömegek megtérését.

2 Milyen rendkívüli esemény, illetve természetfeletti ki-nyilatkoztatás állította meg Sault Damaszkusz felé közeledve?

- **„Amint ment, és közeledett Damaszkuszhoz, nagy hirtelenséggel fény sugározta őt körül a mennyből. Ő leesve a földre, hallott szózatot, amely ezt mondta néki: Saul, Saul, mit kergetsz engem? Ő mondta: Kicsoda vagy, Uram? Az Úr pedig mondta: Én vagyok Jézus, akit te kergetsz, nehéz néked az ösztöke* ellen rugódoznod. Remegve és ámulva mondta: Uram, mit akarsz, hogy cselekedjem? Az Úr pedig mondta néki: Kelj fel, menj be a városba, és majd megmondják neked, mit kell cselekedned. A vele utazó férfiak pedig némán álltak, hallva ugyan a szót, de senkit sem látva.” (9,3-7)**

.....

.....

.....

Gondoljunk bele abba, hogy milyen elementáris megdöbbenést okozott e tapasztalat Saulnak: A názáreti Jézus tanítványainak ül-

---

* Pontosított fordítás szerint.

dözésére ment Damaszkuszba, azzal a meggyőződéssel, hogy a leg-helyesebb dolgot cselekszi Istenért. És amikor csaknem eléri úti cél-ját, isteni dicsóséggel megjelenik neki maga a názáreti Jézus, aki megszólítja őt ezzel a kérdéssel: „Saul, Saul mit kergetsz engem?”

A 7. vers arra utal, hogy Saul nemcsak hallotta Jézus szavát, ha-nem látta is Őt. Megerősíti ezt 2Kor 15,8 is. Egy pillanat alatt nyil-vánvaló lett számára, hogy a názáreti Jézus valóban él, valóban is-teni lény, továbbá hogy amikor követőit üldözte, a Menny ellen harcolt. Jézus tanítványait bántalmazni annyi, mint Őt támadni, mert Ő azonosítja magát tanítványaival, és együtt érez velük (lásd Zak 2,8; Mt 25,40.45).

„A Szóló – aki személyesen Isten Fia volt – egészen világo-san nyilatkoztatta ki magát előtte. Pál e megdicsőült Lényben felismerte a megfeszített Jézust, és e kép örökre bevésődött a megdöbbszent ember lelkébe. A hallott szavak rettentő erővel hatoltak szívébe. Elsötétült lelkét a világosság özöne árasz-totta el, s felfedte előtte eddigi életének tudatlanságát és té-vedéseit, valamint annak szükségességét, hogy a Szentlélek világítsa be életét.

Saul most belátta, hogy amikor Jézus követőit üldözte, tulaj-donképpen Sátán munkáját végezte. Felismerte, hogy az igaz-ság és a kötelesség felőli meggyőződése nagyrészt a papokba és a főemberekbe vetett feltétlen bizalmán alapult. Minden felté-tel nélkül bízott szavukban, amikor azt állították, hogy a feltá-madás története csupán a tanítványok ravasz meséje. Azonban most, hogy Jézus személyesen megnyilatkozott előtte, Saulus meggyőződött a tanítványok állításai igazságáról.

A mennyei megvilágosításnak ebben az órájában Saul szel-leme bámulatos gyorsasággal működött. Megértette a Szent-írás prófétikus részeit. Látta, hogy a próféták megjövendölték Jézus zsidók általi elvettetését, megfeszítését, feltámadását és mennybemenetelét, és mindez bizonyossá tette előtte, hogy valóban Ő a megígért Messiás. Élénken felidéződött emlékeze-

tében István prédikációja, amelyet halála előtt tartott. Meggyőződött arról, hogy a vértanú tényleg látta Isten dicsőségét, amikor ezt mondta: »Imé látom az egeket megnyíltni, és az Emberfiát Isten jobbjára felől állni.« A papok ezeket a szavakat káromlásnak minősítették. Saul azonban most már tudta, hogy István igazat mondott.

Micsoda kinyilatkoztatás volt ez az üldöző részére! Saul immár biztosan tudta, hogy a megígért Messiás mint a názáreti Jézus jött le a földre, és éppen azok vetették el és feszítették meg, akiket meg akart menteni. Tudta azt is, hogy az Üdvözítő diadalmasan feltámadt a sírból, és felment a mennybe. Az isteni kinyilatkoztatás e pillanatában rémülettel gondolt arra, hogy Istvánt, aki bizonyosságot tett a megfeszített és feltámadott Üdvözítőről, az ő támogatásával ölték meg, sőt az ő közreműködésével üldözték és vitték halálba Jézus sok érdemes követőjét.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Üldözőből tanítvány c. fej.)

3 Mi volt a legmegdöbbentőbb kijelentés és mindennél nagyobb bizonyosság Saul számára Jézus szavaiban?

- **„Mondta: Kicsoda vagy, Uram? Az Úr pedig mondta: Én vagyok Jézus, akit te kergetsz, nehéz néked az ösztöke ellen rugódoznod.”** (9,5)

.....

.....

.....

Az ösztönnek fordított eredeti szó pontos jelentése: ösztöke. Az a hegyes bot az ösztöke, amellyel a csordában a haladó állatok oldalát böködi, hogy a helyes irányba haladjanak. A Szentlélek belső bizonyoságtételét, ösztönzését szimbolizálja itt az ösztöke. A Szent-

lélek újból és újból kételyeket ébresztett Saul lelkiismeretében a Jézusban hívők üldözésének jogosságát illetően, illetve sejtéseket arról, hogy igaz ügyet képviselnek, Isten van velük. Jézus kijelentése arra enged következtetni, hogy Saul „felettébb való dühösködése” (Ap csel 26,11) a valóságban az igazság keresésére és felismerésére készítő belső ösztöke elleni harcának a megnyilatkozása volt. Olyan mély és rejtett titka volt ez Saul lelkivilágának, amelyről senki halandónak nem lehetett tudomása. Bizonyára még önmagának sem vallotta be teljesen a benne dúló harc jellegét és lényegét, nem mert szembenézni vele igazán maga sem. Mintegy menekült önmaga elől. Le akarta gyűrni a lelkében időnként fel-fel törő, nyugtalanító, ösztökeként ható gondolatokat.

Hatalmas bizonyág volt most számára a rendkívüli fény, a csodálatos látomás, az égi hang, az elevenbe vágó kérdés, de a legcsodálatosabb bizonyág mégis az az ösztöke elleni rugódozásról szóló kijelentés volt. Pál tudta, hogy az emberi szív rejtelmeibe senki sem láthat bele Istenen kívül, nem adhat ilyen tökéletes diagnózist annak állapotáról.

„Az Üdvözítő István által beszélt Saulhoz, bizonyágtételét nem lehetett megcáfolni. A művelt zsidó látta, miként tükröz- te vissza Krisztus dicsőségét a vértanú arca, mert olyan volt az, »mint egy angyal arca«. Tanúja volt István hosszútűrésé- nek ellenségeivel szemben, és készségének, hogy megbocsás- son nekik. Látta azok állhatatosságát és örömteli odaadását, akiket utasítására kínoztak és gyötörtek meg. Sőt azt is látta, hogy egyesek hitükért még életüket is örömmel áldozták fel.

Mindezek hangosan beszéltek lelkéhez. Időnként szinte le- nyűgöző erővel győzték meg arról, hogy Jézus volt a megígért Messiás. Ilyenkor egész éjjeleken át küzdött e meggyőződése ellen. Ezt a küzdelmét mindig újból és újból azzal zárta le, hogy annál inkább ragaszkodott régi meggyőződéséhez, hogy Jézus nem Messiás, és követői csupán elámított rajongók. Csak hosszú harc, kísértés és rábeszélés után jutott el végül erre az

eredményre. Képzettsége, előítélete, továbbá tanítói iránti tisztelete és a népszerűsége való törekvése végül is felülkerekedett és győzött. Ez arra készítette, hogy fellázdjon a lelkiismeret szava és Isten kegyelme ellen. Az a döntése, hogy a papoknak és írástudóknak van igazuk, elkeseredett ellenállást váltott ki belőle a Jézus tanítványai által hirdetett tanokkal szemben.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Üldözőből tanítvány c. fejelet)

A fenti leírás segít megérteni, miért mondta Jézus Saulnak, hogy „nehéz” neki az ösztöke ellen rugódozni. Nehéz volt Pál számára, mert a lelke mélyén „az igazságból való” volt (Jn 18,37), azaz igazságszerető, igazságra szomjazó, egyenes, becsületes gondolkodású ember. Ha nem lett volna nehéz neki az ösztöke ellen rugódozni, Krisztus nem avatkozott volna közbe, nem állította volna meg őt üldöző ámokfutásában.

4 Milyen kijelentést hallott még Saul Jézustól, a damaszuszi úton?

- **„De kelj fel, és állj lábadra, mert azért jelentem meg néked, hogy téged szolgálóvá és bizonyossággá rendeljelek mind azokban, amiket láttál, mind azokban, amikre nézve meg fogok néked jelenni, megszabadítva téged e néptől és a pogányoktól, akik közé most küldelek. Hogy megnyisd szemüket, hogy sötétségből világosságra és a Sátán hatalmából Istenhez térjenek, hogy bűneik bocsánatát és a megszenteltettek között osztályrész nyerjenek a bennem való hit által.” (26,16–18)**

.....

.....

Az apostolnak egy későbbi, saját elbeszélése megtérése történetéről, ezt a fontos részletet is ismerteti velünk.

Ezeknek a szavaknak a jelentését bizonyára nem fogta fel azonnal Saul. Bűne súlya nehezedett rá és azt tartotta volna természetesnek, ha Isten ítélete megsemmisíti őt. Annál csodálatosabb lehetett azonban számára, amint fokozatosan rádöbbsent a kijelentések tényleges értelmére. Isten ítélet helyett bizalmat adott neki, „szolgává és bizonyossággá” rendelte őt, és további kinyilatkoztatások ígéretét adta neki (16. vers). Későbbi életében is mindig megindultan szólt az apostol Isten iránta való nagy irgalmasságáról (1Tim 1,12–17).

Saját személyes tapasztalatából értette meg, mit jelent a hit általi megigazulás. Isten nem az Ő műve és népe ellen elkövetett rettenetes tetteit nézte, hanem ismerte belső lelki készségét a bűnbánatra és megtérésre. A benne megszülető hit alapján, amelyet Isten előre ismert, „kegyelmet és apostolságot” (Rm 1,5) adott neki akkor, amikor a cselekedetei szerint még a legsúlyosabb büntetésre méltó, üldözött ellenség volt.

Jézus kijelentése közvetve utalt az apostol eljövendő küzdelmeire és szenvedéseire is, azzal az ígérettel, hogy „megszabadítja” őt mind a pogányoktól, mind a zsidóktól. Egyértelműen szólt neki arról, hogy a pogányok közé küldi. Az a megfogalmazás pedig, amellyel e pogányok közötti küldetés mibenlétét meghatározta, megérteti velünk, miért választotta az Úr Sault erre a feladatra. Az apostol a saját életéből ismerte meg, mit jelent „lelki vakságból látóvá lenni, a sötétségből világosságra és Sátán hatalmából Istenhez térni”. Ezért mély megértéssel, együttérzéssel és nagy bölcsességgel tudott fáradozni mind az elvakult zsidókért, mind a pogányokért. Milyen csodálatos Isten bölcsessége, ahogyan a rosszat is jóra fordítja!

5 Milyen állapotban töltött el ezután Saul három napot Damaszkuszban?

- „Felkelt Saul a földről, de amikor felnyitotta a szemét, senkit sem látott, ezért kézen fogva vezeték be őt Damaszkuszba. Három napig nem látott, nem evett és nem ivott.” (9,8–9)

Saul megvakult a mennyei fénytől. Kísérői pedig szintén látták a nagy világosságot, és hallották a hatalmas hangot, de nem tudták kivenni, hogy mit mond. Megrémültek, a földre estek (9,7 vö. 22,9; 26,14a)

„Miután a dicsfény eltűnt és Saul felemelkedett a földről, érezte, hogy teljesen elvesztette látását. A vakságot Isten büntetésének tekintette azért a kegyetlenkedéséért, amellyel Jézus követőit üldözte. Ebben a rettenetes sötétségben csak tapogatózott maga körül. Kísérői pedig, telve félelemmel és csodálkozással, »kézen fogva vezették be őt Damaszkuszba«. (...)

Mennyire másként történt a városba való bevonulása, mint ahogy azt elképzelte! Vaksággal megverve, tehetetlenül, lelkiismeret-furdalástól gyötörve, bizonytalanságban, hogy milyen ítélet vár még rá, kereste fel egy Júdás nevű tanítvány lakását, ahol teljes visszavonultságban bőséges alkalma volt a gondolkodásra és imára.

Három napig nem látott, nem evett és nem ivott. A lelki gyötrelmek e napjai hosszú éveknek tűntek előtte. Rémült lélekkel újból és újból felidézte emlékezetében István kínszenvedéseit, amelyek őt is terhelték. Rémülete fokozódott arra a gondolatra, hogy milyen büntetést vett magára, amikor bezárta fülét és szemét a leghathatósabb bizonyítékok előtt, és irgalmatlanul kierőszakolta a názáreti Jézus követőinek üldözését.

A legszigorúbb önvizsgálat és töredelmes alázat e napjait teljes magányban töltötte el. A damaszkuszi hívőket jó előre informálták Saul jövetelének céljáról. Féltek, hogy csak színleli a megtérést, ami által jobban hozzájuk tud férközni, és így elfogni őket. Ezért távol tartották magukat tőle, nem voltak iránta részvétellel. Saul viszont semmi vágyat nem ér-

zett arra, hogy a megtéretlen zsidókhoz forduljon, akikkel előbbi terve szerint a hívők üldözése céljából akart találkozni. (...) Ily módon el volt vágva minden részvételtől. Egyedüli reménye és segítsége Isten irgalmába vetett hite volt, és így megtört lélekkel Őhöz fordult.

A hosszú órák alatt, amelyeket Saul egyedül töltött Istennel, sok olyan íráshely jutott eszébe, amely Krisztus első eljövételére vonatkozott. Gondosan és a meggyőződés által kiélestedt emlékezettel haladt végig gondolatban a próféciákon. Amikor a jövődölések jelentőségén gondolkozott, csodálkozott eddigi vakságán, a lelki dolgokat illetően, és csodálkozott a zsidók vakságán általában, amely Jézusnak, a megígért Messiásnak a megtagadására vezette őket. Megvilágosodott tekintete előtt most minden olyan tiszta volt. Megállapította, hogy előítélet és hitetlenség homályosította el lelki felismerő képességét, és akadályozta abban, hogy a názáreti Jézusban felismerje a megjövendölt Messiást.

Miután engedett a Szentlélek meggyőző erejének, ráeszmélt élete tévedéseire, és felismerte Isten törvényének meszsze ható követelményeit. Ő, a büszke farizeus, aki olyan biztos volt abban, hogy jó cselekedetei igazolják, gyermeki egyszerűséggel és alázattal borult le Isten előtt, és vallotta be saját méltatlanságát. Könnyörgött, hogy Isten a megfeszített és feltámadott Üdvözítő érdemeit rá is terjessze ki. Arra vágyakozott, hogy összhangba és közösségbe jusson az Atyával és a Fiúval. Hő vágya volt, hogy Isten elfogadja őt, és bocsánatát elnyerje. Mélységesen könnyörögve járult a kegyelem trónja elé.

A bűnbánó farizeus imáit Isten meghallgatta. Szívének legbensőbb rezdülései és gondolatai átalakultak az isteni kegyelem által. Nemesebb képességei összhangba olvadtak Isten örök szándékaival. Krisztust és az Ő igazságát ezután többre tartotta, mint az egész világot.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Üldözöböl tanítvány c. fej.)

6 Kit és milyen utasítással küldött az Úr Saulhoz három nap múlva?

- „Volt pedig egy tanítvány Damaszkuszban, név szerint Ananiás, és mondta annak az Úr látásban: Ananiás! Ő pedig mondta: Ímhol vagyok Uram! Az Úr pedig mondta néki: Kelj fel, menj el az úgynevezett Egyenes utcába, és keress föl a Júdás házában egy Saulus nevű társusi embert, mert ímé imádkozik. És látta Saulus látásban, hogy egy Ananiás nevű férfi bement hozzá, és kezét rávetette, hogy lásson. Felelt pedig Ananiás: Uram, sok embertől hallottam e férfi felől, hogy mily sok bosszúsággal illetve a te szentjeidet Jeruzsálemben, és itt is hatalma van a főpapoktól, hogy mindazokat megköttözze, akik a te nevedet segítségül hívják. Mondta pedig néki az Úr: Eredj el, mert ő nékem választott edényem, hogy hordozza az én nevemet a pogányok, királyok, és Izráel fiai előtt. Mert én megmutatom néki, mennyit kell az én nevemért szenvednie. Elment azért Ananiás, bement a házba, és kezét rávetve, mondta: Saul atyámfia, az Úr küldött engem, Jézus, aki megjelent néked az úton, melyen jöttél, hogy szemed megnyíljon, és beteljesedj Szentlélekkel. Azonnal mintegy pikkelyek estek le szemeiről, mindjárt visszanyerte látását, és felkelve, megkelesztelkedett.” (9,10–18)

.....

.....

.....

A Szentlélek kiárasztásának időszakában gyülekezeti tagokhoz is szólt az Úr látomás és álom által, mintegy közvetlenül irányította szolgálatukat. Anániás igaz, hívő ember volt (Ap csel 22,12). Miközben Anániáshoz szólt az Úr, Saulnak is újra látomást adott, hogy felismerje és elfogadja majd az Úr követét Anániás személyében.

Anániás szavaiból kitűnik, milyen nagy híre volt Saulnak a keresztények között mint félelmetes üldözőnek. Anániás értelme alig tudta felfogni a csodálatos közlést, hogy Saul megtért, és az Úr hozzá küldi most őt. Csodálkozó ellenvetésére azonban azzal a még bámulatosabb kijelentéssel válaszolt az Úr, hogy Saul választott eszköze neki az evangélium hirdetésére. Tömör próféciaival vázolta előtte Saul egész szolgálatát. „Pogányok, királyok és Izráel fiai előtt” fogja hordozni az Úr nevét, és sokat fog érte szenvedni. Milyen csodálatos dolog Isten előre ismerése!

Különösnek hathat számunkra, hogy az isteni kijelentés így fogalmazott: „Én megmutatom néki, mennyit kell az én nevemért szenvednie.” Súlyos félreértés lenne ezt Pál legalábbis részleges büntetésének értelmezni. Amikor Isten megbocsát, igazán megbocsát, elengedi a teljes adósságot. Ha ugyanakkor valamely természetes következményeket nem hárít el, ezt csak azért teszi, hogy „leperelje lelke perét” (Jer sir 3,58). Sátán ugyanis vádaskodik, amikor emberek elbuknak, súlyosan vétkeznek. Isten mit sem törődve ezzel, hitük alapján megigazítja, és védelmébe veszi őket, bizalmat ad nekik (Zak 3,1–7). További életükben azonban átengedi őket olyan élethelyzeteken, amikor a bűn feletti győzelmük fényesen nyilvánvalóvá válik az egész menny és vádoló ellenség előtt is. Amikor Pál a maga életét is kész volt odaadni azért, akit korábban üldözött, minden őellene irányuló, valamint Isten eljárása ellen emelt vádnak el kellett némulnia. Pál nem tartotta magát ártatlannak azért, hogy rugódozott az ösztöke ellen, és ezzel súlyos szenvedést okozott Krisztus tanítványainak. Készséges volt szenvedést vállalni Krisztusét, lelkiismereti megnyugvást jelentett ez számára.

„Saul nem vette közönyösen hitetlenségét, amely arra készítette, hogy szenvedést és halált hozzon a föld legértékesebbjeire, azokra, akikre nem volt méltó a világ. Nem próbált kimo-sakodni, hogy téves nézete menthető volt. Jóval megtérése után mint legfőbb bűnöst emlegette magát: 1Kor 15,9. Egyet-

len mentséggel sem hozakodott elő kegyetlen viselkedésére, amiért hamis lelkiismeretének benyomását követte.” (Ellen G. White, 9. kézirat, 1898)

Anániás keresztségre bátorította Sault. Nem sürgetés volt ez a keresztségre, hanem a lelkében már teljesen megtért és büntudattól lesújtott ember bátorítása arra, hogy bízjon Isten elfogadó kegyelmében. Biztatás volt, hogy bármilyen súlyos bűnök terhelik is, Isten kész kiterjeszteni rá kegyelmét, őszinte töredelme nyomán. A keresztség által elnyerheti „bűnei lemosását, és segítségül hívhatja az Ur nevét” (Ap csel 22,16). Csakis lelkileg egészen megérett, de méltatlanságuk tudata miatt bátortalan lelkeket szabad a keresztség döntésére biztatni.

Egyébként ez tilos! Ember ne avatkozzon bele az újjászületés, a hitre jutás Szentlélek által vezérelt érzékeny folyamatába! Súlyos lelki károkozás emberi agitációval – vagy akárcsak egy tapintatlan rákérdezéssel is – a keresztségre sürgetni valakit. Imádkozhatunk viszont, és imádkozzunk is buzgó, együtt érző szeretettel azokért, akik elindultak a megtérés felé, vagy a döntésnél haboznak és vívódnak, vagy Sátán küzd ellenük, el akarja téríteni őket Krisztus követésétől.

Anániás is szólt Pál küldetéséről, a vele közölt kijelentés szerint. Ez ismételt megerősítés volt Pál számára arról, hogy Isten megbocsátott neki, sőt a legmegtisztelőbb szolgálatra hívta őt el.

FÜGGELÉK

Pál életének eseményei időrendben*

- 35 – Pál megtérése.
- 35–38 – Első bizonyoságtévések Damaszkuszban. Három év visszavonultságban, Arábiában.
- 38 – Ismét Damaszkuszban, menekülés a városból. Jeruzsálemi látogatás, majd az ellenállás miatt Tárzusba távozás.
- 44–45 – Barnabás Antiochiába hívja Pált. Egyévi missziószolgálat ott.
- 45 – Barnabással együtt Jeruzsálembé viszi az éhínség enyhítésére küldött adományokat.
- 45–47 – Első misszióútja, majd visszatérése után hosszabb antiochiai tartózkodása.
- 49 – A jeruzsálemi apostoli zsinat (14 évvel Pál megtérése után, Gal 2,1).
- 49 – Megkezdí második misszióútját: Frigiában, Galáciában prédikál, majd Európa földjére lép.
- 51 – Eljut Korinthusba, ahol másfél évig marad.
- 52 – Második misszióútjának vége, bizonyos idő Antiochiában.
- 55–58 – Harmadik misszióútja: átutazás Kis-Ázsián, három évig marad Efézusban, átutazás Makedónián. Három hónapnyi időzés Korinthusban. Utazás Jeruzsálembé.
- 58–60 – Elfogatása Jeruzsálemben. Kétéves cézárei fogsága.
- 60–61 – Rómába utazása (ősztól tavaszig).
- 61–63 – Kétéves római fogsága, majd szabadulása.
- 63–66 – Utazások Kréta szigetén, Kis-Ázsiában és Makedóniában.
- 67 – Újabb fogsága, mártírhalála Rómában.

---

* A keresztény teológusok között vannak nézetkülönbségek a dátumokat illetően, azonban ezek a legvalószínűbb időpontok, amelyekre a Bibliában található adatokból következtethetünk.

Pál első bizonyágtevései megtérése után – Péter szolgálata

(Ap csel 9,19–43)

1 Mit tett Pál a keresztsége után? Hová ment Damaszkusz-
ból?

- „[Saul] miután evett, megerősödött. Volt pedig Saul a damaszkuszi tanítványokkal néhány napig. Azonnal prédikálta a zsinagógákban a Krisztust, hogy ő az Isten Fia. Almélkodtak mindnyájan, akik hallották, és mondták: Nem Ő e az, aki pusztította Jeruzsálemben azokat, akik ezt a nevet hívják segítségül, és ide is azért jött, hogy őket fogva vigye a főpapokhoz? Saul pedig annál inkább erőt vett, és zavarba hozta a Damaszkuszban lakó zsidókat, bebizonyítva, hogy Ő a Krisztus. És miután sok nap eltelt,* a zsidók tanácsot tartottak, hogy őt megölik.” (9,19–23)

Az Anániásnak adott mennyei kijelentés eredményeképpen a damaszkuszi keresztények maguk közé fogadták Pált. Ő pedig „azonnal” kezdte prédikálni a zsinagógákban, hogy a názáreti Jézus volt a Messiás, és hogy ő Isten Fia (9,20).

---

* Pontosított fordítás szerint.

„Bizonyítékait oly meggyőzően adta elő a prófécia alapján, és igyekezetét annyira nyilvánvalóan kísérte Isten ereje, hogy a zsidók válaszolni sem tudtak neki felháborodásukban. Pált úgy ismerték azelőtt, mint a zsidó vallás buzgó védelmezőjét és Jézus követőinek fáradhatatlan üldözőjét. Bátorsága, önállósága és állhatatossága, veleszületett tulajdonságai és műveltsége bármely irányú tevékenységre képessé tették! Bámulatos élességgel világított meg dolgokat, és világos érvelése kellemetlen helyzetbe hozta az ellenfelet. Most pedig azt kellett látniuk a zsidóknak, hogy ez a rendkívüli reményekre jogosító ifjú azokkal egyesült, akiket azelőtt üldözött, sőt bátran hirdeti Jézus nevét. (...)

Ez a rettenthetetlen és elvhű férfi éppen azokkal a tehetségekkel rendelkezett, amelyekre az ifjú gyülekezetnek szüksége volt. (...) Pál kijelentette, hogy hitét nem pillanatnyi ötlet vagy rajongás alapján változtatta meg, hanem ellenállhatatlan bizonyítékok készítették rá. Ha az evangéliumot magyarázta, igyekezett a Krisztus első eljövételére utaló próféciaikat világosan kifejteni, és következetesen bebizonyította, hogy ezek a jövendölések szó szerint teljesedtek be a názáreti Jézus életében. Hitének alapja tehát a biztos próféta beszéd volt.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Az előkészület napjai c. fejj.)

Ap csel 9,23 első részét így fordítja bibliánk: „Több nap elteltével”, pontosabban azonban így lehet visszaadni az eredeti szöveg értelmét: „És miután sok nap eltelt.” Vagyis az Ap csel 9,23–25-ben foglaltak nem közvetlenül Pál megtérése után, illetve a damaszku-szi zsinagógákban tett első bizonyágtevései után történtek, hanem jelentős idő elteltével, „sok nap” múlva.

Lukács tömör leírása nem tér ki itt arra, hogy időközben Pál hosszabb időt, mintegy három évet töltött Arábiában, teljes elvonultságban (vö. Gal 1,15–18). Azt azonban érzékelteti, hogy Pál megtérése és Damaszkuszról való különleges menekülése között sok idő telt el. A Galáciabeliekhez írt levélben, személyes visszaemlékezésében Pál pontos adatot közöl erről.

Miért volt lelki szükséglet Pál számára az arábiai pusztában töltött három év? Az ottani magány rendkívül fontos időszak volt az apostoli szolgálatára való lelki-szellemi előkészület szempontjából:

„Az ellenállás hamarosan annyira fellángolt, hogy nem látszott tanácsosnak, hogy Pál folytassa működését Damaszkuszban. Mennyei hírnök szólította fel, hogy egyelőre hagyja el ezt a helyet, és így »elment Arábiába« (Gal 1,17), ahol biztos menedéket talált. Itt a puszta magányában bőséges alkalma volt Pálnak a háborítatlan kutatásra és nyugodt elmélkedésre. A múlt tapasztalatai elvonultak lelki szemei előtt. Okult ezekből, és szíve mélyéből megtért az Úrhoz. Teljes szívvel kereste Istent, és nem nyugodott addig, míg egészen biztos nem volt afelől, hogy bűnbánatát elfogadta és bűneit megbocsátotta. Vágyott arra a bizonyosságra, hogy Jézus mellette fog állni a jövőben, tanítói hivatásában. Lelke felszabadult az előítéletektől és hagyományoktól, amelyek addigi életét formálták, és közvetlen tanítást merített az igazság forrásából. Jézus személyesen érintkezett vele, megalapozta a hitben, nagy bölcsességet és kegyelmet árasztott rá. Mindjobban megértette hivatásának nagy jelentőségét, hogy ő »Jézus Krisztusnak Isten akaratából elhívott apostola«. (...)

Az előtte álló nagy feladat a Szentírás szorgalmas kutatására készítette, hogy prédikálja az evangéliumot, »de nem szólásban való bölcsességgel, hogy a Krisztus keresztye hiábavaló ne legyen, hanem a léleknek és erőnek megmutatásában«, hogy mindazoknak hite, akik hallják, »ne emberek bölcsességén, hanem Isten erején nyugodjék« (1Kor 2,1–5). (...) Amikor így, a

kereszt fényében szemlélte a világ bölcsességét, elhatározta, hogy semmi egyébről nem akar tudni, mint egyedül »Jézus Krisztusról, mégpedig a megfeszítetttről« (1Kor 2,2). Későbbi tanítói működése alatt Pál tényleg sohasem tévesztette szem elől bölcsessége és ereje forrását.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Az előkészület napjai c. fejelet.)

2 Mi történt, amikor Pál visszatért Damaszkuszba, és hová ment innét?

- „Több nap elteltével azonban a zsidók tanácsot tartottak, hogy őt megöljék, de tudtára esett Saulnak az ő leselkedésük. Őrizték a kapukat mind nappal, mind éjjel, hogy őt megöljék, a tanítványok azért vették őt éjjel, és a kőfalon bocsátották alá, leeresztve egy kosárban. Mikor pedig Saul Jeruzsálemben ment, a tanítványokhoz próbált csatlakozni, de mindnyájan félték tőle, nem hitték, hogy ő tanítvány. Barnabás azonban maga mellé véve őt, vitte az apostolokhoz, és elbeszélte nekik, mint látta az úton az Urat, hogyan beszélt vele, és mint tanított Damaszkuszban nagy bátorsággal a Jézus nevében. És ki- és bejáratos volt köztük Jeruzsálemben.” (9,23–28. vö Gal 1,17–19; 2Kor 11,32–33)

.....

.....

.....

Pálnak a Korinthusi levélben foglalt visszaemlékezéséből kitűnik, hogy maga a város ura őriztette a kapukat, aki ekkor már nem a római hatalom képviselője volt, hanem Aretasz arab király helytartója, akinek a székhelye Petra városában volt. A történelemből ismert tény, hogy i. sz. 37-ben, miköz-

ben Vitellius római helytartó Rómába ment, Aretasz király elfoglalta Damaszkuszt. Ez az adat fontos támpont Pál élete eseményeinek időbeli meghatározásához.

„Amikor Damaszkusból elmenekült, Jeruzsálembe ment. Körülbelül három év telt el már megtérése óta. Ennek a látogatásnak a fő célja az volt, amit később elmondott, »hogy Pétert meglátogassa« (Gal 1,18). Amikor a városba ért, ahol egykor, mint Sault, az üldözött igen jól ismerték, »próbált a tanítványokhoz csatlakozni, de mindnyájan félték tőle, nem hittek, hogy ő tanítvány«. Csak nehezen tudták elhinni, hogy ő, a farizeus, aki annyira a betűhöz ragaszkodott, és aki oly buzgón fáradozott a gyülekezet pusztításán, őszinte követője lehetne Jézusnak. »Barnabás azonban maga mellé vette őt, vitte az apostolokhoz, és elbeszélte nekik, mint látta az úton az Urat, hogy beszélt vele, és mint tanított Damaszkuszban nagy bátorsággal a Jézus nevében.« A tanítványok e szavak hallatára befogadták Pált mint közékük tartozót. Csakhamar elegendő bizonyítékot nyerték keresztény tapasztalatai őszinteségéről.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Az előkészület napjai c. fejj.)

3 Milyen okból kellett távoznia Pálnak rövid idő múlva Jeruzsálemből is?

- „Nagy bátorsággal tanítva az Úr Jézus nevében, beszélt, sőt vetekedett a görög zsidókkal, azok pedig igyekeztek őt megölni. Megtudván azonban az atyafiak, levítették őt Cézáreába, és elküldték Tárzusba.” (9,29–30. vö. 22,17–21)

.....

.....

.....

„A pogányok jövendő apostola tehát ott tartózkodott, abban a városban, amelyben előbbi hitsorsosai közül oly sokan laktak. Forró vágyat érzett, hogy felvilágosítsa ezeket a zsidó vezetőket a Messiásra vonatkozó jövendölésekről, amelyek az Üdvözítő eljövetelével beteljesedtek. Egészen komolyan hitte, hogy Izráel e tanítói, akikkel egykor olyan jó barátságban volt, éppoly őszinték és becsületesek, mint amilyen ő volt. De sajnos nagyon csalódott zsidó testvérei lelkületében. Szomorúság töltötte be szívét. Szívesen feláldozta volna életét is, ha így egyeseket elvezethetett volna az igazság ismeretére. Megszégyenülve gondolt személyes buzgóságára, amelyet István üldözésében kifejtett.

Aggodalomtól űzve azon iparkodott, hogy eltávolítsa a foltot róla, akit oly hamisan vádoltak. Igyekezett hatalmasan hirdetni azt az igazságot, amelyért István életét áldozta. Amikor Pál fájdalomtól lesújtva a templomban imádkozott azokért, akik neki hinni nem akartak, egyszerre elragadtatott – amint erről később bizonyosságot tett – és mennyei hírnök jelent meg előtte, aki így szólt hozzá: »Siess, menj ki hamar Jeruzsálemből, mert nem veszik be a te bizonyágtételeidet énfelőlem!«

Pál hajlandó lett volna Jeruzsálemben maradni, hogy ott szembeszálljon az ellenállással. Gyávaágnak tartotta a szökést, ha ottmaradásával meggyőzheti az evangélium igazságáról néhány makacs honfitársát, még akkor is, ha az életébe kerülne. (...)

Azonban nem egyezett meg Isten tervével az, hogy szolgálja fölöslegesen veszélyeztesse életét, ezért a mennyei hírnök így felelt: »Eredj el, mert én téged messze küldelek a pogányok közé.« (Apcsel 22,19-21)” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Az előkészület napjai c. fejj.)

Ismét megerősítettet tehát a mennyei kijelentés, hogy Pál a pogányok apostolául rendeltetett.

4 Hogyan jellemzi az ige a keresztény gyülekezetek életét, a Pál megtérése utáni időszakban?

- **„A gyülekezeteknek egész Júdeában, Galileában és Samariában békességük volt, sokasodva, épülve jártak az Úr félelmében és a Szentlélek vigasztalásában.” (9,31)**
- .....
- .....
- .....

Csodálatos jelentés ez:

- A gyülekezeteket istenfélő, szent élet jellemezte.
- Istennel való közösségük és igazságban járásuk folyamatos, állhatatos volt.
- Sőt folyton épültek, növekedtek ezekben.
- A vigasztaló Szentlélek jelenléte örömet és áldást árasztott rájuk.
- Egyre gyarapodott a létszámuk.

Ilyen volt a gyülekezetek állapota a Szentlélek kitöltetése idején. Valóban a felüdülés ideje volt ez az időszak.

Saul üldözéseinek megszűnte után egy ideig békességet élveztek a gyülekezetek. Az üldözések ismételten fellobbantak, majd elcsendesedtek a Szentlélek kitöltetésének egész idejében. Az üldözések felhívták a figyelmet az evangéliumra, a békességes időszakokban pedig a tanítás elmélyítésére, a lelkigondozásra és további nevelésre volt jó lehetőség a megtért tömegek körében.

Nem tudjuk, mennyi ideig fog tartani a késői eső időszaka. A vég idején rövidre metszi az Úr az Ő műve befejezését. De bizonyára jellemző lesz a késői eső idején is, hogy hol az izzásig hevülnek az üldözések, hol hirtelen lecsendesülnek valamely isteni beavatkozás folytán. A gyülekezetek lelkiállapota pedig ismét olyan kiváló lesz, mint amilyen volt az őskeresztény időszakban.

5 Hogyan kísérte Isten hatalma Péter apostol szolgálatát Liddában?

- **„Péter, amikor mindnyájukat bejárta, lement a Liddában lakozó szentekhez is. Talált pedig ott egy Éneás nevű embert, aki nyolc esztendő óta ágyban feküdt, gutaütött volt. Mondta néki Péter: Éneás, gyógyítson meg téged Jézus Krisztus! Kelj föl, vedd meg magad az ágyadat! Azonnal felkelt. Látták őt mindazok, akik Liddában és Sáronban laknak, akik megtértek az Úrhoz.”** (9,32–35)
- .....
- .....

Rend és gondoskodás volt jellemző a gyülekezetek irányításában. Péter apostol például sorra járta őket, valószínűleg időről időre.

Éneás nyolc éve ágyban fekvő, szerencsétlen szenvedő volt. Mintha csak az Úr Jézus napjai tértek volna vissza. Ismételten beteljesedett Jn 14,12 ígérete. Figyeljük meg, hogy az apostolok egy pillanatig sem tulajdonítottak maguknak csodatevő hatalmat. Péter ezt mondta Éneásnak: „Gyógyítson meg téged Jézus Krisztus!” Krisztust követte azzal a felszólítással is, ahogyan a mozgásképtelen emberhez szólt (9,34. vö. Mk 2,9; Jn 5,11).

6 Milyen rendkívüli esemény történt Joppében?*

- **„Joppében pedig volt egy nőtanítvány, név szerint Tábita, mely megmagyarázva Dorkásnak, azaz zergének mondatik. Gazdag volt jó cselekedetekben és alamizsnákban, melyeket osztoga-**

---

* Ma Jaffa e Jeruzsálemhez legközelebb eső földközi-tengeri kikötőváros neve.

tott. Történt pedig azokban a napokban, hogy megbetegedve meghalt, és miután megmosták őt, kiterítették a felházban. Mivelhogy pedig Lidda Joppéhoz közel volt, a tanítványok meghallván, hogy Péter ott van, küldtek két férfit őhozzá, kérve, hogy késedelem nélkül menjen át hozzájuk. Felkelvén azért Péter, elment velük. Mihelyt odaért, felvezették őt a felházba. Elé álltak az özvegyasszonyok mindnyájan sírva és mutogatva a ruhákat és öltözeteket, melyeket Dorkás csinált, míg velük együtt volt. Péter pedig mindenkit kiküldvén, térdre esve imádkozott, majd a holttesthez fordulva, mondta: Tábita, kelj fel! Ő pedig felnyitotta a szemét, és meglátva Pétert, felült. Ő a kezét nyújtva néki, felemelte őt, és beszélítva a szenteket és az özvegyasszonyokat, eléjük állította őt elevenen. És tudtára lett ez az egész Joppénak. Sokan hittek az Úrban." (9,36–42)

.....

.....

.....

Tábita ravatalánál Péter egyedül, csendben, buzgón imádkozott, hogy a menny könyörülete és csodálatos hatalma nyilatkozzék meg. Ebben az esetben is az önzetlen szeretet indítékából kérte Péter Isten csodatévő hatalma megnyilatkozását. Tábita valóban szolgáló keresztény volt, akinek a halála nagy űrt hagyott maga után. Tábitáról kapta a nevét közösségünkben a jóléti szolgálat. Az ő tevékenységéhez hasonlóan kell gondot viselniük a tábeosztályoknak a rászorulókról.

Tábita természetesen a régi életét nyerte vissza, csakúgy, mint azok, akiket Jézus földi életében feltámasztott, tehát végül ismét meghalt, és a feltámadáskor nyer majd örök életet. Feltámadása ezzel együtt kétségtelen csoda volt, hiszen előtte már halottként megmosdatták és felravatalozták. Lidda és Joppé közel van egymáshoz,

mindössze 16 kilométernyire, így is bizonyos időt igényelt, hogy Péter odaérjen. Nem csoda hát, hogy Tábita megelevenedésének a híre sebesen terjedt az egész környéken. Mindkét eset hatalmas bizonyága volt annak, hogy Jézus él, és ugyanolyan részvételt van a szenvedő emberiség iránt, mind földi életében. Mindkét csoda nyomán „sokan hittek” az Úrban.

Fülöp végezte el a magvetést ezekben a helységekből, amikor Azótustól Cézareáig bejárta a tengerpart városait (8,40). Liddában, Joppében és Sáronban beérett most magvetésének a gyümölcse. A Szentlélek kitöltetésének időszakában is megvannak tehát a megváltás munkájának törvényszerű lépcsőfokai emberek életében: magvetés, elhívás, megtérés és keresztség, majd előrehaladás a megszentelődésben, és végül a Szentlélek keresztsége, beteljesedés Szentlélekkel. Az a különleges és csodálatos azonban, hogy ez a folyamat felgyorsul emberek életében. Sokkal gyorsabban és hitelesebben érik el a lelki fejlődésnek ezeket a fokozatait. Éppúgy, mint ahogy az esővel gazdagon átitatott földben is gyorsan kihajt, felnő és bőséges gyümölcsöt hoz a belé vetett mag.

---

*Az e heti adomány a nyári Biblia-táborokat támogatja.
– Hozzájárulás a táborok bérleti díjaihoz és költségeihez.*

A pogánymisszió kezdete

Kornéliusz megtérése és az antiochiai munka

(Ap csel 10,1–11,24)

1 Milyen különleges tapasztalata volt Cézáreában Kornéliusz századosnak? Milyen embercsoportra hívja fel figyelmünket a története?

- „Volt pedig Cézáreában egy Kornéliusz nevű férfi, százados az úgynevezett itáliai seregből. Jámbor és istenfélő egész házanépével együtt, aki sok alamizsnát osztogatott a népnek, és szüntelen könyörgött Istennek. Ő látta látásban világosan, a napnak mintegy kilencedik órája körül, hogy Isten angyala bement hozzá, és mondta néki: Kornéliusz! Ő pedig szemét ráfüggesztve és megrémülve mondta: Mi az, Uram? Ő pedig mondta néki: Könyörgéseid és alamizsnáid felmentek Isten elé emlékezet okáért. Most azért küldj Joppéba embereket, és hivasd magadhoz Simont, aki Péternek neveztetik. Egy Simon nevű tímárnál van szálláson, akinek a tenger mellett van a háza. Ő megmondja néked, mit kell cselekedned. Amint elment az angyal, aki Kornéliusszal beszélt, szólított kettőt szolgálai közül, és egy kegyes vitézt azok közül, akik rendelkezésére álltak. Elmondott nekik mindent, és elküldte őket Joppéba.” (10,1–8)

Kornéliusz – noha nem tudott Jézusról és gyülekezetéről – komoly előrehaladást tett az istenfélő életben, a zsidóktól tanultak és a Szentlélek belső tanítása által. Az istenfélő megjelölés a zsidó hit szimpatizánsára utal. Házanépe is istenfélő volt. Tanúságtevése családja körén kívül is sokakat érintett meg. Azonnal talált egy „kegyes”, azaz istenfélő vitézt katonái között, akinek elmondhatta különleges tapasztalatát, számíthatott megértésére. Péter érkezésére pedig sokakat egybegyűjtött, rokonait és barátait. Mindezek ismerték vallásosságát már előzőleg is, bennük is lelki szomjúság ébredt, előkészültek az evangélium hallására. Gyakran cselekedett irgalmasságot a szegényekkel is, és „szüntelen könyörgött Istennek”. Különleges tapasztalatát akkor nyerte, amikor negyednapja böjtölt, Isten kinyilatkoztatására és áldására vágyakozva (10,30).

Van-e ilyen szinten a mi hitéletünk? Hányan lehetnek ma is, akik, noha ismeretük csekély, megszegyenítik azokat, akik az ismeretek bőségében langyosak és passzívak. Soha ne legyen bennünk elbizakodottság vagy fölényérzet azokkal szemben, akiknek kevesebb ismeretük van, mint nekünk. Lehet, hogy emellett istenfélel-mük és a szeretetük nagyobb, életük pedig gyümölcsözőbb. Könnyen megeshet, hogy jobban állnak Isten előtt, mint mi.

„Istennek sok gyermeke van a protestáns egyházakban és a katolikusok között is. Olyanok, akik igazabbul engedelmessékednek a legjobb ismeretük szerinti világosságnak, mint sokan a szombatünneplők közül, akik nem járnak a világosságban. Az Úr hirdetni fogja nekik az igazság üzenetét.” (Ellen G. White: *1888-as anyagok/Kiben bízhatunk?*, 4. köt., 427. o.)

„Istennek drágakövei vannak minden egyházban, s nekünk nem az a dolgunk, hogy elítéljük a vallásos világot, hanem hogy alázattal és szeretettel hirdessük mindenkinek az igazságot, amint az Jézusban van. Hadd lássanak az emberek istenfélelmet és odaadást, krisztusi jellemet. Akkor majd vonzódni fognak az igazsághoz.” (Ellen G. White: *„A Te Igéd igazság”*, 110. o.)

Érdemes elgondolkodnunk azon is, hogy Kornéliusz katona volt, és barátai között is sok római tiszt és katona lehetett. Minden társadalmi rétegben és minden emberi foglalkozás körében vannak igazságra szomjazó emberek.

„Isten (...) sok olyan embert óhajt összekötni művével, mint Kornéliusz. Ezek rokonszenveznek Isten népével, de a világban betöltött állásuk akadályozza őket abban, hogy nyíltan Krisztus mellé álljanak. Különleges módon kellene fáradoznunk az ilyen lelkek megnyeréséért, akiknek világi összekötetések és felelősségeik miatt nincs elég erejük Krisztus nyílt megvallására. Isten komoly és alázatos munkásokat keres, hogy elvigyék az evangéliumot a magasabb osztályokhoz.

Még várhatjuk az igazi megtérés csodáit! A föld legkiválóbb emberei sem esnek kívül a csodatevő Isten hatalmán. Ha az Úr munkatársai kihasználnák a lehetőségeket, és kötelességeiket bátran, híven teljesítenék, akkor Isten megtérítene művelt és befolyásos embereket, akik felelős állásokat töltenek be. A Szentlélek ereje által sokan fogadnák el a mennyei alapelveket, és jó eszközökké válnának Isten kezében a világosság terjesztésére. Időt és pénzt szentelnének az Úr művére, a gyülekezet új erőt és lendületet nyerne. (...) Napjainkban is sokan vannak, akik közelebb állnak Isten országához, mint ahogy mi azt feltételezzük. Ebben a sötét, bűnös világban Istennek sok olyan becses drágaköve van, akikhez szeretné elküldeni hírnökeit. Mindenütt vannak olyanok, akik készek Krisztus mellé állni.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Igazságot szomjazó lélek c. feje.)

Kornéliusz történeténél is ugyanazt a törvényszerűséget látjuk, amit Pál megtérése történeténél is: Isten szorosan együttműködik földi egyházával, ha az készséges erre. Mennyei kinyilatkoztatás szólította meg ezeket az embereket, ezt követően azonban Krisztus földi gyülekezetéhez irányítottak.

„Az angyal nem kapott felhatalmazást arra, hogy közölje Kornéliusszal a kereszt történetét. Olyan gyarlóságoknak és kísértéseknek alávetett embernek kellett beszélnie a megfeszített és feltámadt Üdvözítőről, mint amilyen maga a százados is volt. Isten nem választ képviselőjéül el nem bukott angyalokat arra a feladatra, hogy evangéliumát képviseljék, hanem emberi lényekre bízta igazságának hirdetését. (...) Krisztus is emberré lett, hogy az emberekhez férközhessék. Istenemeri Üdvözítőre volt szükség, hogy elhozza a világnak az üdvösség üzenetét. Most pedig férfiakra és nőkre bízta azt a szent kötelességet, hogy hirdessék »Krisztus végéremehetetlen gazdagságát.«” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Igazságot szomjazó lélek c. fejt.)

Még egy tanítás rejlik az idézett igeszakasz egyik részletében (6. vers):

„Az [angyal által közölt] utasítás pontossága bizonyítja, hogy a menny ismeri az emberek minden cselekedetét, hiszen annak a férfinak még a mesterségét is közölte, akinél Péter tartózkodott. Isten éppolyan jól ismeri az egyszerű emberek munkálkodását, mint a királyokét.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Igazságot szomjazó lélek c. fejt.)

2 Hogyan készítette elő Isten Pétert arra, hogy készségesen teljesítse a hozzá küldött követek kérését?

- „Másnap pedig, míg azok mentek és közeledtek a városhoz, felment Péter a ház felső részére imádkozni, hat óra tájban. Megéhezett azonban, és enni akart. Amíg ételt készítettek neki, elragadtatás szállt rá. Láttá, hogy az ég megnyílt, és leszállt hozzá valami edény, mint egy nagy lepedő, négy sarkánál fogva felkötve, és leeresztve a földre, melyben mindenféle földi négylábú állat, vadak, csúszómászó állatok és égi

madarak voltak. Szózat szólott hozzá: Kelj fel, Péter, öljed, és egyél! Péter pedig mondta: Semmiképen sem Uram, mert sohasem ettem semmi közönségeset vagy tisztátalant. Ismét szózat szólott hozzá másodszer is: Amiket Isten megtisztított, te ne mondd tisztátalanoknak. Ez pedig három ízben történt, és ismét felvitetett az edény az égbe. Amint pedig Péter magában tűnődött, hogy mi lehet az a látás, amelyet látott, ímé a férfiak, akiket Kornéliusz küldött, megtudakolva Simon házát, odaérkeztek a kapuhoz. (...) És miközben Péter a látás felől gondolkozott, mondta néki a Lélek: Ímé három férfi keres téged, nosza kelj fel, eredj alá, és minden kételkedés nélkül menj el velük, mert én küldtem őket." (10,9–20)

.....

.....

„Isten tökéletesen összehagolta a Kornéliusz és Péter körüli eseményeket. Miközben Péter imádkozott, és látomást látott, Kornéliusz emberei már közeledtek a városhoz, mialatt a látottak jelentésén töprengett, a férfiak megérkeztek a házhoz, miközben még mindig a látáson elmélkedett, a Lélek közölte vele, hogy három férfi vár rá, akikkel habozás nélkül el kell mennie, majd amikor Péter lement hozzájuk és bemutatkozott nekik, azok elmagyarázták, hogy mi járatban vannak.” (John Stott: *Az apostolok cselekedetei*, 205. o.)

„Ez a látomás Péter számára megrovást, egyben utasítást is tartalmazott. Istennek azt a szándékát nyilatkoztatta ki előtte, hogy Krisztus halála által a pogányok is, a zsidókkal együtt, az üdvösség örökösei legyenek. Eddig egyetlen tanítvány sem prédikálta az evangéliumot a pogányoknak. Részükre még mindig ott állt az a válaszfal, amelyet pedig Krisztus halála lerombolt. Munkálkodásuk tehát egyedül csak a zsidókra szorított, míg a pogányokat az evangélium áldásaiból kizártnak

tekintették. (...) Számos pogány hallgatta már lelkileg szomjasan Péter és a többi apostol prédikációit, sőt a görög zsidók közül is sokan hittek már Krisztusban. De a pogányok közül Kornéliusz megtérése volt az első, amelynek különleges jelentősége volt. Krisztus egyháza számára most a munka teljesen új korszaka kezdődött. Az ajtónak, amelyet a megtért zsidó hívők bezártak a pogányok előtt, fel kellett tárulnia. Az evangéliumot elfogadó pogányokat egyenrangúnak kellett elismerniük, anélkül, hogy a körülmetélkedés rítusát rájuk kényszerítenék. Milyen bölcsen munkálkodott az Úr, hogy eltávolítsa a pogányok iránti előítéletet, amely Péter lelkében, a zsidó hitben való nevelkedés folytán, oly mélyen gyökerezett!” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Igazságot szomjazó lélek c. fej.)

E szerint a Szentlélek kitöltése idején is van lelki és megértésbeli növekedés. Másrészt pedig megdöbbenő, hogy mennyire súlyosak és mélyek lehetnek az emberi előítéletek. Milyen kártékony az Isten Igéjével ellentétes egyházi hagyomány!

Péter feltétlen engedelmességgel válaszolt a kapott kinyilatkoztatásra. A 23. vers szerint „szállására fogadta” a három Kornéliusz-tól jött küldöttet. Ezt már a zsidó tradíció szigorú tiltásával szemben tette (lásd a 28. verset).

3 Milyen fogadtatásban részesült Péter Kornéliusz házában, és milyen megindult személyes vallomásra készítette ez őt?

- „Másnap eljutottak Cézareába. Kornéliusz várta őket, egybegyűjtve rokonait és jó barátait. És történt, hogy amint Péter bement, Kornéliusz elébe ment, lábához borult. (...) Péter azonban felemelte őt, mondván: Kelj fel, én magam is ember vagyok! Majd beszélgetve vele, belépett [a házba], és sokakat talált ott egybegyűlve. Mondta nekik: Ti tudjátok, hogy tilal-

mas zsidó embernek más nemzetbelivel barátkozni, vagy hozzámenni, de nékem az Isten megmutatta, hogy senkit se mondjak közönséges vagy tisztátalan embernek, azért ellentmondás nélkül el is jöttem, miután meghívattam. Azt kérdem azért: Mi okból hivatottok engem? Kornéliusz mondta: Negyednaptól fogva mind ez óráig böjtöltem, és kilenc óraker imádkoztam az én házámban. Ekkor ímé egy férfi állt meg előttem fényes ruhában, aki mondta: Kornéliusz, meghallgattattak imádságaid, és alamizsnáid emlékezetbe jutottak Isten előtt. Küldj el azért Joppéba, és hívasd magadhoz Simont, aki Péternek nevezetik. Simon tímár házában van szálláson, a tenger mellett. Ő, miután eljön, szól néked. Azért azonnal küldtem hozzád, és te jól tetted, hogy eljöttél. Most azért mi mindnyájan Isten előtt állunk, hogy meghallgassuk mindazokat, amiket Isten néked parancsolt. Péter pedig megnyitva száját, mondta: Bizonyal látom, hogy Isten nem személyválogató, hanem minden nemzetben kedves előtte, aki őt féli és igazságot cselekszik." (10,24–35)

.....

.....

.....

A 33. vers mutatja, milyen lelkülettel várta az egybegyűlt sokaság Péter üzenethirdetését. Az apostol megrendülve gondolhatott arra, mily nagyot vétkeztek felebarátaik és Isten ellen, hogy oly sokáig elzárták a rájuk bízott világosságot az igazságra vágyakozó pogányok tömegei elől – az egész zsidó nép és ők, a keresztény gyülekezet is.

„Kornéliusz elismerte, hogy Isten jelenléte veszi körül valamennyiüket, és Péter apostol Isten üzenetének közvetítője, amelyet valamennyien készek meghallgatni. Prédikátor aligha kívánhat ennél figyelmesebb közönséget.” (John Stott: *Az apostolok cselekedetei*, 207. o.)

4 Milyen esemény szakította félbe Péter igehirdetését, és mi volt ennek a jelentősége?

- **„Amikor szólta Péter az igéket, leszállt a Szentlélek mindazokra, akik hallgatták e beszédet. Elálmélkodtak a zsidóságból való hívek, mindazok, akik Péterrel együtt mentek, hogy a pogányokra is kitöltetett a Szentlélek ajándéka. Mert hallották, hogy nyelveken szólnak és magasztalják Istent. Akkor felelt Péter: Vajon eltílthatja-e valaki a vizet, hogy ezek meg ne keresztelkedjenek, akik vették a Szentlelket, miképpen mi is? És parancsolta, hogy keresztelkedjenek meg az Úr nevében. Akkor kérték őt, hogy maradjon náluk néhány napig.” (10,44–48)**

.....

.....

.....

Kornéliusz és a vele együtt lévők igen előkészített lelkek voltak. Lelki beérlelődésük bámulatosan gyors és teljes volt. A Szentlélek keresztségében részesítésük a menny hitelesítésének pecsétje volt, és nagy bizonyosság az egyháznak, amely előítéletei miatt vonakodott elismerni és elfogadni őket hívő testvéreiknek.

A Szentírás vázlatosan közli Péter apostol igehirdetésének tartalmát is. Szólt nekik Keresztelő Jánosról, Jézus előfutáráról, Jézus Krisztus földi szolgálatáról, keresztre feszítéséről, feltámadásáról, a bűnbocsánat ígérteréről, a Megváltó eljövendő bírói szolgálatáról (10,37–44). Fontos megjegyzés az Írásban, hogy bár a Szentlélek azonnal bizonyosságát adta e megtérők elfogadásának, ők további mélyebb igeismeretre vágyakoztak, ezért kérték Pétert, hogy maradjon még velük néhány napig. A Szentlélekkel való betöltekezés nem az Ige háttérbe szorulásával jár együtt, hanem éppen ellenkezőleg, Isten beszéde még nagyobb megbecsülésével.

„Kornéliusz és rokonsága megtérése csak zsengeje volt az aratásra érett gabona betakarításának. Ebből a házból nagy kegyelmi munka árad szét ebben a pogány városban.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Igazságot szomjazó lélek c. fejj.)

Lehetséges, hogy az apostolokéhoz hasonló nyelveken szólás adományát nem csupán a zsidók és pogányok közötti válaszfal leomlasztása céljából kapták, hanem azért is, mert széles körben tudták mások között is képviselni az evangéliumot. Péter bizonyára óvatosságból vitt magával hat zsidó-keresztény gyülekezeti tagot Kornéliusz házához (9,23; 11,12). Nem volt példa még ilyen szintiztán pogány emberek megkeresztelésére, és Péter tudta, hogy ellenvetések, támadások érhetik őt emiatt. Mégis bátran és határozottan cselekedett. A Szentlélek irányítása feljebbvaló az emberek véleményénél, és az iránta való engedelmességet nem szabad függővé tenni emberektől. Ezt a világos és fontos alapelvet követte Péter apostol, és ezt kell követnünk nekünk is.

5 Hogyan nyitott Isten utat arra, hogy a többi jeruzsálemi vezetők, valamint a gyülekezeti tagok is helyesen értékeljék a történeteket? Miként munkálta azt, hogy értelmük, szívük megnyíljon Isten üdvözítő terve megértésére és a pogányok befogadására? Mi mutatja a Kornéliusz megtéréssel kapcsolatos fordulat jelentőségét?

- „Meghallották azonban az apostolok és a Júdeában levő atyafiak, hogy a pogányok is bevették Isten beszédét. Mikor azért felment Péter Jeruzsálembé, vetekedtek övele a zsidóságból valók, mondván: Körülmetéletlen emberekhez mentél be, és együtt ettél velük! Elkézdván pedig Péter, megmagyarázta nekik rendre, mondván: Mondta nekem a Lélek, hogy menjek el velük minden kételkedés nélkül. Eljött pedig velem ez a hat atyafi is, és bementünk annak az embernek a házába. (...) Mi-

kor pedig elkezdtem szólni, leszállt a Szentlélek rájuk, miképpen miránk is kezdetben. Megemlékeztem pedig az Úrnak ama mondásáról, amint mondta: János ugyan vízzel keresztelt, ti azonban Szentlélekkel fogtok megkereszteltetni. Ha tehát az Isten hasonló ajándékát adta nékik, mint nekünk is, akik hittünk az Úr Jézus Krisztusban, kicsoda voltam én, hogy az Istent eltilthattam volna? Ezek hallatára aztán megnyugodtak, és dicsőítették Istent, mondván: E szerint hát a pogányoknak is adott az Isten megtérést az életre! Azok pedig, akik eloszlottak az üldözés miatt, mely Istvánért támadt, eljutottak Föníciáig, Ciprusig és Antiochiáig, senkinek nem prédikálván az ígét, hanem csak a zsidóknak." (11,1-4.12.15-19)

.....

.....

.....

Péter ismét leszögezte a nagy alapelvet. Az egyház vagy annak vezetése sohasem vonhatja ellenőrzése alá a Szentlélek munkáját, nem mehet szembe vele, nem szabad ellenkeznie vezetésével, hanem követnie kell teljes készséggel, nyitott szívvel és értelemmel! Milyen csodálatos dolgok történnek a Szentlélek kitöltetése idején! A pogányokkal szembeni előítélet és a tőlük való elzárkózás tradíciója olyan mély és erős volt, hogy alig lehet kellően felbecsülni a gyülekezet gondolkodásában és további magatartásában bekövetkezett fordulat nagyságát. Mintha a világ fordult volna ki sarkaiából! Ez volt az egyik legnagyobb csoda, amely Isten bölcs tervei és eszközei által a Szentlélek kitöltetése idején megvalósult.

Fönícia, Ciprus és Antiochia már kifejezetten pogány területek voltak. Az üldözés miatt szétoszlott keresztények azonban mégis kizárólag az itt élő zsidóknak prédikálták az evangéliumot.

Gondolkodjunk arra, hogy vajon nincsenek-e korlátok a mi evangéliumhirdető szolgálatunkban is? Gyakoran csak a hitbeli

felfogásunkhoz közelebb állóknak igyekszünk szólni arról a világgosságról, amelyet nyertünk! A többiek felől pedig többnyire az a véleményünk, hogy őket úgysem érdekli, meg sem hallgatnák vagy értenék az igét, hiszen gondolkodásuk és életük olyan távol van tőle. Az apostolok korában is igen távol volt a pogányok gondolkodása és élete az igei eszméktől és életgyakorlattól. Meglepő volt tömeges megtérésük, amikor a Szentlélek lerombolta a válaszfalat a tanítványok elméjében és lelkében. Az evangélium alkalmas és egyedül alkalmas orvosság minden veszendő emberi léleknek e földön, a Szentléleknek pedig van hatalma arra, hogy bármilyen távolról érkező embereket is elvezessen az evangélium elfogadására, hacsak nem zárják el szívüket.

6 Milyen áttörést munkált az Úr a pogánymisszió erőteljes megindulása érdekében egy újabb területen, Antiochiában is? Hogyan hatott ezeknek az antiochiai eseményeknek a híre a jeruzsálemi vezetőkre és a gyülekezetre?

- „Voltak azonban köztük némely ciprusi és cirénei férfiak, akik mikor Antiochiába bementek, szóltak a görögöknek, hirdelve az Úr Jézust. Az Úr keze volt velük, és nagy sokaság tért meg az Úrhoz. (...) Elhatott pedig a hír öfelőlük a jeruzsálemi gyülekezet fülébe, és kiküldték Barnabást, hogy menjen el egész Antiochiáig, aki mikor oda jutott, és látta az Isten kegyelmét, örvendezett, és intette mindnyájukat, hogy állhatatos szívvel maradjanak meg az Úrban. Mert jámbor, Szentlélekkel és hitelteljes férfi volt. És nagy sokaság csatlakozott az Úrhoz.” (11,20–24)

„A Palesztinán kívül élő zsidó tanítványok közül indított a Szentlélek egyeseket arra, hogy a görögöknek is hirdessék az evangéliumot Antiochiában. »Az Úr keze volt velük«, és tömegek tértek meg a pogányok közül. E tény jelentőségét még sokkal inkább tudjuk értékelni, ha arra gondolunk, milyen fontos ókori város volt Antiochia. I. e. 300 körül alapította Nagy Sándor birodalma egyik utódállamának uralkodója, Szeleukosz Nikátor. Közel volt a tengerparthoz, Szeleukia kikötőjéhez. Róma, Alexandria után következett a birodalom legnagyobb városai sorában. A birodalomnak ez a legkeletibb nagyvárosa Szíria provincia helytartójának székhelye, a görög-római kultúra központja volt. A kereszténység a művelt, de vallásilag és erkölcsileg teljesen pogány, hellenista világgal találkozott itt. Az apostoli korszakban Antiochia a tobzódás és bűn városa volt.” (Ellen G. White: *Az apostolok története, Az evangélium Antiochiában c. feje.*)

Itt láthatjuk, hogy milyen jelentősége volt Kornéliusz és a többi cézárei pogány ember megtérésének, valamint Péter határozott, bátor tettének, amellyel a Szentlélek vezetésének engedelmeskedett. Nem előítélet és gyanakvás született az antiochiai hírek nyomán, hanem nagy öröm. A jeruzsálemi központ követe, Barnabás, „Szentlélekkel teljes” hívő volt. „Isten kegyelmét” látta a történetekben, és örült. Emberi szemmel nézve senki sem tudta volna elképzelni, hogy ebben az olyannyira világias és romlott nagyvárosban tömegek térjenek meg.

„Krisztus antiochiai követőinek példaadása szolgáljon bátorításul valamennyi hívőnek ma is a világ nagyvárosaiban. Isten rendelte úgy, hogy kiválasztott, megszentelt és tehetséges munkások menjenek el a fontos, népes városokba, hogy ott nyilvános munkát végezzenek. Ugyancsak Isten szándéka az is, hogy a gyülekezeti tagok, akik ezekben a városokban laknak, Istentől nyert adományukat használják fel lel-

kek megnyerésére. Gazdag áldások várnak rájuk, ha feltétlenül engedelmessé válnak a felhívásnak. Mialatt azon fáradoznak, hogy Krisztusnak lelkeket nyerjenek meg, tapasztalni fogják, hogy sokan, akiket másként nem lehetett volna megközelíteni, nem zárkóznak el tapintatos, személyes fáradozásaik elől. (...)

A felszentelt prédikátorok nem tudják egyedül elvégezni feladatukat. (...) Isten nemcsak az igehirdetőket hívja el, hanem az orvosokat, betegápolókat, könyvevangélistákat, Biblia-munkásokat és a megszentelt életű gyülekezeti tagokat is. Mindenkit elhív, aki ismeri Isten Igéjét és kegyelmének hatalmát, hogy figyelmüket a még sötétségben élő városok lelki ínségére irányítsák. Az idő rohan, és még sok a tennivaló. Minden erőt be kell vonni a munkába, hogy a jelenleg kínáló alkalmakat bölcsen felhasználjuk.” (Ellen G. White: *Az apostolok története, Az evangélium Antiochiában* c. fejelet)

Az e heti adomány az ifjúsági osztályt támogatja.

Péter szabadulása a börtönből – Pál első missziójának kezdete

(Ap csel 12,1–25; 11,25–30; 13,1–12)

1 Mikor és milyen módon támadt újabb üldözés a jeruzsálemi keresztény közösség ellen, a békesség viszonylag rövid időszaka után?

- „Abban az időben pedig Heródes király elkezdett kegyetlenkedni némelyekkel, a gyülekezetből valók közül. Megölette pedig Jakobot, János testvérét, fegyverrel. Látva, hogy ez tetszik a zsidóknak, feltette magában, hogy elfogatja Pétert is. (Voltak pedig a kovásztalan kenyerek napjai.) Akit el is fogatván, tömlöcbe vetette, átadva négy négyes katonai szakasznak, hogy őrizték őt. A páskaünnep* után akarta őt a nép elé vezetetni. Péter azért őriztetett a fogságban, a gyülekezet pedig szüntelen könyörgött érte Istennek.” (12,1–5)

.....
.....

„Heródes Agrippa (I. Agrippa) Nagy Heródes unokája volt. Rómában nevelkedett, ott vagyonát eltékozolta, könnyelműen élt, és sok adósságot csinált. Hitelezői elől Palesztinába menekült, ahol test-

---

* Pontosított fordítás szerint. A kovásztalan kenyerek hét napja szorosan kapcsolódott a páska vacsorához, együtt jelentették a páskaünnepet.

vérének, Heródiásnak közbenjárására Antipas segítette, majd Tiberiasban piacfelügyelővé tette. Azonban Antipasszal is kellemetlensége támadt, úgyhogy tisztét otthagya. Utóbb, 36 tavaszán Itáliába ment, ahol sikerült Tiberius császár kegyébe férkőznie, úgyhogy ez rábízta unokáját. Rómában barátságot kötött Gaius Caligulával, a későbbi császárral. Egyik óvatlan nyilatkozatát – melyben a császár halálát kívánta – a kocsis beárulta, emiatt Tiberius börtönbe vettette. Tiberius halála után Caligula kiszabadította a börtönből, és királyi címmel neki ajándékozta Fülöp negyedes fejedelem országát (37-ben), majd ugyancsak ő kapta meg Antipas ország részét, továbbá Samáriát és Júdeát is, úgyhogy uralkodásának néhány éve alatt Heródes egykori birodalma ismét egy kézben egyesült. Kegyes és a törvény megtartását szorgalmazó uralkodónak tüntette fel magát. Kedvezett a farizeusoknak. (...) Rövid háromévi uralkodás után (három évig uralkodott az egész terület felett) 44-ben Cézareában hirtelen meghalt. (...) Halála után egész birodalma római provinciává lett. Agrippa volt az utolsó zsidó uralkodó Palesztinában.” (Kamer Károly: *Róma, hellenizmus, zsidóság*, Bécs, 1969, 298. o.)

Zebedeus fia, János apostol testvére volt az a Jakab, akit I. Heródes Agrippa kivégeztetett: 13 évi szolgálata után beteljesedett Jézus jövendölése, amellyel előre megjelentette mártírhalálát (Mt 20,20–23). Jézus prófétikus kijelentése bizonyára megerősítette őt abban, hogy békével élje át a Krisztusért való szenvedést. Mint oly gyakran, ez esetben is utólag értjük meg, miért vont be őt Jézus a legszorosabb tanítványi közösségbe, vitte magával a megdicsőülés hegyére és a Getsemáne-kertbe is. Az apostolok közül ő lett az első mártír.

Péter kivégzését bizonyára azért halasztották a páskaünnep utánra, mert szimpátiamegnyilatkozásoktól tartottak a nép részéről, ha a nagy ünnepi zarándoktömeg jelenlétében történik az ítélet végrehajtása. A palesztinai zsidóság nagy része azonban megkeményedett már a keresztények elleni gyűlöletben. Erre utal Péternek az a megjegyzése, hogy az Úr megszabadította őt „a zsidók népének egész várakozásától” (12,11).

„Miközben (...) a páskaünnep utánra halasztották a halálos ítélet végrehajtását, a gyülekezeti tagoknak idejük volt alapos önvizsgálatra és komoly imádkozásra. Szüntelenül könyörögtek Péterért, mivel érezték, hogy az evangéliumhirdetés ügye nem nélkülözheti munkálkodását. Felismerték, hogy olyan időponthoz érkeztek el, amikor Isten segítségével nélkül elpusztulna Krisztus gyülekezete.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Szabadulás a börtönből c. fejj.)

2 Milyen mennyei beavatkozással szabadította ki Isten Pétert?

- „Amikor Heródes őt elő akarta vezetetni, azon az éjszakán aludt Péter két vitéz között, megkötözve két láncsal, és örök őrizék az ajtó előtt a tömlöcöt. És ímé, az Úrnak angyala eljött, világosság fénylett a tömlöcben, és meglökve Péter oldalát, felkeltette őt, mondván: Kelj föl hamar! Ekkor leestek a láncok kezeiről. Mondta néki az angyal: Övezd fel magadat, kösd fel saruidat. Úgy cselekedett. És mondta néki: Vedd rád felsőruhádát és kövess engem! Kimenvén, követte őt, de nem tudta, hogy valóság az, ami történik az angyal által, hanem azt hitte, hogy látást lát. Mikor pedig átmentek az első őrsön és a másodikon, jutottak a vaskapuhoz, mely a városba visz, amely magától megnyílt előttük. Kimenve előrementek egy utcán, és azonnal eltávozott az angyal tőle. Ekkor Péter magához térve mondta: Most tudom igazán, hogy az Úr elbocsátotta angyalát, és megszabadított engem Heródes kezéből és a zsidók népének egész várakozásától.” (12,6–11)
- .....
- .....
- .....

„Heródes visszaemlékezett az apostol korábbi fogságból való eltűnésére, ez alkalommal tehát kétszeres őrizetet és óvatosságot rendelt el. Hogy teljesen lehetetlenné tegye a szökést, tizenhat katona felügyelete alá helyezte, akiknek különböző őrségekbe osztva, éjjel-nappal őrizniük kellett a foglyot. (...) Heródes a Mindenható ellen emelte fel kezét, ezért teljesen meg kellett szegényülnie. Isten saját hatalmas kezével akarta megmenteni azt az értékes életet, amelynek az elpusztítását a zsidók tervbe vették. (...) A kivégzés előtti éjszakán Péter békésen aludta az Istenbe vetett hit nyugodt álmát.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Szabadulás a börtönből c. fej.)

„Pétert nem félemlítette meg helyzete. Azóta, hogy tagadása után visszahelyeztetett apostoli tiszttségébe, rendíthetetlen bátorsággal szállt szembe bármilyen veszéllyel. Nemes bátorságot tanúsított a megfeszített, feltámadott és mennybe ment Üdvözítő prédikálásában. Amint cellájában feküdt, emlékezetébe idézte Krisztus szavait: »Bizony mondom neked, amikor ifjabb voltál, felővezted magad, és oda mentél, ahová akartál, mikor pedig megöregszel, más övez fel téged, és oda visz, ahová nem akarod«. (Jn 21,18) Péter azt hitte, hogy eljött már az idő, amikor fel kell áldoznia életét Krisztusért.” (Ellen G. White, *The Review and Herald*, 1911. április 27.)

„Miként az apostolok idejében, úgy napjainkban is angyalok vonulnak végig a földön, (...) hogy vigasztalják a csüggedőket, védelmezzék a megtérőket, és emberi lelkeket nyerjenek meg Krisztusnak. Igaz, hogy személy szerint nem láthatjuk őket, mindazonáltal mellettünk vannak, hogy vezessenek, tanítsanak és védelmezzenek. (...) A mennyei »fejedelemségek és hatalmasságok« figyelemmel kísérik Isten szolgáinak minden küzdelmét, amelyet látszólag csüggesztő körülmények között vívnak. (...) Az angyalok szolgálatát és küldetésük jelentőségét jobban meg kell értenünk, mint eddig. Gondoljunk

arra, hogy Isten minden őszinte gyermeke mennyei lények segítségét élvezzi. A világosság és erő láthatatlan seregei szolgálatkészen veszik körül a föld szelídjeit és alázatosait, akik hisznek Isten ígéreteiben és azokra igényt tartanak.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Szabadulás a börtönből c. fejt.)

Megindító mozzanat, az Úr angyalának még arra is gondja volt, hogy Péter vegye magára a felsőruháját (az eredeti szó: köpeny, kabát) a hűvös éjszakában.

3 Hogyan fogadták Pétert a gyülekezet tagjai?

- „[Péter] miután ezt megértette, elment Máriának, János anyjának házához, aki Márknak neveztetik, ahol sokan voltak egybegyűlve és könyörögtek. Mikor Péter zörgetett a tornác ajtaján, egy Rodé nevű szolgálóleány ment oda, hogy hallgatózzék. Megismerve Péter szavát, örömeiben nem nyitotta ki a kaput, hanem befutva, hírül adta, hogy Péter áll a kapu előtt. Azok pedig mondták néki: Elment az eszed. Ő azonban erősítette, hogy úgy van. Azok pedig mondták: Az ő angyala az. Péter pedig szüntelen zörgetett. Mikor azért felnyitották, meglátták őt, és elálmélkodtak. Miután pedig kezével hallgatást intett nekik, elbeszélte, mi módon hozta ki őt az Úr a tömlöcből. És mondta: Adjátok tudtára ezeket Jakabnak és az atyafiaknak. És kimenve elment más helyre.” (12,12–17)

.....

.....

A 13–17. vers nagyon reális leírás. Ugyanilyen valóság volt az angyal szabadításának természetfeletti eseménye is, amelyet a történet első része beszél el. Milyen imameghallgatást tapasztaltak a

hűséges imádkozók! A kivégzés előtti éjszakán nem aludtak, hanem egybegyűlve, virrasztva könyörögtek. És íme, egyszer csak megjelent közöttük a csodálatosan kiszabadult apostol maga. Mennyire sokszor megesis viszont, hogy kicsinyhitűek még a komoly keresztények is! Noha buzgón könyörögtek az Úr szabadításáért, csak nagy nehezen tudott bejutni hozzájuk Péter, mert nem akarták elhinni a szolgálóleánynak, hogy ő van az ajtó előtt.

4 Mit tett Heródes Péter szabadulása feletti haragjában, és hogyan érte utól Isten ítélete rövid időn belül?

- **„Amikor megvirradt, nem csekély háborúság támadt a vitézek között, hogy mi történt Péterrel. Heródes pedig mikor előkérte őt, és nem találta, kivallatva az örököt, parancsolta, hogy kivégeztessenek. Majd lemenvén Júdeából Cézareába, ott időzött. (...) Egy kitűzött napon pedig Heródes királyi ruhájába felöltözve és székebe ülve nyilvánosan szólt hozzájuk. A nép pedig felkiáltott: Isten szava ez és nem emberé! Azonnal megverte őt az Úr angyala, azért, hogy nem Istennek adta a dicsőséget, és férgektől megemésztetve, meghalt. Az Isten ígéje pedig növekedett és terjedt.”** (12,18–19.21–24)

„Bár nagyon jól tudta, hogy nem emberi hatalom szabadította ki Pétert, nem akarta beismerni, hogy isteni erő akadályozta meg tervének kivitelét, és dacosan fellázadt Isten ellen.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, 125. o.)

Josephus Flavius I. századbéli zsidó történetíró az *Apostolok cselekedetei* tudósításával megegyező módon írja le I. Heródes Agrippa halálát *A zsidók története* című művében: „Agrippa már há-

rom éve uralkodott egész Júdeán, amikor egyszer Kaisareaba ment, amelynek régebben Straton-tornya volt a neve. Ott a császár tiszteletére játékokat rendezett, mert értesült róla, hogy éppen ünnepet tartanak a császár üdvéért. Az ünnepségre az egész tartományból rengeteg tekintélyes és magas rangú ember sereglött össze. Az ünnepség második napján Agrippa már korán reggel a színházba ment, csodálatos művészettel szőtt színezüst ruhában. A felkelő nap sugaraiban káprázatos fényben csillant meg az ezüst és úgy elvakított mindenkit, hogy kénytelenek voltak félelemtől borzongva elfordulni. A hízelgők hamarosan mindenfelől lelkes kiáltásokkal köszöntötték, istennek nevezték, és kérték, árássa rájuk kegyeit, hiszen ha eddig embernek tisztelték, a jövőben embernél hatalmasabb lényként akarják imádni. A király ezt egészen természetesnek találta, és nem utasította vissza istenkáromló hízelkedéseiket. (...) Nyomban szörnyű fájdalom kezdte kínozni a gyomrát, és már kezdetől fogva irtózatossan meggyötörte. Ekkor felugrott és így szólt főembereihez: »Imé én, a ti istenetek, most kénytelen-kelletlen meghalok, és a végzet meghazudtolja hízelkedő szavaitokat. Halhatatlannak neveztetek engem, pedig máris elragad a halál.« (...) Még beszélt, amikor máris elviselhetlenné fokozódtak fájdalmai, tehát gyorsan visszavitték palotájába, és hamarosan mindenfelé híre futott, hogy a király haldoklik. (...) Még öt napig szenvedte a kínokat belső részeiben, míg végre meghalt, életének ötvennegyedik, uralkodásának hetedik évében.” (Bp., 1980, 549–550. o.)

„A zsidó nép nem fogadta el Krisztust. (...) Nem ismerte fel a szerény külső mögött az élet és a dicsőség Urát, noha Krisztus hatalma feltárult előttük cselekedeteiben, melyeket közönséges halandó nem végezhetett. Azonban készek voltak inkább egy gőgös királyt istenként tisztelni. (...) Heródes ismerte Isten törvényét: »Ne legyenek néked idegen isteneid.« (2Móz 20,3) Tudta, hogy mivel elfogadta a nép imádatát, betetőzte bűneit, és az Úr igazságos haragját hívta ki. (...) Ez az isteni igazságszolgáltatás megdöbbsentette a népet. Az a hír,

hogy Krisztus apostola csodálatos módon szabadult ki a börtönből és halálból, viszont az üldözött utolérte Isten méltó büntetése, elterjedt az ország minden részében, és sokakat arra készítetett, hogy higgyenek Jézus Krisztusban.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Szabadulás a börtönből c. feje.)

Összegezve megállapíthatjuk, hogy a Szentlélek kitöltetése idején törvényszerű a heves üldözések időnkénti fellángolása, amely mártírokat is követelhet. Az általa jónak látott esetekben azonban közbelép Isten, és csodálatosan megszabadítja bántalmazott vagy halálra szánt szolgálait. Mind a mártírok hite és türelme, mind a szabadítások csodája tanúbizonyságul szolgál sokak megtérésére. „Isten Igéje növekedett és terjedt”, Heródes üldözése ellenére és megsegényülése nyomán is.

5 Kit hívott eközben segítségül Barnabás, hogy vele együtt képviselje az evangéliumot Antiochiában?

- „Elment pedig Barnabás Tárzusba, hogy felkeresse Sault, és rátalálva, elvitte őt Antiochiába. (...) Egy egész esztendeig forogódtak a gyülekezetben, és tanítottak nagy sokaságot. A tanítványokat Antiochiában nevezték először keresztyéneknek. Ez idő tájban mentek Jeruzsálemből Antiochiába próféták. Felkelvén pedig egy azok közül, név szerint Agabus, megjelentette a Lélek által, hogy az egész föld kerekségén nagy éhség lesz, amely meg is lett Claudius császár idejében. A tanítványok pedig elhatározták, hogy aszerint, amint kinek-kinek köztöttük módjában áll, küldenek valamit segítségül a Júdeában lakozó atyafiaknak, amit meg is cselekedtek, elküldve a vénekhez Barnabás és Saul keze által.” (11,25–30)

Kétség nélkül Barnabás a Szentlélek készítésére ment el Pálért. A megtért Pál jeruzsálemi látogatásakor is őt használta fel már az Úr arra, hogy felismerje Isten választott emberét Pál személyében, és az apostolok, valamint a gyülekezet bizalmába ajánlja őt. Most pedig meghívta az igehirdetői szolgálatba a gyülekezet megbízott képviselőjeként.

Ez az eset is mutatja, hogy mennyire valóságos volt a Szentlélek vezetése az apostoli korban. Barnabás nem sietett vissza Jeruzsálembe, hogy hivatalos jóváhagyást vagy engedélyt szerezzen Pál meghívásához. Bár jó rend és szoros összetartás, jól szervezett összmunka érvényesült, senki sem emelte magát a Szentlélek vezetése fölé. Barnabás bizonyos lehetett abban, hogy örömmel és jó szívvel veszik tudomásul intézkedését a jeruzsálemi vezető apostolok, amelyeket a Szentlélek egyértelmű készítésére és a lélekmentés munkája halasztást nem törő szükségleteinek a betöltése érdekében tett.

Érdemes elgondolkoznunk azon is, hogy csak 44/45-ben kapta meg Pál ezt a meghívást a szolgálatra Barnabás által, noha az Úr tíz évvel előbbi megtérésekor szólt már neki elhívásáról. Két fontos igazságot érthetünk meg ezáltal: Egyrészt azt, hogy komoly előkészületre és időre van szükség ahhoz, hogy az evangelizáció igényes munkájára alkalmassá váljon valaki, és eredményes legyen az Isten által neki szánt szolgálatban. Másrészt, azt kell látnunk, hogy Isten szolgálatra való elhívása és ígéretei feltétlenül megvalósulnak a maguk idejében. Nincs helye kételynek a várakozás ideje alatt. Jó idő elteltével Pál éppen egy pogány központban való munkára kapott meghívást. Felismerhette Isten vezetését, előre kijelentett akaratának beteljesedését, hogy a pogányok apostolául hivatott el.

„Itt, a népes Antiochiában, Pál kitűnő munkaterületet talált. Képzettsége, bölcsessége és nagy buzgalma hatalmas befolyást gyakorolt e kulturális központ lakóira és látogatóira. Valóban olyan segítségnek bizonyult, mint amilyenre Barnabásnak szüksége volt. A két tanítvány egy teljes esztendőn át munkálkodott együtt, egyetértésben, hűség-

sen az Úr szolgálatában. Sok lélek ismerte meg általuk a názáreti Jézust, a világ Megváltóját.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Az evangélium Antiochiában c. feje.)

A magyar „keresztény” elnevezés Krisztus keresztjére utal. Az eredeti bibliai, görög szó jelentése azonban „krisztusi”. (Sok más, mai nyelvben is így nevezik a keresztényeket.) Antiochiában hívták a tanítványokat először keresztényeknek, azaz „krisztusiaknak”. Azért kapták ezt a nevet, mert hitük és életük központja Krisztus volt. Isten volt az, aki nekik ezt a nevet adta. Királyi név! Erről a névről írta később Jakab: „a szép nevet, amelyről neveztettek” (Jak 2,6–7).

Vajon mi méltán viseljük a keresztény, illetve a „krisztusi” nevet? Milyen nagy változásnak kell történnie az életünkben ahhoz, hogy ne mi hivalkodjunk ezzel a névvel, hanem mások nevezzenek bennünket így, meggyőződésből!

Arról az éhínségről, amiről itt említés történik, Josephus Flavius is ír. Jeruzsálem Jézus által megjövendölt pusztulásának egyik előjele volt ez az éhínség (Mt 24,7). A pogányok is elfogadták a zsidókat testvéreiknek. Ennek a bizonyossága volt, hogy adományokat gyűjtöttek a júdeai rászorulóknak. Ez is a Szentlélek kitöltésének gyümölcse volt. Megindító lehetett, amikor Pál és Barnabás megjelentek Jeruzsálemben az evangélium áldásaiért hálás és testvéri érzelmű pogánykeresztények adományaival!

6 Milyen cselekedetre készítette a Szentlélek az antiochiai gyülekezetet, Pált és Barnabást illetően? Milyen élményben volt részük az apostoloknak, misszióútjuk első állomásán, Ciprus szigetének fővárosában, Páfuszban?

- **„Barnabás és Saul visszatért Jeruzsálemből, betöltvén szolgálatukat és maguk mellé vették Jánost is, akinek a melléneve Márk volt. Voltak pedig Antiochiában az ott levő gyülekezetben némely próféták és tanítók: Barnabás és Simeon, aki hí-**

vattatik Nigernek, a Cirénei Lucius és Manaen, aki Heródes-sel, a negyedes fejedelemmel együtt neveltetett, és Saul. Mikor azért ezek szolgáltak az Úrnak és böjtöltek, mondta a Szentlélek: Válasszátok el nékem Barnabást és Sault a munkára, amelyre én őket elhívtam. Akkor, miután böjtöltek és imádkoztak, és kezüket rájuk vetették, elbocsátották őket. Ők annakokáért, miután kibocsátattak a Szentlélektől, lementek Szeleukiába, és onnét eleveztek Ciprusba. Mikor Salamisba jutottak, hirdették Isten beszédét a zsidók zsinagógaiban. János is velük volt mint segítőtárs. Eljárva a szigetet mind Páfusig, találkoztak egy ördögös, hamis próféta zsidóval, akinek neve Barjézus volt, aki Sergius Paulus tisztartóval, ez okos emberrel volt. Ő magához hivatván Barnabást és Sault, hallani kívánta az Isten beszédét. Elimás,* az ördögös azonban (mert így magyaráztatik a neve) ellenkezett velük, igyekezett elfordítani a hittől a tisztartót. De Saul, aki Pál is, megtelvé Szentlélekkel, szemét rá vetve, mondta: Ő, minden álnoksággal és gonosszággal teljes ördögfi, minden igazság ellensége, nem szűnsz-e meg az Úr igaz útjait elfordítani? Most azért ímé az Úr keze van ellened, vak leszel és nem látod a napot egy ideig. Azonnal homály, sötétség szállt rá, és kerengve keresett vezetőket. A tisztartó, amikor látta a történt dolgot, hitt,** és elálmélkodott az Úr tudományán." (12,25; 13,1-12)

„A keresztény gyülekezet új, fontos időszakba lépett ekkor. Megkezdődött az evangélium diadalútja a pogányok között. (...) Várható volt azonban, hogy az erre a munkára kijelölt

---

* Az Elimás név jelentése nem tisztázott.

** Pontosított fordítás szerint.

apostolok bizalmatlansággal, előítéllettel és irigységgel találkoznak majd, és tanításuk, amely lerontotta a zsidók és pogányok közötti »válaszfalat« (Eféz 2,14), (...) az eretnenség vádját lobbantja fel. Az evangéliumi prédikátori tisztségre nyert felhatalmazásukat is kétségbe vonhatja emiatt sok törvénytisztelő zsidó-keresztény. Isten azonban előre látta a nehézségeket, amelyek szolgálói útját akadályozhatják. Annak érdekében, hogy munkájuk zavartalanul alakulhasson, kinyilatkoztatás útján utasította a gyülekezetet, hogy nyilvánosan avassa fel őket a prédikátori tisztségre. (...)

Pál és Barnabás is, Istentől kapta megbízatását. A kézzrátétel tehát nem jelentette a kegyelem vagy képesség újabb adományát, hanem csak a tisztség formai elismerését, felhatalmazást erre a hivatásra. A gyülekezet így nyomta rá pecsétjét Isten művére. (...) A Szentírás semmit sem jegyez fel arról, mintha a két apostolra, pusztán a kézzrátéves által, valamilyen erő szállott volna felavatásuk alkalmával. Csak felszenelésükről értesülünk és annak jelentőségéről, eljövendő munkájukat illetően.

Isten e földön egyházát tette a világosság közvetítőjévé, és általa akarja közölni szándékát és akaratát. Nem ad egyetlen szolgájának sem olyan tapasztalatot, mely független volna a gyülekezet tapasztalatától, vagy éppen ellentétben állna azal. Nem is közli a gyülekezetre vonatkozó akaratát csupán egyetlen emberrel, miközben a gyülekezet egészét (...) sötétségben hagyná. Gondviselése által szoros összeköttetésbe hozza szolgáit gyülekezetével, azért, hogy kevésbé bizzanak magukban, de annál nagyobb bizalommal viseltessenek azokkal szemben, akiket gyülekezete fejlesztésére felhasználna. (...)

Lekicsinyelni és megvetni azokat, akiket Isten bízott meg az igazság terjesztésében a felelősség viselésével, annyit jelent, mint megvetni azokat, akiket Isten, népének támogatására, bátorítására és erősítésére rendelt. (...) Az Úr úgy rendezte bölcsen, hogy a hívőket szoros kapcsolat fűzze össze,

keresztényt kereszténnyel, gyülekezetet gyülekezettel. Így lehetséges csak, hogy az ember együtt dolgozzék Istennel. Így valósul meg az, hogy minden eszköz a Szentléleknek rendeltetik alá, és valamennyi hívő rendszeres, jól irányzott törekvésben egyesül, hogy közölhesse a világgal Isten kegyelmének örömhírét.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Az evangélium Antiochiában c. feje.)

Megfigyelhetjük azt is, hogy milyen szerepe volt a böjtnak és az imának a hívők életében a Szentlélek kitöltése idején. Ennek eredményeként volt olyan a lelkületük, hogy a Szentlélek akarata és vezetése teljes mértékben érvényesülhetett életükben.

„Amikor az evangélium eljutott a szigetre, Ciprus szenátusi provincia volt i. e. 22-től kezdve. Római prokonzul kormányozta, akinek székhelye Pafoszbán volt. (...) Hosszú ideig vita tárgya volt, hogy (...) Szergiusz Paulusz nem lehetett prokonzul, mivel nem császári provincia volt. Szergiusz Paulusz az idősebb Plinius kortársa volt, s munkájához adatokat szolgáltatott neki Ciprusról. Egy minden iránt érdeklődő művelt rómain mutat ez a kapcsolat. Ugyanígy képet rajzol meg róla Lukács is. Címével kapcsolatban is igazolódott Lukács állítása. (...) Szoli városa mellett, a parton görög szövegű feliratot találtak »Paulos prokonzul alatt...« szöveggel, ezen kívül 1887-ben, a Tiberis partján egy határkő került elő öt szenátor nevével a Kr. u. 47. évből, a második helyen szerepel Szergiusz Paulusz. Ez az év is tökéletesen beleillik a páli kronológiába.” (Gyürki László: *Szent Pál apostol útjain*, Ecclesia, 1980, 79–80., 83–84. o.)

Ha Isten munkája hatalommal halad előre, akkor bizonyosan tapasztalni fogjuk a démoni erők tevékenységének megélénkülését is:

„Sátán nem ad teret harc nélkül Isten országa építésének e földön. A gonosz hatalmak szakadatlanul harcolnak az evangélium terjesztésének Isten által választott követői ellen.

De különösen buzgók a sötétség hatalmai, ha az igazságot előkelő és valóban becsületes emberek előtt hirdetik. (...) A bukott ellenség mindenkor arra igyekszik, hogy a befolyásos embereket visszatartsa a megtéréstől, nehogy jó szolgálatokat tegyenek Isten művének. (...) Elimás nem volt ugyan művelt ember, de Sátán munkájára különösen alkalmas. Aki Isten igazságát hirdeti, különböző alakban találkozik majd a furfangos ellenséggel, néha tudós ember személyében, gyakrabban azonban műveletlen emberek alakjában, akiket Sátán képezett ki alkalmas eszközökké emberi lelkek megtevesztésére.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Az evangélium Antiochiában c. fej.)

Az e heti adomány a szociális osztály munkáját támogatja.

Az apostoli zsinat és Pál második misszióútjának első szakasza

(Ap csel 13,14–16,5)

1 Hogyan tett bizonyoságot Pál a zsidóknak Jézusról a Pisidia tartománybeli Antiochiában, és milyen eredménnyel?

- „Ők pedig (...) eljutottak Antiochiába, Pisidiának városába, és bemenvén szombatnap a zsinagógába, leültek. A törvény és a próféták felolvasása után küldtek a zsinagóga elöljárói hozzájuk: Atyánkfiak, férfiak, ha van valami intő beszédek a néphez, szóljatok. Pál azért (...) mondta: Izráel férfiai, és ti, akik féltetek az Istent, halljátok meg (...)! Hirdetjük néktek az atyáknak tett ígéretet, hogy Isten betöltötte azt nekünk, az ő fiaiknak feltámasztván Jézust. (...) Mikor pedig kimentek a zsidók zsinagógájából, kérték a pogányok, hogy a következő szombaton prédikálják nekik is e beszédeket. Mikor pedig eloszlott a gyülekezet, sokan a zsidók közül és az istenfélő prozeliták* közül követték Pált és Barnabást, akik hozzájuk szólva, biztatták őket, hogy maradjanak meg Isten kegyelmé-

---

* Eredetileg pogányok, akik azonban formálisan is áttértek a zsidó hitre, a zsidó hitközség tagjai lettek.

ben. A következő szombaton aztán majdnem az egész város egybegyűlt az Isten Igéjének hallgatására. Mikor pedig látták a zsidók a sokaságot, beteltek irigységgel, és ellene mondtak azoknak, amiket Pál mondott, ellenkeve és káromlást szólva. Akkor Pál és Barnabás nagy bátorsággal szólva mondták: Szükséges volt, hogy először néktek hirdettessék az Isten Igéje, de mivelhogy ti megvetitek azt, és nem tartjátok méltónak magatokat az örök életre, ímé a pogányokhoz fordulunk. (...) Terjedt pedig az Úr Igéje az egész tartományban. A zsidók azonban felindították az istenfélő és tisztességbeli asszonyokat és a város elöljáróit. Üldözést támasztottak Pál és Barnabás ellen, kiűzték őket határukból. Ők pedig lábuk porát lerázva ellenük, elmentek Ikóniumba. A tanítványok pedig beteltek örömmel és Szentlélekkel." (13,14–52)

.....

.....

(Miért figyelemre méltó az 52. vers, milyen előzmények után teszi ezt a megállapítást az Írás?)

A pisidiai Antiochia a mai Törökország területén fekszik, nem azonos a szíriai Antiochiával, a melyről a 11. fejezetben volt szó először. A diaszpórában élő zsidók közül sokan teljesen tudatlanok voltak Jézus és a vele kapcsolatos jeruzsálemi események felől. Ezért az apostolok mindenekelőtt őket keresték fel az evangélium üzenetével az egyes helységekből. Sokan hittek a zsinagógához tartozó zsidók közül, a többség viszont ellenségessé vált a hallott bizonyágtétel szemben. A város pogány lakossága sokkal készségesebben hallgatta a Krisztusról szóló evangéliumot.

„Noha Pál és Barnabás a pisidiai Antiochiában a pogányokhoz fordultak, azonban továbbra is szüntelen fáradoztak a zsidókért, ahol csak alkalmuk kínálkozott, vagy ahol befogadták

őket. Később Pál és munkatársai Thessalonikában, Korinthusban, Efézusban és más fontos városban is prédikálták az evangéliumot, zsidóknak, pogányoknak egyaránt. Isten országa építésében azonban a pogány országokra helyezték a fő hangsúlyt ezentúl, és az olyan lakosságra, akik keveset vagy semmit sem tudtak még az igaz Istenről és szent Fiáról.” (Ellen G. White: *Az apostolok története, Az evangélium hírnökei* c. fejelet)

A 42. és 44. vers fontos bizonyossága annak, hogy a szombat volt az istentiszteleti nap, az igehirdetés kiváltképpen való napja Pál és Barnabás számára, a pogányok között is.

2 Milyen eredménye és következménye lett Pál és Barnabás Ikóniumban és Listrában végzett szolgálatának?

- **„Történt pedig Ikóniumban, hogy ők együtt mentek be a zsidók zsinagógájába, és prédikáltak, úgyannyira, hogy mind a zsidóknak, mind a görögöknek nagy sokasága lett hívővé. Akik azonban a zsidók közül nem hittek, felindították és megharagvították a pogányok lelkét az atyafiak ellen. Azért sok időt töltöttek ott, bátran prédikálva az Úrban, aki bizonyágot tett az ő kegyelmének beszéde mellett, és adta, hogy jelek és csodák történjenek az ő kezük által. De a város sokasága meghasonlott, és némelyek a zsidók mellett, mások pedig az apostolok mellett voltak. Mikor a pogányok és zsidók főembereikkel együtt támadást indítottak, hogy bosszúsággal illessék és megkövezzék őket, ők megtudták ezt, és elfutottak Likaóniának városaiba, Listrába, Derbébe, és a környező tartományba, ott prédikálták az evangéliumot. Listrában ült egy lábaival tehetetlen ember, aki anyjának méhétől fogva sánta volt, soha nem járt. Hallotta Pált beszélni, aki szemeit rá függesztve, és látva, hogy van hite, hogy meggyógyul, nagy fennszóval mondta: Állj fel lábadra egyenesen! És felszökött**

és járt. A sokaság pedig mikor látta, amit Pál cselekedett, felkiáltott, likaóniai nyelven: Az istenek jöttek le mihozzánk emberi ábrázatban! (...) Jupiter papja pedig, akinek temploma városuk előtt volt, felkoszorúzott bikákat hajtva a kapukhoz, a sokasággal együtt áldozni akart. Mikor azonban ezt meghallották az apostolok, Barnabás és Pál, köntösüket megszaggatva, a sokaság közé futamodtak, kiáltván: Férfiak, miért művelitek ezeket? Mi is hozzátok hasonló természetű emberek vagyunk, és azt az öröndetes üzenetet hirdetjük néktek, hogy e hiábavalóktól az élő Istenhez térjetez, aki teremtette a mennyet, a földet, a tengert és mindent, ami azokban van. (...) Nagy nehezen lecsendesítették a sokaságot, hogy nekik ne áldozzék. Jöttek azonban Antiochiából és Ikóniumból zsidók, akik a sokaságot eláztatva, megkövezték Pált, és kivonszolták a városból, azt gondolva, hogy meghalt. De amikor körülvették őt a tanítványok, felkelvén, bement a városba, és másnap Barnabással elment Derbébe." (14,1-20)

.....

.....

(Mi volt az előzménye annak, hogy Pál meggyógyította a születésétől nyomorék embert Lisztrában?)

„Az apostolok nem engedték eltéríteni magukat missziójuktól, mivel sokan fogadták el Krisztus evangéliumát. Minden irigység, ellenállás és előítélet ellenére is folytatták működésüket, »bátran prédikálva az Úrban, aki bizonyosságot tett az ő kegyelmének beszéde mellett, és adta, hogy jelek és csodák történjenek kezük által«. Az isteni jóakarát e megnyilatkozásai mély hatást tettek mindazokra, akik nem zárkóztak el jobb meggyőződésük és lelkiismeretük elől. Így növekedett a megtértek száma. (...) [A feltámadt üldözés miatt] Pál és Barnabás titokban elhagyták Ikóniumot, és a hívőkre bízták át-

menetileg Isten műve vezetését. Nem távoztak el végleg. Szándékuk volt visszatérni, mihelyt az izgalom elül, hogy megkezdett munkájukat befejezzék. Isten igaz követőinek minden korszakban és minden országban elkeseredett ellenállást kellett elszenvedniük, azok részéről, akik szándékosan vetették el a mennyei világosságot. Az evangélium ellenségei látszólag gyakran diadalt arattak, amikor ármánykodásuk és hazugságuk következtében ajtók zárultak be, amelyeken át Isten követői bejuthattak volna. De ezek az ajtók nem maradhattak zárva örökre. Amikor az Úr szolgálai nemsokára visszatértek, hogy munkájukat ismét felvegyék, Isten hatalmasan közbenjárt értük, és lehetőséget nyújtott nekik arra, hogy nevét megdicsőítsék. (...)

A listriaiak csalódása, hogy az apostolok tiltakozása miatt nem mutathattak be nekik áldozatot, alapját vetette szenvedélyes gyűlöletüknek, amellyel később Pál és Barnabás ellen fordultak. Gyűlöletük oly nagy volt, mint előbbi lelkesedésük, amikor istenként ünnepelték őket. A zsidók által fellázítva, kezét akartak emelni az apostolokra. (...) Miután a listriaiak engedtek a gonosz befolyásnak, sátáni düh lett úrrá rajtuk. Megragadták Pált és irgalmatlanul megkövezték.

Az apostol azt hitte, hogy elérkezett a vége. Élénken lelki szemei előtt látta István mártírhalálát, és elgondolta, hogy milyen kegyetlen részt vett abban. Sebeiktől elborítva, a fájdalomtól ájultan rogyott a földre. (...) Ebben a sötét és súlyos órában a Jézushoz megtért listriaiak tömege hű és állhatatos maradt. (...) Fájdalmas megilletődéssel álltak körül Pál apostol holtjának vélt testét. Milyen nagy volt azonban csodálkozásuk, amikor az apostol jajgatásuk közben egyszer csak felemelte fejét és Istent dicsőítve felállt! (...) Ezt az isteni hatalom újabb csodájának tekintették. A menny pecsétjének, amellyel megerősítette őket új hitükben. Kimondhatatlan öröm töltötte el szívüket.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Munka a pogányok között c. fejj.)

3 Miért tért vissza misszióúta végén Pál és Barnabás – a veszedelmek ellenére is – azokba a helységekbe, ahol előzőleg hirdették az Igét?

- „Miután hirdették az evangéliomot annak a városnak, és sokakat tanítványokká tettek, megtértek Listrába, Ikoniumba és Antiochiába. Erősítve a tanítványok lelkét, intvén, hogy maradjanak meg a hitben, és hogy sok háborúságon által kell nekünk az Isten országába bemennünk. Miután pedig választottak nekik gyülekezetenként véneket, imádkozván böjtölésekkel együtt, ajánlották őket az Úrnak, akiben hittek. Pisidián átmenve, mentek Pamfiliába. Miután Pergában hirdették az Igét, lementek Attáliába, onnét elhajóztak [a szíriai] Antiochiába. (...) Mikor pedig megérkeztek, és a gyülekezetet egybehívták, elbeszélték, mily nagy dolgokat cselekedett Isten velük, és hogy a pogányoknak kaput nyitott a hitre. Ott aztán nem kevés időt töltöttek a tanítványokkal.” (14,21–28)

.....
 .....
 .....

(Milyen mindenkor érvényes törvényszerűséget fogalmazott meg Pál az újonnan megtértekhez intézett buzdításában? Lásd a 22. verset.)

„Pál és Barnabás útja már közel négy éve tartott. Derbéből csak 5-6 napi út választotta el Tarzustól, ahol nyugalmat találhattak volna. De nem ezt választották, hanem – nem riadva vissza a másodszeri testi-lelki veszélytől, a járhatatlan utaktól és a sok ellenségtől (...) – visszafordultak, és ugyanazon az úton visszatértek Lisztrába, Ikoniumba és Antiochiába. A fiatal egyházközségek sorsa aggasztotta Pál szívét.” (Gyürki László: *Szent Pál apostol útjain*, 98. o.)

„Sem Pál, sem Barnabás nem tudott úgy határozni, hogy a munkát addig máshol kezdjék el, amíg meg nem erősítették azok hitét, akiket egy időre magukra kellett hagyniuk. (...) Ezért anélkül, hogy a veszélyektől visszariadtak volna, újból »visszatértek Lisztrába, Ikóniumba és Antiochiába, erősítve a tanítványok lelkét, intvén őket, hogy maradjanak meg a hitben«. (...)

Az újonnan megtértek lelki növekedésének érdekében az apostolok gondoskodtak arról, hogy megfelelő gyülekezeti rendet tartsanak fenn. (...) Minden gyülekezetben tisztviselőket rendeltek. Áttekinthető és célszerű rendszert vezettek be, hogy szabályozzanak mindent, ami a hívők lelki jólétét érinti. (...)

Pál apostol nagy figyelmet szentelt erre egész tanítói munkássága idején. Ha munkája nyomán bárhol Megváltóul fogadták el Jézust az emberek, kellő időben gyülekezetté szervezte őket, még ha a hívők száma csekély volt is. Ezáltal tanultak meg a keresztények egymáson segíteni, emlékezve Jézus Krisztus ígéreteré: »Mert ahol ketten vagy hárman egybegyűlnek az én nevemben, ott vagyok közöttük.« (Mt 18,20) (...)

A kisebb gyülekezeteket még féltőbb gonddal őrizte, mert jól tudta, hogy ezek különös figyelmet igényelnek.

A tagoknak meg kellett alapozódniuk az igazságban, és tanítást kellett kapniuk, hogy komolyan és önzetlenül fáradozzanak a környezetükben élő emberekért.

Pál és Barnabás igyekeztek Jézus Krisztus példaadó áldozatkészségét, hűségét és igyekezetét követni embertársaikért végzett missziómunkájukban. Körültekintő, serény és fáradhatatlan munkájuk során nem törődtek saját kívánságaikkal vagy kényelmükkel, hanem mindig izzó lelkesedéssel és lankadatlan szorgalommal hintették az igazság magvát.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Munka a pogányok között c. fejj.)

4 Milyen súlyos, meghasonlással fenyegető vitakérdés merült fel a zsidók és pogányok kérdését illetően, elsősorban [a szíriai] Antiochiában? Milyen intézkedés történt a probléma megoldása érdekében? Mi volt a tartalma és az eredménye Péter felszólalásának a gyűlésen?

- „Némelyek pedig, akik Júdeából jöttek alá, így tanították az atyafiakat: Ha körül nem metélkedtek Mózes rendtartása szerint, nem üdvözülhettek. Amikor azért Pálnak és Barnabásnak nagy háborúsága és vetekedése lett ezek ellen, úgy döntöttek, hogy Pál és Barnabás, meg némely mások közülük, menjenek fel az apostolokhoz és a vénekhez Jeruzsálembe e kérdés ügyében. (...) Egybegyűltek azért az apostolok és a vének, hogy e dolog felől végezzenek. Amikor nagy vita támadt, felkelve Péter, mondta nékik: Atyámfiai, férfiak, tudjátok, hogy Isten régebbi idő óta kiválasztott engem közülünk, hogy a pogányok az én számból hallják az evangélium beszédét. (...) A szíveket ismerő Isten bizonyoságot tett mellettük [a cézáreai százados és a házába gyűltek mellett], mert adta nékik a Szentlelket, miként nekünk is, és semmi különbséget nem tett miköztünk és azok között, hit által tisztítva meg szívüket. Most azért mit kísértitek Istent, hogy a tanítványok nyakába olyan igát tegyetek, melyet sem a mi atyáink, sem mi el nem hordozhattunk? Sőt inkább az Úr Jézus Krisztus kegyelme által hisszük, hogy megtartatunk, miképpen azok is. Elhallgattott azért az egész sokaság, és hallgatták Barnabást és Pált, amint elbeszélték, mennyi jelet és csodát tett Isten általuk a pogányok között.” (15,1–2.6–12)

.....

.....

Sátán munkálkodása is megélnékül a Szentlélek kitöltetése idején. Ismételten próbálkozott az Ellenség azzal a módszerrel, hogy

belső meg hasonlást támasszon a mindeddig egységben és szeretetben élő keresztény közösségben.

„[Jézus zsidók közül való tanítványai] elég széles látókörűek lesznek-e ahhoz, hogy Krisztus evangéliumát ne a judaizmuson belüli reformmozgalomnak tekintsék, hanem az egész világhoz szóló örömuzenetnek, s hasonlóképpen Krisztus egyházát se csupán a zsidó szekták egyikének, hanem Isten nemzetközi családjának? Ezek voltak azok a [döntő] kérdések.” (John Stott: *Az apostolok cselekedetei*, 266. o.)

„Akik a zsidók közül tértek meg, rendszerint nem voltak hajlandók olyan gyorsan haladni, mint ahogyan az isteni gondviselés az utat előkészítette. Látták, hogy a pogányok közül megtértek száma csakhamar túlszárnyalja a zsidó megtértek számát. Félték, hogy nemzeti sajátágaik, amelyek eddig határozottan megkülönböztették őket minden más néptől, végül teljesen megszűnnek azok között, akik az evangéliumot elfogadják, ha nem állítják a pogányok elé törvényük korlátait és ceremóniáit mint a gyülekezetbe való felvétel szükséges követelményét. (...)

Sokan, akik keresztény hitre tértek, még mindig valószínűtlennek tartották, hogy Isten, aki egykor előírta az istentisztelet héber formáját és módját, valaha is jóváhagyná saját rendeletének megváltoztatását. Ragaszkodtak ahhoz, hogy a zsidó törvényeket és ceremóniákat iktassák be a keresztény vallás egyházi szertartásai közé. Csak lassan értették meg, hogy az összes engesztelő áldozat Isten Fiának halálát jelképezte, és hogy immár a lényeg lépett a jelkép és árnyék helyébe. (...)

Jeruzsálem volt a zsidók fővárosa. Feltalálható volt ott a legszigorúbb elkülönülés, vakbuzgóság és képmutatás. A zsidó-keresztények ott éltek a templom közelében, és gondolatban sokat foglalkoztak a zsidóknak mint népnek juttatott rendkívüli kiváltságokkal. Amikor látták, hogy a keresztény gyülekezet nem tartja be a ceremóniákat, ráeszméltek arra,

hogy a zsidó szertartásoknak tulajdonított szentséget az új hit fényében mihamar szem elől tévesztik. Sokan nehezteltek Pálra mint e változás felidézőjére, (...) mivel úgy vélték, hogy a zsidó törvények betartásának követelményei felől felületesen gondolkozik. (...)

Prédikátori hivatásában Pál gyakran volt kénytelen egymagában megállani. Isten külön oktatásban részesítette, és nem mert olyan engedményeket tenni, amelyek ellentétben álltak alapelveivel. Néha súlyosan nehezedett rá a teher, de Pál keményen sikraszállt az igazságért. Tisztában volt azzal, hogy a gyülekezetnek sohasem szabad emberi hatalom alá kerülnie. Sem a hagyományok, sem az emberek által felállított alapelvek nem léptethetők a kinyilatkoztatott igazságok helyébe. Egyesek előítélete, vagy önkényeskedése – bármilyen magas állást töltsenek is be a gyülekezetben – ne álljon útjában a gyülekezet haladásának.

Pál minden képességét Isten szolgálatára szentelte. Közvetlenül a mennyből kapta az evangélium igazságait, és prédikátori tisztségének végéig élénk összeköttetése volt a mennyei. Isten tanította őt, hogy a pogánykeresztényekre ne rakjanak fölösleges terheket. Amikor tehát az antiochiai zsidó hívők felvetették a körülmetélkedés kérdését, Pál már ismerte a Szentlélek akaratát ebben. Így képes volt álláspontja mellett sziklaszilárdan kitartani és azt képviselni. Ennek elfogadása felszabadította a gyülekezeteket a zsidó szertartások és ceremóniák alól. Annak ellenére, hogy Isten személyesen oktatta Pált, nem volt túlzott véleménnyel egyéni felelősségéről. Ámbár Istenhez fordult közvetlen vezetésért, de kész volt mindenkor elismerni azt a tekintélyt, amelyet a keresztény gyülekezethez tartozó hívők összessége képviselt. Érezte, hogy tanácsra szorul, és ha lényegbevágó kérdések merültek fel, szívesen tárta a gyülekezet elé. Imában egyesült hittestvéreivel, és Istentől kért bölcsességet, hogy helyes határozatot hozzanak.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Zsidó és pogány c. fejt.)

A gyűlésen Péter apostol is az ószövetségi szertartási törvényekhez ragaszkodók népes és befolyásos csoportja ellenében is bátran és nyíltan fejtette ki álláspontját, amely igen világos volt és minden lényegeset tartalmazott:

– A Szentlélek már döntött ebben a kérdésben. A Kornéliusz megtéréseivel kapcsolatos történésekre hivatkozott e téren.

– A Szentlélek által kinyilatkoztatott igazság pedig ez: Ha a szíveket ismerő Isten a Szentlélek keresztségében részesítette a pogányokat, akkor bizonyosságot tett arról, hogy a szívük tiszta. Szívük megtisztítása hit által történt, körülmétkedés nélkül.

– Megterhelni a pogányokat a szertartási törvény immár elavult és számukra szükségtelenné vált előírásainak a megtartásával, elkedvetlenítheti őket és elfordíthatja az evangéliumtól.

– Jézus Krisztus kegyelme által tartatnak meg a jelen korszakban mind a zsidók, mind a pogányok, nem pedig a szertartási törvények betartása által.

Péter hozzászólása elnémította a nagy vetekedést, és olyan hangulatot teremtett, hogy Pál és Barnabás felszabadultan és örömmel beszélhették el a pogányok megtéréseivel kapcsolatban szerzett tapasztalataikat. Ezek ékesen szóló tanúbizonyságot szolgáltak a Péter által mondottak megerősítéséhez. Kétségtelen, hogy a Szentlélek munkálkodott a gyűlésen, és hozott létre ilyen pozitív fordulatot.

5 Ki és milyen érvvel, majd javaslattal rekesztette be végül az ülést? Mi volt a megfogalmazott körlevél lényegi tartalma, és hogyan fogadták a gyülekezetek?

- „Miatán ők elhallgattak, (...) mondta Jakab: (...) Ezzel egyeznek a próféták mondásai, amint meg van írva: Ezek után megtérek, felépítem Dávid leomlott sátorát, omladékait helyreállítom, és ismét felállítom azt, hogy megkeresse az emberek maradéka az Urat, és a pogányok mindnyájan, akik az én nevemről neveztetnek. Ezt mondja az Úr, aki mindezeket

megcselekszi. Tudja Isten öröktől fogva minden cselekedetét. Azért én azt mondom, hogy nem kell háborgatni azokat, akik a pogányok közül térnek meg Istenhez, hanem írjuk meg nekik, hogy tartózkodjanak a bálványok fertelmességeitől, a paráznaságtól, a fűlvaholt állattól és a vértől. Mert Mózesnek régi nemzedékek óta megvannak városonként a hirdetői, mivelhogy a zsinagógákban minden szombaton olvassák. (...) [A körlevélben aztán ezt írták:] Tetszett nekünk, miután egy értelemre jutottunk, hogy férfiakat válasszunk ki, és elküldjük hozzátok szereteteinkkel, Barnabással és Pállal, olyan emberekkel, akik életüket tették kockára a mi Urunk Jézus Krisztus nevéért. Küldtük azért Júdást és Silást is, akik élőszóval szintén tudtokra adják ugyanezeket. Mert tetszett a Szentléleknek és nekünk, hogy semmi több teher ne vetessék rátok ezeken a szükséges dolgokon kívül, hogy tartózkodjatok a bálványoknak áldozott dolgoktól, a vértől, a fűlvaholt állattól, és a paráznaságtól, melyektől ha megóvjátok magatokat, jól lesz dolgotok. Legyetek egészségben!" (15,13–21.25–29)

.....

.....

Jakab elnökölt az ülésen, és ez egyértelműen mutatja, hogy Péternek soha nem volt olyan örökös és egyedülálló fősege, legfőbb vezetői tekintélye az őskeresztény gyülekezetek közössége felett, mint ahogy a római katolicizmus vallja.

Jakab apostol újabb, fontos érvre hivatkozott: az Ószövetség prófétikus kijelentéseinek bizonyágtételére, Ámós 9,11–12 jövendölésére. E szerint Isten örök időktől fogva elhatározott szándéka és cselekedete a pogány tömegek megtérése és Dávid maradékával való egyesülése. Körlevél megírását is javasolta, amely egyértelműen ismerteti a helyes álláspontot a vitás kérdésben. Felmerül az a kérdés, hogy miért csak három kívánalmat emeltek ki a levélben Jakab tanácsa szerint, mint amelyek a pogányok számára is fon-

tos, érvényes isteni rendelések. Nem tartalmazta az állásfoglalás például a szombat megszentelésére való felhívást, és nem szólt a tisztátalan ételek Mózes 3. könyve 11. fejezetében található megkülönböztetéséről sem. A 21. vers szerint azért nem tartották fontosnak többet írni, „mert Mózesnek a régi nemzedékek óta megvannak a hirdetői, mivel a zsinagógákban minden szombaton olvassák”. A pogányokból lett keresztények általánosan kapcsolatban voltak a zsinagógákkal. Jakab megjegyzése arra utalt, hogy természetesen más érvényes rendelkezések is megmaradnak az Ószövetségből, de ezek magától értetődőek és ismeretesek a zsinagógák révén. Csak a vitatott kérdésekről szükséges írni, amelyeket külön is hangsúlyozni kell. Vitatott volt például a vérfogasztás, hogy az csupán a szertartási törvényhez tartozik-e (mivel vért használtak fel az áldozatoknál: 3Móz 17,10–12), vagy általános érvényű tilalomként rendelte el a teremtő Isten.

„Hogy mindezeket nem a szertartási törvényhez tartozónak tekintették, hanem a testi-lelki egészség és tisztaság megőrzésére adott bölcs rendelkezéseknek, az kitűnik a 29. versből (15. fejezet), amely szerint ezzel az ajánlással zárult a körlevél: »amelytől, ha megóvjátok magatokat, jól lesz dolgotok. Legyetek egészségben!«” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Zsidó és pogány c. fejezet)

A szombat megszentelése vagy a tiszta és tisztátalan állatok megkülönböztetése tekintetében nem volt semmi kétely az őskeresztény egyházban. A szombatünneplés általános gyakorlására vonatkozóan számos adatot találunk az Újszövetségben. Ap csel 10,14 pedig arról tanúskodik, hogy az apostolok teljes mértékben tartózkodtak a tisztátalan állatok húsának fogyasztásától.

„Az ügyet intéző tanácsstestület apostolokból és tanítókból állt. Részt vettek azon a zsidó és pogány gyülekezetek alapításában kitűnt hívők, továbbá a különböző területek képviselői

is. (...) A gyűlés az Istentől megvilágosított látás alapján és az Isten akarata szerint alapított gyülekezethez méltóan járt el. Tanácskozásuk eredményeként mindnyájan belátták, hogy Isten maga döntötte el ezt a kérdést, amikor a Szentleket a pogányokra is kiárasztotta, és így világossá vált előttük, hogy nekik is kötelességük a Szentlélek vezetését követni.

A keresztények összessége nem kapott felszólítást arra, hogy ezt a kérdést szavazással döntse el. Az apostolok és vének fogalmazták meg és bocsátották ki a határozatot, amelyet azután valamennyi keresztény gyülekezet elfogadott.

A határozat nem mindenkinek tetszett. Dicsőségvágyó és magukat sokra tartó testvérek nem helyeselték a döntést. Panaszokkal és kifogásokkal éltek, új terveket javasoltak, és megkísérelték lerontani azok munkáját, akiket Isten az evangélium hirdetésére rendelt. Kezdetől fogva ilyen akadályokkal kellett Isten egyházának megküzdenie, és ilyen nehézségei lesznek az idők végezetéig. (...)

A megtért pogányok között az egyetemes gyűlés széles látókörű és nagy horderejű határozata feltétlen bizalmat keltett, és Isten művének javára szolgált.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Zsidó és pogány c. feje.)

6 Kivel indult el ezek után Pál apostol második misszióútjára? Ki volt az az újabb munkatárs, akit a liztrai hívők közül az evangélium szolgálatába hívott?

- „Egynéhány nap múlva pedig mondta Pál Barnabásnak: Vissz térve most, látogassuk meg a mi atyánkfiait minden városban, melyben hirdettük az Úr Igéjét [hogyan lássuk], hogy vannak. Barnabás azt tanácsolta, vegyék maguk mellé Jánost, aki Márknak hívatik. Pál azonban azt tartotta helyesnek, hogy aki elszakadt tőlük Pamfiliától fogva, és nem ment velük a munkára, azt ne vegyék maguk mellé. Meghasonlítás támadt azért,

úgyhogy elszakadtak egymástól. Barnabás maga mellé vette Márkot, elhajózott Ciprusba, Pál pedig Silást választva maga mellé, elment, Isten kegyelmére bízva az atyafiaktól. (...) [Listrában volt] egy Timótheus nevű tanítvány, egy hívő zsidó asszonynak, de görög apának a fia, akiről jó bizonyosságot tettek a Listrában és Ikóniumban levő atyafiak. Őt Pál magával akarta vinni, és vévén, körülmetélte őt a zsidókért, akik azokon a helyeken voltak, mert ismerték mindnyájan az ő apját, hogy görög volt.” (15,36–40; 16,1–3; vö. 13,5.13)

.....

.....

Ez az eset arról tanúskodik, hogy a legkiválóbbak is követhetnek el jóakarató tévedést egy-egy személy megítélésénél. Pál azon az állásponton volt, hogy az igehirdetői szolgálatot, csakis olyanokra bízák, akik teljes áldozatkészséget tanúsítanak. Barnabás egyetértett ezzel az elvvel, de azt látta, hogy Márk vagy János még lehet ilyen munkássá további nevelés, támogatás mellett. Szép példa viszont ez az eset arra vonatkozóan is, hogy a hívő ember készségesen belátja tévedését. Pál a későbbiekben nem tartott ki makacsul Márkról alkotott véleménye mellett, hanem szívesen vette maga mellé munkatársul.

„Pál és Barnabás (...) keresték az elveszett juhokat, nem gondolva saját jólétükre és kényelmükre. Megfeledkezve önmagukról, nem tántorodtak meg, ha fáradtak és éhesek voltak, vagy a hidegtől reszkettek. (...) Márkot viszont elfogta a félelem és a csüggedés. Egyelőre megingott abbéli szándékában, hogy feltétel nélkül az Úr munkájának szentelje életét. A nehézségekhez nem volt hozzászokva, az utazás veszélyei és nélkülözései teljesen letörték. Kedvező körülmények között eredményesen dolgozott, most azonban, a nehézségek és veszélyek közepette, amelyek oly gyakran környékezték az úttö-

rőket, gyenge harcosnak bizonyult. Nem tudta elviselni a kereszthordozás terheit. Meg kellett még tanulnia, hogy a veszélyekkel, az üldözésekkel és a nyomorúsággal bátran és hősiessen szembeszálljon. (...) Márk veszélyek előli szökését Pál igen kedvezőtlenül, sőt szigorúan ítélte meg.

Barnabás azonban hajlandóbb volt Márk viselkedését tapasztalatlanságával magyarázni. Szívből óhajtotta, hogy Márk ne tegye le a prédikatori tisztséget, mert látott benne képességeket, tudta, hogy Krisztusnak használható és alkalmas szolgálójává fog válni. Barnabás Márk érdekében követett kíméletes bánásmódja később bőséges jutalmat aratott, mert ez a fiatalember végül maradéktalanul az Úrnak és az evangélium hirdetésének szentelte életét, még a legnehezebb területeken is. Isten áldásával, Barnabás bölcs vezetése mellett, értékes munkássá fejlődött. Később Pál is megbékült Márkkal, és munkatársául fogadta. Úgy ajánlotta őt a kolossébelieknek, mint munkatársát Isten országában, aki vigasztalására volt (Kol 4,11; 2Tim 4,11). Más alkalommal, röviddel halála előtt, így írt Márkról: »nekem alkalmas a szolgálatra.« (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Az evangélium hírnökei c. fejelet)

Emiatt a véleménykülönbség miatt, illetve amiatt, hogy Barnabás nem akart lemondani arról, hogy Márkot magával vigye, Pál Silást választotta munkatársául, aki az apostoli gyűlés körlevelét Antiochiába vivő küldöttség egyik tagja volt. Érdekes megfigyelni, hogy a missziószolgálatba nem mentek egyedül az igehirdetők. Követték Jézus tanácsát és módszerét. Megemlékeztek arról, hogy Ő kettesével küldte ki tanítványait az új területekre (Lk 10,1). Második misszióútjára Pál magával vitte a Listrából való Timótheust is.

„Pál felismerte Timótheusban azt a férfit, aki szent tisztségnek tekinti a prédikatori hivatást, és a szenvedésektől, sőt üldözésektől sem riad vissza, ezenkívül mindig kész volt az oktatást is elfogadni. (...) Pál látta, hogy Timótheus kitartó és

őszinte. Társául választotta tehát munkájához utazásai alatt. Akik Timótheust gyermekkorában oktatták, abban a jutalomban részesülhettek, hogy a gondosan nevelt gyermeket a nagy apostollal bensőséges, szoros kapcsolatban láthatták. (...) Pál óvatosságból ajánlotta Timótheusnak a körülmetélést. Nem mintha Isten várná ezt, hanem hogy elhárítsák az utolsó akadályt is, ami a zsidókat visszatarthatná attól, hogy Timótheus prédikátori tiszttségét elismerjék. (...) Timótheus nem volt rendkívüli, fényes tehetség, de munkája értékes volt, mert képességeit a Mester szolgálatára szentelte. Hitbeli tapasztalatai mélységével tűnt ki hittestvérei közül, ez biztosított befolyást számára.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, 168–170. o.)

Érdekes, hogy amiképpen István megkövezése egy odaszánt igehirdetőt „szült” Pál személyében, ugyanúgy Pál listrai megkövezése is egy munkatársat nyert meg Krisztus ügye számára.

---

*Az e heti adomány a Sola Scriptura Teológiai Főiskolát támogatja.
- Hozzájárulás a közösség által fenntartott főiskola működési költségeihez.*

Evangeliumhirdetés a nagy görög városokban

*Pál második misszióútjának
második szakasza, és harmadik misszióútja*

(Ap csel 17–19. fejezet)

1 Hová irányította a Szentlélek Pált és kísérőit a korábban alapított gyülekezetek végiglátogatása után, valamint a Frígia és Galácia tartományaiban végzett missziószolgálatot követően?

- „Eljáván pedig Frígiát és Galácia tartományát, mivelhogy eltiltattak a Szentlélektől, hogy az igét Ázsiában hirdessék, Misia felé menve, igyekeztek Bithiniába jutni, de nem engedte őket a Lélek. Áthaladva azért Misián, lementek Tróásba. Azon az éjszakán látás jelent meg Pálnak: egy makedón férfi állt előtte, kérve őt: Jöjj át Makedóniába, és légy segítségül nekünk! Mihelyt pedig a látást látta, azonnal igyekeztünk elmenni Makedóniába, megértve, hogy oda hívott minket az Úr, hogy azoknak prédikáljuk az evangéliomot. Elhajózáván azért Tróásból, egyenesen Sámothrákéba mentünk, és másnap Neápolisba, onnét pedig Filippibe. (...) Ebben a városban töltöttünk néhány napot. Szombatnapon kimentünk a városon kívül egy folyóvíz mellé, ahol az imádkozás szokott lenni, és leülve, beszélgettünk az egybegyűlt asszonyokkal. Egy Lidia nevű, Thiatira városbeli bíborárús asszony, aki félte Istent,

hallgatott ránk. Az Úr megnyitotta a szívét, hogy figyeljen azokra, amiket Pál mondott. Mikor pedig megkeresztelkedett egész házanépével együtt, kért minket, mondván: Ha az Úr hívének ítéltetek engem, jöjjetek az én házamhoz, és maradjatok ott, és unszolt minket.” (16,6–15)

.....

.....

.....

.....

.....

Troás kikötőváros a kis-ázsiai parton Makedóniával átellenben. Innen csupán egy keskeny tengerszoroson kell átkelni ahhoz, hogy átlépjen az ember Európa, közelebbről Makedónia földjére. Ismételtén láthatjuk, hogy a misszió mennyei irányítás alatt állt a Szentlélek kitöltetése idején. Isten nem azért akadályozta meg Pált abban, hogy Bitiniába menjen, mert az ott élő emberek kevésbé lettek volna fontosak, mint a makedóniaiak. Oda más munkásokat irányított, Pált pedig Európába hívta.

„Pál Ázsia tartományba, Efézus vidékére szeretett volna menni, de a Lélek megakadályozta ebben. Ezért Mizia vidékén hirdették az ígét. Amikor megkísérelték, hogy észak felé, Bitiniába menjenek, a Lélek újra más útra vezérelte őket. Bitiniában más hithirdetők jártak, és az ő munkájuk által terjedt el itt az evangélium. Hogy elterjedt, azt onnan is tudjuk, hogy fél évszázad múlva ifjabb Plinius [bithiniai kormányzó] ezt írhatta Traianus [császárnak]: »Ez a babona nemcsak a városokba vonult be, hanem meghódította az egész síkságot.«” (Gyürki László: *Szent Pál apostol útjain*, 144. o.)

Ha a bűneikben sínylődő, igazságra szomjazó és gyógyulásra vágyakozó emberek ki tudnák fejezni igazi szükségleteiket, tömegek

ajkáról és mindenfelől hallhatnánk ma is ezt a kiáltást: „Jöjj ide, és légy segítségül nekünk!” A Szentlélek határozott irányításához képest, hogy Pálnak feltétlenül és sürgősen Filippibe kellett mennie, nagyon szerény volt a kezdet. Nemcsak akkor értékes azonban az eredmény, ha tömegekről van szó. Lehet, hogy csak egyetlen vagy néhány igazán szomjazó lélekért küld valahová az Úr.

Lukács elbeszélése ettől fogva „mi” formában folytatódik, mivel itt csatlakozott ő is Pálhoz.

Filippiben nem volt zsinagóga. A néhány zsidó és prozelita aszszony egy városon kívüli, folyóparti, csendes helyen szokott összejönni szombatonként. Ezt a helyet kereste fel Pál is kísérőivel, Silással, Timótheussal és Lukáccsal. Lídia nemcsak befogadta az evangéliumot hálás örömmel, hanem mindjárt azon gondolkodott, miként lehetne az apostolok és az általuk képviselt misszió szolgálatára.

„Isten Lelke csakis a megvilágosításra készeket tudja megvilágosítani. Azt olvassuk, hogy Isten megnyitotta Lídia fülét, ezért figyelt Pál beszédére. Lídia megtérésében Pál része Isten teljes akaratának a hirdetése volt. (...) Ezt követően a minden kegyelem Istene gyakorolta hatalmát. (...) Isten és ember együtt munkálkodott, s ez teljes eredménnyel járt.” (Ellen G. White, 150. levél, 1900)

Azt a tényt, hogy Lídia megkeresztelkedett, nem lehet bizonyáságnak tekinteni a gyors kereszttség helyessége mellett. Lídia hitét gyakorló prozelita volt, az igaz istenismerettel és az Isten akarata szerinti erkölcsiség alapelemeivel tisztában volt. Krisztust kellett még Messiásként elfogadnia. Házanépe megkeresztelkedését sem lehet bizonyáságnak tekinteni a gyermekek kereszttség mellett. Mivel a zsidók és az első századbéli keresztények között teljesen ismeretlen fogalom volt a gyermekek kereszttség – eszmeileg és gyakorlatilag is –, Lídia házanépén csakis családja felnőtt, a kereszttséget saját döntés alapján igénylő tagjairól lehet szó.

2 Milyen formában nyilatkozott meg Sátán ellenségeskedése ezúttal is? Hogyan viselkedett Pál és Silás e nehéz helyzetben? Miként nyilatkozott meg Isten szabadítása hű szolgálói javára?

- „Történt pedig, hogy (...) egy szolgálóleányka jött elénk, akiben jóvendőmondás lelke volt, aki az ő urainak nagy hasznot hajtott jóvendőmondásával. Ő követvén Pált és minket, kiáltott, mondván: Ezek az emberek a magasságos Isten szolgálói, akik néktek az üdvesség útját hirdetik. Ezt pedig több napon át művelte. Pál azonban megbosszankodva és hátrafordulva, mondta a léleknek: Jézus Krisztus nevében parancsolom néked, hogy menj ki belőle! És kiment abban az órában. Látva pedig ezt annak urai, hogy keresetük reménysége elveszett, megfogva Pált és Silást, vitték őket a piacra a hatóságok elé. Odavezetvén őket a bírákhoz, mondták: Ezek az emberek zsidó létükre megháborítják városunkat. Olyan szertartásokat hirdetnek, melyeket nem szabad nekünk bevennünk, sem cselekednünk, mivel-hogy rómaiak vagyunk. Velük együtt feltámadt a sokaság ellenük. A bírák pedig letépetvén ruháikat, megvesszőztették őket. Miután sok ütést mértek rájuk, tömlöcbe vetették őket, megparancsolva a tömlöctartónak, hogy gondosan őrizze őket. Aki ilyen parancsolatot vévén, vetette őket a belső tömlöcbe, lábukat kalodába szorította. Éjfél tájban Pál és Silás imádkozva, énekekkel dicsőítették Istent. A foglyok pedig hallgatták őket. Hirtelen nagy földindulás lett, úgyannyira, hogy megrendültek a tömlöc fundamentumai, és azonnal megnyíltak az ajtók mind, mindnyájuknak a bilincsei feloldódtak. Felkelve pedig a tömlöctartó, és látva, hogy nyitva vannak a tömlöc ajtai, kivonva fegyverét, meg akarta ölni magát, azt gondolva, hogy elszöktek a foglyok. Pál azonban nagy szóval kiáltott: Semmi kárt ne tégy magadban, mert mindnyájan itt vagyunk! Ő pedig világosságot kérve beugrott, majd remegve borult Pál és Silás elé, és kihozva őket, mondta: Uraim, mit kell nékem cse-

lekednem, hogy üdvözüljek? Azok pedig mondták: Higgy az Úr Jézus Krisztusban, és üdvözülsz mind te, mind a te házádnépe! És hirdették néki, és mindazoknak, akik a házánál voltak, az Úr ígését. Ő pedig magához véve őket az éjszakának abban az órájában, megmosta őket az ütésektől, és azonnal megkeresztelkedett ő és az övéi mindnyájan." (16,16–33)

(Miért készítette Sátán a jövendőmondó lányt arra, hogy Pált és Silást mintegy „reklámozza” a város lakóinak?)

„Sátán azt remélte, hogy belevegyítheti bölcseleteit azokba az igazságokba, amelyeket az evangélium hírnökei hirdetnek. Az a jövendőmondó szolgálólány dicsérete csak ártott az igazság ügyének, mert elvonta az emberek figyelmét és gondolatait az apostolok tanításaitól. Az evangéliumot pedig rossz hírbe hozta, mivel sokan arra a következtetésre jutottak, hogy ezeket a férfiakat, akik Isten Lelke és ereje által szóltak, ugyanaz a lélek vezeti, mint Sátán ama követét.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Távoli országokban c. fejelet)

Hányadik eset már ez az Apostolok cselekedeteiben, illetve az ősegyház életében, amikor Sátán ellenkezése démonikus csodatévkövek vagy jövendőmondók által nyilatkozott meg! Jegyezzük meg jól, hogy a Szentlélek kitöltetése idején szemmel láthatóan fokozódik, erőteljesen a felszínre tör a gonosz lelkek munkája is.

„Az apostolok abban a gyötrelmes helyzetben, amelybe belekényszerítették őket, nagy kínokat szenvedtek, mindazonáltal nem lázadoztak. Ellenkezőleg, a börtöncella legmélyebb sötétjében és vigasztalanságában egymást bátorították énekekkel és imával. Pál visszaemlékezett Krisztus követőinek üldözé-

sére, melynek véghezvitelében ő a gonosz eszköze volt. Örvendezett, hogy szemei megnyíltak, hogy immár lát, és szíve most már érezheti a dicsőséges igazságok átalakító hatalmát.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Távoli országokban c. fejj.)

A börtönőr megtérése nem félelemből történt. Erre utal többek között ez a megjegyzés: „örvendezett, hogy hitt Istennek” (Ap csel 16,34).

„A börtönőr és házanépe megtérése gazdagon kárpótolta [Pált és Silást] az átélt gyalázatért és szenvedésekért. Igazságtalan bebörtönzésük és csodálatos szabadulásuk híre messze elterjedt, és sokak figyelmét az apostolok munkájára terelte, olyanokhoz is eljutva, akiket üzenetük másként nem érhetett volna el.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Távoli országokban c. fejj.)

Pál apostol mindenkor fontosnak tartotta, hogy éljen a római jog által biztosított védelemmel. Ezt tette Filippiben is. Szolgálatuk miatt is fontos volt becsületük helyreállítása. A kis hívő csoport hűsége – az átélt válság ellenére – változatlan maradt az igazság és az apostol iránt. Különösen igazlelkű, szolgálatkész, az igazsághoz üldözések között is hűséges gyülekezet növekedett fel itt a „könnyek között végzett magvetésből” (Zsolt 126,5–6).

3 Milyen tapasztalatokat szerzett Pál Thesszalonikában és Béreában?

- „Thesszalonikába érkeztek, ahol volt a zsidóknak zsinagógájuk. (...) Némelyek azok közül hittek, és csatlakoztak Pálhoz meg Siláshoz, úgyszintén az istenfélő görögök közül nagy sokaság, és az előkelő asszonyok közül nem kevesen. De a zsidók, akik nem hittek, irigységtől felindítatva, maguk mellé vettek a piaci népségből némely gonosz férfiakat, és csődületet támaszt-

va, felháborították a várost. (...) Az atyafiak pedig azonnal, azon az éjszakán elküldték Pált Silással együtt Béreába. Mikor odamentek, elmentek a zsidók zsinagógájába. Ezek pedig nemesebb lelkűek voltak a thessalonikabelieknél, úgy mint akik elfogadták az ígét teljes készséggel, naponként tudakozva az Írásokat, ha úgy vannak-e ezek. Sokan hittek azért közülük, sőt az előkelő görög asszonyok és férfiak közül is nem kevesen. Mikor azonban tudtukra esett ez a Thessalonikából való zsidóknak, hogy Béreában is prédikálta Pál Isten Igéjét, elmentek, és a sokaságot ott is felháborították.” (17,1-13)

.....

.....

Ami itt történt, jellegzetes volt, állandóan ismétlődött a különböző városokban. A hitetlen zsidók féltékeny gyűlöletre lobbantak, amikor az evangélium híveinek tábora feltűnően nőtt. Az apostol és munkatársai ellen hangolták a város pogány lakosságát, leginkább a csöcselék népet, valamint a város hatóságait is szigorú ellenintézkedésekre készítették.

„Érdemes megjegyezni az elbeszélés leírásánál [17,8-ban], hogy Lukács [Thesszalónika] vezetőit »politarchosz« névvel jelöli. Ezt az elnevezést sokáig nem találták a klasszikus irodalomban, s emiatt is kétségbe vonták az elbeszélés szavahihetőségét. Azonban újra csak a kövek szólaltak meg, és fényesen igazolták (...) Lukácsot: előkerült ugyanis egy felirat, amelyen a város vezetői »politarchosz« néven szerepelnek. Ez a kőbe véssett bizonyosság a British Múzeumban látható.” (Gyürki László: *Szent Pál apostol útjain*, 123-124. o.)

Ritka kivételként „Béreában Pál olyan zsidókat talált, akik készek voltak az általa tanított igazságok felett gondolkodni, azokat megvizsgálni. (...) Nem kötötte őket előítélet. Készek voltak az apostolok által hirdetett tanok valódiságát megvizsgálni. Az Írásokat (...) naponta tanulmányozták, és

amikor szöveget szöveggel összehasonlítottak, Isten angyalai mellettük álltak, megvilágosították értelmüket, szívüket fogékonyvá tették.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Bérea és Athén c. fej.)

4 Milyen érzések fogták el Pált, amikor e viszontagságok után Athénba, a művelt görög világ központjába ment? Milyen módon próbálta megszólítani a város lakóit és milyen eredménnyel?

- **„Akik pedig elkísérték Pált, elvitték őt egész Athénig. (...) Athénban Pál lelke háborogott,* látva, hogy a város bálványokkal van tele. Vetekedett azért a zsinagógában a zsidókkal, az istenfélő emberekkel, és a piacon mindennap azokkal, akiket előtalált. (...) Megragadván őt, az Areopágusra vitték, mondván: Vajon megérthetjük-e mi az az új tudomány, melyet te hirdetsz? (...) Előállván pedig Pál az Areopágus közepén, mondta: Athéni férfiak, minden tekintetben nagyon istenfélőknek látlak titeket. Mert amikor bejártam és szemléltem szentélyeiteket, találtam egy oltárt, amelyre ez van ráírva: Ismeretlen Istennek. Akit azért ti nem ismerve tiszteltek, azt hirdetem én néktek. Isten, aki teremtette a világot és mindazt, ami abban van – mivelhogy ő mennynek és földnek ura –, kézzel csinált templomokban nem lakik, sem emberek kezeitől nem tiszteltetik, mintha valami nélkül szükölködnék, holott Ő ad mindeneknek életet, leheletet és mindent. Az egész emberi nemzetséget egy vérből teremtette, hogy lakozzanak a föld egész színén, meghatározva előre** rendelt idejüket és lakásuk határait. Hogy keressék az Urat, ha talán kikapogathatnék és**

---

* A „háborog”-nak fordított görög szó jelentése: felindult, megrendült, felbuzdult.

** Pontosított fordítás szerint.

megtalálhatnák őt, jöllehet bizony nincs messze egyikünkől sem. Mert Őbenne élünk, mozgunk és vagyunk, miképpen a költőitek közül is mondták némelyek, mert az ő nemzetsége is vagyunk. Mivelhogy azért az Isten nemzetsége vagyunk, nem kell azt gondolni, hogy aranyhoz, ezüsthöz vagy kőhöz, emberi mesterség és kitalálás faragványához hasonlatos az istenség. (...) Mikor pedig a halottak feltámadásáról hallottak, némelyek gúnyolódtak, mások pedig mondták: Majd meghallgatunk még téged efelől. (...) Némely férfiak azonban csatlakozva őhozzá, hittek, ezek között volt az areopágita Dienes is, egy Damaris nevű asszony, és mások is velük." (17,15–34)

„Athént valóban a »bálványok városának« lehetett nevezni. Pauszanasz a 2. században látogatott el Athénba, és ránk maradt erről írt kalauza. Ebben többek közt azt írja a városról, hogy Athénban magában több szobor van, mint Görögország többi részében együttvéve. Petronius – Pál kortársa – kissé ironikusan jegyzi meg, hogy könnyebb Athénban egy istennel, mint emberi lényvel találkozni...” (Gyürki László: *Szent Pál apostol útjain*, 130. o.)

„Amikor Pál az őt környező nagyszerű szépséget szemlélte, és meggyőződött, hogy a város teljesen bálványimádásba merült, nagy buzgalom lángolt fel benne Istenért. (...) Részvét fogta el szívét Athén lakossága iránt, amely a szellemi műveltség ellenére nem ismerte az igaz Istent. (...) Belső látása annyira fogékony volt a mennyei szépségek iránt, hogy a hervadhatatlan, örök kincsek gyönyörűsége és dicsősége értéktelenné tette szemében az őt itt környező fényt és pompát. Amikor látta Athén pazar szépségét, ráeszmélt, hogy a tudomány és művészet barátaira mindez milyen csábítóan hat.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Bérea és Athén c. fej.)

„Találtak feliratokat, ezeken többes számban olvasható: »Az ismeretlen isteneknek.« Athén környékén a Phaleron kikötőbe vezető út mentén is került elő ilyen felirat. Hasonló a Pergamonban 1909-ben talált emlék is: »A nem ismert isteneknek.« Az ókorban így akarták elkerülni azoknak az isteneknek a neheztelését, akiknek a nevét nem ismerték.” (Gyürki László: *Szent Pál apostol útjain*, 136. o.)

„Azok között, akik Pállal a piacon szembeszálltak, volt néhány epikureus és sztoikus filozófus. (...) Az apostol bátor magatartással szállt szembe ellenfeleivel, és logikára logikával, filozófiára filozófiával, szónoklatra szónoklattal válaszolt. (...) Felkísérték tehát az Areopágusra. (...) Az apostol átérezte az óra ünnepélyes felelősségét, ezért nyugodt és felkészült volt. (...) Kezét a bálványokkal túlsúfolt templom felé nyújtva, könnyített gondterhelt szívéen, és leleplezte az athéniak vallásának csalárd voltát. (...) Igyekezett hallgatói gondolatát téves vallásuk korlátai fölé emelni, és nekik arról az Istenségről méltó fogalmat nyújtani, akit ismeretlen istennek neveztek. (...) A népcsofólattól elragadtatva hallgatta az apostolt, aki az igaz Isten tulajdonságait meggyőző és logikus szavakkal tárta eléjük. (...)

Az adott körülmények között milyen könnyen mondhatott volna olyasvalamit, ami gőgös hallgatóit felingerli, és nehézségeket szerez számára. Ha beszédében meggondolatlanul isteneiket és városuk nagy embereit támadja, az a veszély fenyegeti, hogy Szókratész sorsára jut. Azonban isteni szeretetből fakadó tapintattal igyekezett gondolataikat a pogány istenségektől óvatosan eltéríteni, amennyiben az igaz Istent nyilatkoztatta ki előttük, akit nem ismertek. (...) Minden fáradozás, mellyel Isten munkatársai a felsőbb rétegekhez szándékoznak férközni, erős hitet igényel. (...)

Ha az emberek elégedettek saját vívmányaikkal, eredményeikkel, akkor lelkileg igen keveset várhatunk tőlük. (...) Voltak néhányan az apostol hallgatói között, akik annak ellenére, hogy az elmondott igazságok meggyőzték őket, mégsem

akarták az igaz Istent elismerni. (...) A bűnöst sem az ékesszólás, sem a legerősebb bizonyítékok nem tudják megtéríteni. Isten ereje képes csupán az igazságot a szívbe vésni. Aki állhatatosan elzárkózik ez elől az erő elől, azt megközelíteni nem lehet. (...) Az athéniak szellemi elbizakodottságában és büszkeségében keresendő annak az oka, amiért az evangélium náluk aránylag oly csekély eredményt érhetett el.” (Ellen G. White: *Az apostolok története, Bérea és Athén c. feje.*)

5 Milyen módon kezdett munkát Pál Korinthusban?

- „Pál Athénből eltávozva, Korinthusba ment. Amikor egy Akvila nevű, pontusi származású zsidóra talált, aki nem régen jött Itáliából, és feleségére Priscillára (mivelhogy Claudius megparancsolta, hogy a zsidók mind távozzanak Rómából), hozzájuk csatlakozott, mivel ugyanolyan mestersége volt, náluk maradt és dolgozott, ugyanis sátorcsinálók voltak. Vetekedtek pedig minden szombaton a zsinagógában, és igyekezett mind zsidókat, mind görögöket meggyőzni. Mikor pedig megérkezett Makedóniából Silás és Timótheus, szorongatta a Lélek Pált, és bizonyoságot tettek a zsidóknak, hogy Jézus a Krisztus. Mikor pedig azok ellenszegültek és káromlásokat szóltak, ruháit megrázva mondta nekik: Véretek a fejetekre, én tiszta vagyok, mostantól fogva a pogányokhoz megyek. Átmenvén onnét, ment egy Justus nevű, istenfélő ember házához, akinek háza szomszédos volt a zsinagógával. Krispus pedig, a zsinagóga feje, hitt az Úrban, egész házanépével egybeült, és a korinthusiak közül is, hallván őt, sokan hittek, és megkeresztelkedtek. Mondta pedig az Úr látás által éjszaka Pálnak: Ne félj, hanem szólj és ne hallgass! Én veled vagyok, és senki sem támad rád, hogy neked ártson, mert nekem sok népem van ebben a városban. És ott lakozott egy esztendeig és hat hóna-

pig, tanítva köztük az Isten Igéjét. Amikor pedig Gallió volt Akhája tiszttartója, rátámadtak a zsidók egy akarattal Pálra, és vitték őt a törvényszék elé, mondván: Ez [az ember] a törvény ellen való istentiszteletre csábítja az embereket. Mikor pedig Pál meg akarta nyitni száját, mondta Gallió a zsidóknak: Ha valóban valami bosszútételről vagy gonosz cselekedetről volna szó, zsidók, igazság szerint meghallgatnálak benneteket. De ha tanításról, nevekről és a ti törvényetekről van kérdés, ti magatok lássátok, mert én ezekben bíró nem akarok lenni. És elűzte őket a törvényszék elől.” (18,1–16)

.....

.....

„Korinthus az őskeresztény korszak első századában nemcsak Görögországnak, de az akkori világnak is egyik vezető városa volt. Utcáin vegyes tömeg tolongott, görögök, zsidók és rómaiak, más országbeli utazókkal együtt. Mindezek lázasan törtettek üzleteik vagy élvezeteik után. Ez a nagy kereskedelmi gócpont könnyen elérhető volt a Római Birodalom minden részéből. (...) Majdnem az egész város a bálványimádásnak hódolt. Kedvenc istennőjük Vénusz volt, akinek a tiszteletéhez sok erkölcstelen szokás kapcsolódott. A korinthusiak durva erkölcstelensége még a pogányok között is kiütöző volt. Gondolkozásuk és észjárásuk semmi másra sem terjedt ki, mint pillanatnyi élvezeteikre és szórakozásaikra...” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Korinthus c. fejj.)

A 18,2-ben említett császári rendeletről Suetonius történetíró is szól: „Claudius a zsidókat, akik Chrestus bujtogatására [bizonyára Krisztus nevééről, illetve a keresztények elleni háborgásokról van szó a zsidók körében] szüntelen zavarogtak, kiűzte Rómából.” (*Cézárak élete*, Bp., 1968, 206. o.)

„A gyűlölet, amellyel a zsidók az apostolokra tekintettek, most még jobban fokozódott. Krispus megtérése és megkezesztelkedése sem járult hozzá ahhoz, hogy a konok ellenszögölöket meggyőzze. (...) Káromolták az evangéliumot és Jézus nevét. Vak gyűlöletükben semmilyen kifejezés nem volt túl erős, és semmilyen támadás nem volt elég aljas, hogy fel ne használták volna. (...)

Bár bizonyos eredményt ért el Korinthusban, mégis az istentelenség olyan mértékű megnyilvánulása, amelyet Pál látott és hallott ebben a romlott városban, majdnem teljesen elcsüggesztette. A pogányok között tapasztalt erkölcsi romlottság és a zsidók részéről elszenvedett megvetés és bántalom nagy lelki gyötrelmeket okozott neki. Ha azokra az emberekre tekintett, akiket ott látott, kételkedett abban, hogy bölcs dolog lenne Korinthusban gyülekezetet szervezni. Amikor már azt tervezte, hogy a várost felcseréli más, megfelelőbb területtel, és komolyan igyekezett kötelességét felismerni, az Úr megjelent neki látásban és így szólt hozzá: »Ne félj, hanem szólj és ne hallgass, mert én veled vagyok, és senki sem támad rád, hogy neked ártson, mert nékem sok népem van ebben a városban.«

Pál tehát parancsnak tekintette, hogy Korinthusban maradjon, és egyszersem mind biztosítékul arra vonatkozóan, hogy az Úr gondoskodik az elvetett mag fejlődéséről is. Ezáltal megerősödött, felbátorodott, és újult buzgalommal, kitartással folytatta munkáját. Miután sokan voltak olyanok, akik az apostol nyilvános tanításait nem hallgathatták, Pál működését nem csupán előadásaira alapozta, hanem sok időt és munkát fordított arra is, hogy házról házra járva tevékenykedjen. Alkalmakat keresett a bizalmas családi körökben való beszélgetésekre is. Meglátogatta a betegeket és gyászolókat, vigasztalta a csüggedteket, és felsegítette az elnyomottakat. Minden szavával és cselekedetével Jézus nevét dicsőítette. Így munkálkodott, »erőtlenység, félelem és nagy rettegés közt«. (1Kor 2,3.)” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Korinthus c. fejj.)

Gallió – teljes nevén Lucius, Junius Gallio – 51–53-ig volt Akhája prokonzula Korinthus székhellyel. Egy Delphiben talált felirat tudósít erről. A híres római filozófus, Seneca testvére volt, aki neki ajánlotta két értekezését, és úgy emlékezik meg róla, mint mindenki által kedvelt, szeretett emberről.

„Gallió eljárása és viselkedése Pál ügyében nagyon megegyezik azzal a jellemrajzzal, amit testvére, Seneca állít róla. A neves író és bölcselő ezeket írja testvéréről: »nemes jellem, nagyon tiszteli édesanyját, és szereti testvéreit. Mindenféle hizelgésnek ellensége.« Seneca elküldi neki szép értekezését, amelynek címe: *A haragról*. Szinte rajongva szereti testvérét, és ezt írja róla: »Egy halandó sem lehet barátjához olyan jó, mint amilyen jó Gallió mindenki iránt. Nem is lehet eléggé szeretni testvéremet.« Gallióról egy más emlék is maradt ránk. Claudius császár levelet intézett Delphi városához, s ebben barátjáról, Junius Gallió prokonzulról is megemlékezik. Ez a levél, amely egy feliraton maradt ránk töredékesen, s 1905-ben találták meg Delphiben, az 52. év első feléből való. Nagyon fontos adat számunkra Szent Pál kronológiájának megállapításában. A levél szerint Gallió akkor még hivatalában volt, így valószínűleg 51 májusától 52 májusáig volt Ahája prokonzulja.” (Gyürki László: *Szent Pál apostol útjain*, 158–159. o.)

„A zsidó vallás a római hatalom védelme alatt állt. Pál vádlói azt hitték, hogy ha megvádolhatnák, hogy vallásuk törvényeit áthágtá, akkor esetleg kiszolgáltatják nekik kihallgatásra és ítélelhozatalra. (...) Azt remélték, hogy ebben az esetben kivégezhetik. Gallió becsületes ember volt, aki nem szándékozott a féltékeny, cselszövő zsidók eszközévé válni. Képmutatásuktól és öngigazult magatartásuktól megundorodva, vádjukat nem is akarta meghallgatni. Amikor Pál védekezni akart, Gallió figyelmeztette, hogy erre nincs szüksége. (...) Mind a zsidók, mind a keresztények feszülten várták Gallió határozatát. Az ügynek ily gyors elutasítása, mint amelynek semmi köze sincs a közérdekhez, a megzavarodott és felbőszült zsidóknak

jelt adott a visszavonulásra. A tisztartó határozott fellépése felvilágosította a lármázó csőcseléket is, amely eddig a zsidók pártját fogta. (...) Pál európai működése óta most először, mellé álltak.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Korinthus c. fej.)

6 Milyen munkát végzett Pál Efézusban, és milyen eredménnyel? Mi vetett véget munkálkodásának itt is?

- „Pál Efézusba érkezett, és amikor némely tanítványokra talált, mondta nekik: Vajon vettetek-e Szentlelket, miután hívőknek lettetek? Azok pedig mondták neki: Sőt inkább azt sem hallottuk, hogy ha van-e Szentlélek. Mondta nekik: mire keresztelkedtetek meg tehát? Azok pedig mondták: János keresztségére. Mondta Pál: János megtérés keresztségével keresztelt, azt mondván a népnek, hogy abban higgyenek, aki őutána jön, tudniillik a Krisztus Jézusban. Mikor pedig ezt hallották, megkeresztelkedtek az Úr Jézus nevére. És mikor Pál reájuk vetette kezét, a Szentlélek szállt rájuk, szóltak nyelveken, és prófétáltak. Voltak pedig a férfiak összesen mintegy tizenketten. Bemenne pedig Pál a zsinagógába, bátorsággal szólt, három hónapig át vetekedve és igyekezve meggyőzni őket az Isten országára tartozó dolgokról. Mikor pedig némelyek megkeményítettek magukat és nem hittek, gonoszul szólva az [Úr] útjáról a sokaság előtt, azoktól eltávozva, elszakította a tanítványokat, minden nap egy bizonyos Tirannus iskolájában prédikálva. Ez pedig történt két esztendeig, úgyannyira, hogy mindazok, kik Ázsiában* laktak, mind zsidók, mind görögök, hallgatták az Úr Jézusnak igéjét. Isten nem közönséges csodákat cselekedett Pál keze által, annyira, hogy a betegekhez is elvitték testéről a keszkenőket, vagy kötényeket, és eltávoztak azoktól a betegség-

* Az Ázsia nevű tartományról van szó Kis-Ázsia, illetve a mai Törökország területén.

gek, a gonosz lelkek kimentek belőlük. (...) Sokan a hívők közül eljöttek, megvallva és megjelentve cselekedeteiket. Sokan azok közül, akik ördögi mesterségeket gyakoroltak, könyveiket összehordva, mindenki láttára megégették őket. Összeszámlálták azok árát, és találták ötvenezer ezüstpénznek. Ekképpen az Úr Igéje erősen növekedett és hatalmat vett. (...) Támadt azonban az idő tájt nem csekély háborúság az Úr útjáért. Mert egy Demeter nevű ötvös ezüsből Diána templomokat csinált, a mesterebereknek nem csekély nyereséget adott. Őket egybegyűjtve (...) mondta: Férfiak, tudjátok, hogy ebből a mesterségből van a mi jólétünk. Látjátok pedig és halljátok, hogy ez a Pál nemcsak Efézus, hanem közel az egész Ázsia sok népét eláltatva, elfordította, mivelhogy azt mondja, hogy nem istenek azok, amelyeket kézzel csináltak. Nemcsak az a veszély fenyeget pedig bennünket, hogy ez a mesterség tönkre jut, hanem hogy a nagy istenasszony, Diána temploma is semmibe vétetik, elvész az ő nagysága, akit pedig az egész Ázsia és a világ tisztel. Mikor pedig ezeket hallották, megteltek haraggal, és kiáltották, mondván: Nagy az efézusi Diána! És betelt az egész város háborúsággal. (...) Pál pedig amikor a nép közé akart menni, nem eresztették őt a tanítványok. (...) A városi jegyző lecsendesítette a sokaságot: Efézusbeli férfiak, ugyan kicsoda az az ember, aki ne tudná, hogy Efézus városa a nagy Diána istenasszonynak és a Jupitertől leesett képek templomörzője? (...) Ide hoztátok ez embereket, akik sem nem szentségrontók, sem a ti istenasszonyotok ellen káromlást nem szóltak. (...) Félő, hogy lázadásal vádoltatunk a mai napért, mivelhogy semmi ok sincs, amelylyel számot tudnánk adni ezért a csődületért. És ezeket mondván, feloszlatta a gyűlést." (19,1-40)

.....

.....

.....

Pál apostol már második misszióútja végén érintette Efézust, Kis-Ázsia Ázsia nevű tartományának a fővárosát (18,19–21). Ezután Jeruzsálembé ment, a vele utazó Akvilát és Priscillát azonban Efézusban hagyta, hogy addig is munkálkodjanak ott, amíg visszatér. Harmadik misszióútja elején meglátogatta Antiochiát, valamint Frígia és Galícia gyülekezeteit, ezután ment ismét Efézusba (18,22–23; 19,1). Három esztendeig végezte szolgálatát a városban és annak környékén. Pál reményteljes munkaterületet látott Efézusban már első benyomásai alapján is, és megígérte, hogy Jeruzsálemből visszatérve hozzájuk megy, ha Isten jóváhagyja ezt a tervét. Ezért hagyta ott a vele utazó Akvilát és Priscillát is.

Akvila és Priscilla áldozatkészsége külön említésre méltó. Igazi keresztények voltak, akiknek a Krisztusért és felebarátaikért végzett szolgálat volt a legfontosabb. Készek voltak költözni az evangéliumi szolgálat szükségleteinek megfelelően. Bár nem voltak hivatásos igehirdetők, hanem mindenkor folytatták kétkézi munkájukat, önfenntartó misszionáriusokként részt vettek a tanítás szolgálatában is. Pál Rómabeliekhez írt levelében nagy tisztelettel és szeretettel emlékezik meg róluk mint munkatársairól és hű barátairól: „Köszöntések Priscillát és Akvilát, akik nékem munkatársaim Krisztus Jézusban, akik az én életemért a saját nyakukat tették le, akiknek nemcsak én mondok köszönetét, hanem a pogányok minden gyülekezete is. És köszöntések a gyülekezetét, mely házukban van.” (16,3–5)

Efézusban is igen jó szolgálatot végzett Akvila és Priscilla, amikor az oda érkező tehetséges, de még csak Keresztelő János tanításait ismerő Apollóst mindenre megtanították, amit az evangéliumból megértettek. Amikor Apollós Akhájába és Korinthusba ment, ellátták őt ajánlólevelekkel (18,24–27. vers).

„A zsidók, akik abban a korszakban az egész civilizált világon szétszórta éltek, várták a Messiás jövetelét. Amikor Keresztelő János prédikált, az évenkénti ünnepekre feljött zsidók közül sokan kimentek a Jordán partjára, hogy meghallgassák. Ott hallották, amint hirdette Jézust, a megígért Messiást, és ezt

az üzenetet elvitték a világ minden részébe. Ily módon készített utat a Gondviselés az apostolok tevékenykedéséhez. Amikor Pál Efézusba érkezett, tizenkét testvért talált ott, akik Apollóshoz hasonlóan Keresztelő János tanítványai voltak. (...) Krisztus missziójáról is volt bizonyos ismeretük. Apollóshoz hasonló őszinteséggel és hittel igyekeztek terjeszteni az általuk ismert világosságot. (...) Hálás csodálattal és nagy örömmel hallgatták Pál apostol szavait. Hitben felfogták Krisztus engesztelő áldozata igazságát, és elfogadták Őt Megváltójuknak. Azután megkeresztelkedtek Jézus nevében, és amikor Pál »rájuk vetette kezét«, elnyerték a Szentlélek keresztségét is, ami képesítette őket, hogy más népek nyelvén szóljanak és prófétáljanak. Ily módon készültek fel arra, hogy misszionáriusokként működjenek Efézusban és környékén, majd Kis-Ázsiába is elmenjenek hirdetni az evangéliumot. (...) Amikor János megkeresztelte őket, nem értették meg teljesen Jézus misszióját, hogy ő a bűnösök Üdvözítője. Számos tévtanhoz is ragaszkodtak még. Miután nagyobb világosságot nyertek, örömmel fogadták el Krisztust Megváltójuknak. A tisztultabb hit elfogadása változást hozott életükben, és ennek az átalakulásnak, valamint Krisztusba vetett hitük valóságának jeléül újból megkeresztelkedtek Jézus nevében.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Efézus c. feje.)

„Amint Mózesnek és Áronnak a fáraó udvarában, Pálnak is fenn kellett tartania az igazságot a varázslók hazug csodáival szemben. Ezért mostani csodái különböztek az előbbiektől. Amint Krisztus ruhaszegélye gyógyító erőt szerzett annak, aki a hit érintésével gyógyulást keresett, úgy ez alkalommal is ruhadarabok szolgáltak eszközül a hívők gyógyítására. (...) Ezek a csodák mégsem bátorították a vak babonáságot. Amikor Jézus érezte az asszony érintését, így szólt: »Erő ment ki belőlem.« A Szentírás kijelenti, hogy az Úr tett csodákat Pál keze által, és az Úr nevét, nem Pálét érte magasztalás.” (Ellen G. White: *Pál élete*, 137. o.)

„Ha a tanítványok megtartották volna a [varázs]könyveket, magukat tették volna ki kísértésnek, ha pedig eladják, mások forognak a kísértés veszélyében. A kereszténység nagy győzelmet aratott a babona fellegvárában. Ez a hír Efézusból kiindulva messze elterjedt, ami által Krisztus ügyét előbbre vitte. Hosszú idő múltával is, amikor az apostol már régen befejezte földi pályafutását, élénken éltek ezek az események az emberek emlékezetében, és lelkek megnyerésének eszközéül szolgáltak az evangélium számára. (...) A városi jegyző, valamint több főtisztviselő határozata felmentette Pált az emberek előtt minden törvényellenes cselekedet vádjára. A kereszténység újabb győzelmét jelentette ez a tévelygés és babona fölött. Isten a városi hatóság egyik tisztviselőjét használta fel, hogy apostolát igazolja és a lázongó csőcseléket megfékezze. Pál szívből hálás volt Istennek azért, hogy életét megmentette, és hogy a kereszténység hírneve az efézusi lázadás miatt csorbát nem szenvedett.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Efézus; A fáradozás és megpróbáltatás napjai c. fej.)

Ismét láthatjuk, hogy a heves üldözések végigkísérik a Szentlélek kitöltetésének időszakát. Sátán időről időre felizzítja az alantas tömegek indulatait az evangélium hírnökei ellen. Azt is láthatjuk, hogy ismételten felhasználja az Úr a világi hatalom higgadt, értelmes, törvényességhez és jogossághoz ragaszkodó képviselőit az ilyen háborúságok lecsillapítására (lásd Gamálielel, Gallió és az efézusi jegyző eljárását). A Szentlélek indította és használta fel ezeket az embereket, akik bár nem voltak keresztények, jóérzésű, becsületes emberek lévén, engedtek ennek a befolyásnak.

---

*Az e heti adomány a nyári Biblia-táborokat támogatja.
– Hozzájárulás a táborok bérleti díjaihoz és költségeihez.*

Pál utolsó útja Jeruzsálembe és elfogatása

(Ap csel 20–22. fejezet)

1 Harmadik misszióútja végeztével Pál kísérőivel együtt Jeruzsálembe igyekezett. Hol állt meg útközben?

- „Mi pedig a kovásztalan kenyerek napjai után kiveztünk Filippiből, és mentünk hozzájuk Troásba öt nap alatt, ahol hét napot töltöttünk. A hét első napján pedig a tanítványok egybegyűlve a kenyér megszegésére, Pál prédikált nekik. Mivelhogy másnap el akart menni, a tanítást megnyújtotta éjfélig. Volt pedig elegendő szövétnek abban a felházban, ahol egybegyűltek. Egy Eutikhus nevű ifjú pedig ült az ablakban, mély álomba merülve. (...) Aláesett a harmadik rend házból, és halva vették föl. Pál pedig alámenvén, ráborult, és magához ölelve mondta: Ne háborogjatok, mert a lelke benne van. Azután fölment, megszegte a kenyeret, evett, és sokáig, mind virradatig beszélgetve, indult el. Felhozták pedig az ifjat elevenen, és felette igen megvigasztalódtak.” (20,6–12)

Miután efézusi szolgálatát a lázongás megszakította, Pál tett még egy körutat, végiglátogatta a korábban alapított kis-ázsiai gyülekezeteket (20,1–3). Mennyi lelkipásztori gondossággal törő-

dött a gyülekezetekkel! Troásban is éjfélig tanította az egybegyűlteket, majd virradatig beszélgetett még egyesekkel vagy kisebb csoportokkal. Az ellenség meg akarta rontani ezt az alkalmat Eutikusz balesetével. Az ifjú halála megrendülést és nagy szomorúságot okozott volna mind a gyülekezetnek, mind az apostolnak. De az isteni gyógyító hatalom megnyilatkozása nagy örömmre változtatta a bánatot, és igen emlékezetessé tette az alkalmat, illetve Pál ekkor elhangzott tanításait.

2 Hogyan folytatta útját az apostol, és hol állt meg ismét?

- „Mi pedig előremenve a hajóra, Assusba eveztünk, ott akarva fölvenni Pált, mert így rendelkezett. Ő maga gyalog akart jönni. (...) Elvégezte Pál, hogy Efézus mellett elhajózik, hogy ne kelljen néki időt tölteni Ázsiában, mert sietett, hogy ha lehetne, pünkösd napjára Jeruzsálemben legyen. Milétusból azonban küldvén Efézusba, magához hívatta a gyülekezet véneit. Mikor pedig hozzá mentek, mondta nekik: Ti tudjátok, hogy az első naptól fogva, melyen Ázsiába jöttem, mint viseltem magamat köztetek az egész idő alatt, szolgálván az Úrnak teljes alázatossággal, és sok könnyhullatás és megpróbáltatás között. (...) Semmitől sem vonogattam magamat, ami hasznos, hogy hirdessem néktek, és tanítsalak titeket nyilvánosan és házanként. (...) [Mondta nekik:] ímé én a Lélektől kényszerítve megyek Jeruzsálembé, nem tudva, hogy mi következik ott rám, kivéve, hogy a Szentlélek városként bizonyosságot tesz, hogy rám fogság és nyomorúság következik. De semmivel sem gondolok, még az én életem sem drága nekem, csakhogy elvégezhessem az én futásomat örömmel, azt a szolgálatot, melyet vettem az Úr Jézustól, hogy bizonyosságot tegyek Isten kegyelmének evangéliumáról. Most, ímé én tudom, hogy nem látjátok többé az én arcomat ti mindnyájan,

kik között általmentem, prédikálván Isten országát. (...) Nem vonogattam magamat, hogy hirdessem néktek az Isten teljes akaratát. Viseljetek gondot azért magatokra és az egész nyájra, ahol a Szentlélek titeket vigyázókká tett, Isten egyházának* legeltetésére, melyet tulajdon vérével szerzett. Mert én tudom azt, hogy az eltávozásom után gonosz farkasok jönnek közétek, akik nem kedveznek a nyájnak. Sőt magatok közül is támadnak férfiak, akik fonák dolgokat beszélnek, hogy a tanítványokat maguk után vonják. (...) Tudjátok, hogy a magam szükségleteiről és a velem valókról ezek a kezek gondoskodtak. Mindenestől megmutattam nektek, hogy ily módon munkálkodva kell az erőtlenekekről gondot viselni és megemlékezni az Úr Jézus szavairól, mert ő mondta: Jobb adni, mint kapni. Mikor ezeket mondta, térdre esve imádkozott mindazokkal együtt. Mindnyájan nagy sírásra fakadtak, és Pál nyakába borulva csókolgatták őt. Keseregve főképpen azon a szaván, amelyet mondott, hogy többé az ő arcát nem fogják látni. Aztán elkísérték őt a hajóra." (20,12–38)

.....

.....

.....

„Miután a hajó, amellyel Pál és kísérői folytatni óhajtották útjukat, indulásra készen állt, a testvérek a fedélzetre siettek. Az apostol azonban a rövidebb szárazföldi utat választotta, elindult tehát Troásból gyalog Assusba, hogy ott útítársaival ismét találkozzék. Kis időt nyert ezáltal az elmélkedésre és imádkozásra. A jeruzsálemi útjával kapcsolatos nehézségek és veszélyek, az ottani gyülekezet magatartása vele és mun-

---

* Pontosított fordítás szerint.

kájával szemben, valamint a gyülekezetek állapota és az evangélium művének szükségletei a többi területeken, komoly és aggasztó gondolatokra adtak okot. Ezért felhasználta ezt a különleges alkalmat, hogy erőért és vezetésért Istenhez forduljon.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Pál utolsó jeruzsálemi útja c. fejj.)

Amikor Pál Milétuszban búcsút vett az efézusi gyülekezet véneitől, a Lélek bizonyossá tette aggodalmait, hogy ez az utolsó együttléte efézusi hittestvéreivel. Ezért szent kötelességet helyezett ünnepélyesen a gyülekezet véneire.

„Ha az evangélium szolgálói mindenkor szívükön viselnék, hogy olyan lelkekkel bánnak, akiket Krisztus, vére által vásárolt meg, jobban átéreznék munkájuk fontosságát. Vigyáznunk kell önmagukra és nyájukra. Példaadásuk szemléltesse és erősítse meg tanításukat. (...) Odaadásukkal, életük tisztaságával és Istennek szentelt magaviseletükkel bizonyítsák be, hogy magasztos hivatásuk méltó képviselői. (...)

Semmilyen félelem, hogy talán megsért valakit, és semmilyen barátság vagy tetszésvágy sem készíthette Pált arra, hogy elhallgasson előlük olyan igéket, amelyeket Isten adott oktatásukra, intésükre és megjavításukra. Isten ma is bátorságot kíván szolgálaitól, mind az Ige prédikálása, mind előírásai megvalósítása tekintetében. Krisztus szolgálója ne csak olyan igazságokat hirdessen az embereknek, amelyeket szívesen fogadnak, hanem azokat sem szabad elhallgatnia előttük, amelyek fájdalmakat okozhatnak. Krisztus ügyében végzett megfeszített munkája és kiterjedt utazásai ellenére is az apostol nemcsak saját szükségleteiről, hanem még munkatársai szükségleteiről és az arra méltó szegények támogatásáról is gondoskodott. Ezt azonban csak lankadatlan szorgalma és a legnagyobb takarékoság által tehetette meg.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Pál utolsó jeruzsálemi útja c. fejj.)

3 Milyen jövendölések és óvások hangzottak el Tiruszban és Cézáreában azokat a veszedelmeket illetően, amelyek Jeruzsálemben leselkedtek Pálra? Hogyan válaszolt ő ezekre?

- „Miután megláttuk Ciprust és elhagytuk azt bal kézre, eveztünk Szíriába, és Tirusban kötöttünk ki, mert a hajó ott rakta ki a terhét. Ott maradtunk hét napig, miután megtaláltuk a tanítványokat, akik a Lélek által mondták Pálnak, hogy ne menjen fel Jeruzsálembé. Mikor pedig eltöltöttük azokat a napokat, (...) kikísértek bennünket mindnyájan feleségestől, gyermekestől egészen a városon kívülre. A tenger partján térdre esve imádkoztunk. (...) Másnap pedig elmenve Pál és mi, akik vele voltunk, megérkeztünk Cézáreába, és bemenvén Filep evangélista házába, aki ama hét közül való volt, nála maradtunk. (...) Mialatt pedig mi több napig ott maradtunk, alájött egy Júdeából való próféta, név szerint Agabus. És mikor hozzánk jött, vette Pál az övét, és megkötözvén a maga kezeit és lábait, mondta: Ezt mondja a Szentlélek: A férfit, akié ez az öv, ekképpen kötözik meg a zsidók Jeruzsálemben, és adják a pogányok kezébe. Mikor pedig ezeket hallottuk, kértük, mind mi, mind az odavalók, hogy ne menjen fel Jeruzsálembé. De Pál felelt: Mit műveltek sírva és az én szívemet keserítve? Én nemcsak megkötöztetni, hanem meghalni is kész vagyok Jeruzsálemben az Úr Jézus nevéért. Mikor azért nem engedett, megnyugodtunk, mondván: Legyen meg az Úr akarata.” (21,3–14)

„A Cézáreában töltött rövid látogatás csakhamar véget ért. Pál és társai, néhány testvér kíséretében, elindultak Jeruzsálembé, azonban ólomsúllyal nehezedett mindannyiuk lelkére a közeljövő veszélyének előérzete. Az apostol még sohasem közeledett ilyen szomorú szívvel Jeruzsálem felé, mint most.

Tudta, hogy csak kevés barátot, de annál több ellenséget talál ott. Közeledett a városhoz, amely elvetette és megfeszítette Isten Fiát, amely fölött Isten haragjának fellegei gyülekeztek. Amikor Pál arra gondolt, hogy milyen keserű előítélettel viseltetett Krisztus követőivel szemben, mélységes részvétet érzett elvakult honfitársai iránt. És mégis, milyen kicsi volt a reménye, hogy segíthessen rajtuk! Ugyanaz a vak gyűlölet gyulladt fel most kimondhatatlan erővel az egész nép lelkében őiránta, mint amely egykor saját szívében lángolt.

Még saját hittestvérei részvétére és támogatására sem számíthatott. A megtéretlen zsidók, akik oly szorosán a sarkában voltak, nem mulasztották el, hogy személyesen, valamint levélben a lehető legrosszabb híreket terjesszék róla és munkájáról Jeruzsálemben. Sőt még néhány apostol és vén is készpénznek vette ezeket a híreket, anélkül, hogy megkísérelte volna megcáfolni azokat, avagy az esetleges ellentétet kiegyenlíteni. A csüggesztő körülmények ellenére az apostol mégsem esett kétségbe. Remélte, hogy az a hang, amely az ő szívéhez szólt, érinteni fogja honfitársai szívét is, és a Mester, akit tanítványtársai szerettek és szolgáltak, összeköti szívüket az övével, egységes odaadásra az evangélium munkájában.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Pál utolsó útja Jeruzsálembé c. fejj.)

4 Hogyan hatott a jeruzsálemi vezetőkre Pál beszámolója a pogánymisszióban szerzett tapasztalatokról, és mégis milyen javaslatot tettek?

- „Amikor Jeruzsálembé jutottunk, örömmel fogadtak minket az atyafiak. Másnap pedig bement Pál velünk együtt Jakabhoz, és a vének mindnyájan ott voltak. Köszöntvén őket, elbeszélte egyenként, amiket Isten a pogányok között szolgálata által cselekedett. Azok pedig hallván, dicsőítették az Urat, és mondták neki: Látod, atyámfia, mely sok ezren vannak zsidók,

akik hívökké lettek, és mindnyájan buzognak a törvény mellett. Felőled pedig azt hallották, hogy te mindazokat a zsidókat, akik a pogányok között vannak, Mózesből való elszakadásra tanítod, azt mondván, hogy ne metéljék körül fiaikat, se a [zsidó] szokások szerint ne járjanak. (...) Ezt műveled azért, amit neked mondunk: Van miköztünk négy férfi, akik fogadalmat vettek magukra. Ezeket magad mellé vévén, tisztulj meg velük, és költs rájuk, hogy megnyírassák fejüket, és megtudja mindenki, hogy semmi nincs azokban, amiket felőled hallottak, hanem te magad is úgy jársz, hogy a törvényt megtartod. A pogányokból lett hívők felől pedig írtunk, azt végezve, hogy ők semmi ilyenfélét ne tartsanak meg, hanem csak oltalmazzák meg magukat mind a bálványoknak áldozott hústól, mind a vértől, mind a fűlvaholt állattól, mind a parázna-ságtól." (21,17–25)

.....

.....

„Ez alkalommal Pál és kísérői átnyújtották a jeruzsálemi művezetőinek az adományokat, amelyeket a pogányokból lett keresztények küldtek a zsidó testvérek között lévő szegények támogatására. Ezeknek az összegeknek a begyűjtése az apostolnak és munkatársainak sok idejébe, aggodalmába és fáradtságos munkájába került. Az összeg, amelynek nagysága jóval felülmúlta a jeruzsálemi vének várakozását, a pogány hívők sok áldozatáról, sőt önmegtagadó nélkülözéséről tanúskodott. Ezek az önkéntes adományok bizonyították a pogányokból lett keresztények hűségét Isten egész világon megszervezett műve iránt, amelyeket hálás elismeréssel kellett volna fogadniuk. Azonban Pál és társai is világosan látták, hogy éppen hallgatóságuk között, akik előtt most álltak, voltak többen, akik nem tudták értékelni a testvéri szeretet e lelkületét, amely ezeket az adományokat megérlelte. A pogányok közötti evangelizálás

kezdetén néhányan a jeruzsálemi vezető testvérek közül régi előítéleteikhez ragaszkodtak. (...) Megkísérelték, hogy emberi bölcsességgel fölösleges korlátokat állítsanak az Isten művében dolgozó munkások elé. Ily módon kialakult egy csoport, olyan férfiakból, akik személyesen nem ismerhették fel a változó körülményeket és különböző szükségleteket, amelyekkel a munkásoknak a külterületeken számolniuk kellett, de mindazáltal jogot formáltak arra, hogy ők írják elő a munkamódszereket a pogányok között dolgozó testvéreknek. Úgy képzeltek, az evangelizálást teljesen az ő nézeteik szerint kellene végezni. (...) Azok közül, akik a gyűlésen (az i. sz. 49-ben tartott, úgynevezett apostoli zsinaton) jelen voltak, többen élesen kifogásolták az apostolok munkamódszereit, akiknek feladatuk volt, hogy hirdessék az evangéliumot a pogányok között. Azonban a tanácskozás folyamán mélyebb betekintést nyertek Isten terveibe, azután pedig hittestvéreikkel teljes egyetértésben, bölcs határozatokat hoztak, amelyek lehetővé tették a hívők egész közösségének egységesítését. Később azonban, amikor észrevették, hogy a pogányok között a megtértek száma állandóan növekszik, néhányan a jeruzsálemi vezető testvérek közül ismét felvetették régi előítéleteiket, amelyek az évek folyamán mind jobban berögződtek, ezért egyes vezetők elhatározták, hogy ezentúl az evangélium hirdetése csak saját eszméik keretében történhet. Kijelentették, hogy csak abban az esetben hagyják jóvá és támogatják Pál munkáját, ha módszereiben az előírásukat követi. Egyébként pedig kénytelenek lennének a munkájával szemben tartózkodóan viselkedni, támogatásukat megvonni. (...)

Pált, prédikátori hivatása közben, mindenkor közvetlenül Isten vezette. Azonban arra is nagyon ügyelt, hogy a jeruzsálemi központ határozataival összhangban dolgozzon. (...) Miután Pál az adományokat átadta, »elbeszélte egyenként, amiket Isten a pogányok között az ő szolgálata által cselekedett«. Ezeknek az eseményeknek az elbeszélése által még a kételke-

dők is meggyőződtek, hogy munkálkodását a menny áldása kísérte. »Azok pedig ezt hallván, dicsőítették az Urat.« Beláták, hogy a menny nyomta rá pecsétjét az apostol munkásságára. (...) A jeruzsálemi mű vezetői, akik előzetesen önkényes ellenőrzést követeltek, most egészen más színben látták Pál munkálkodását, meggyőződtek arról, hogy eddigi elgondolásaiak helytelenek voltak. (...)

A vezető testvérek részére most kínálkozott a legjobb alkalom a nyílt beismerésre, hogy Isten működött Pál által, ők pedig hibát követtek el, mert engedtek ellenségei befolyásának, akiknek jelentései felkeltették féltékenységüket és előítéleteiket. Ahelyett azonban, hogy egyöntetű elhatározással igazságot szolgáltatott volna a megbántott Pálnak, olyan tanácsot adtak neki, amelyből kiviláglott az az érzületük, hogy nagyrészt Pált teszik felelőssé a fennálló előítéletekért. Nem álltak nagylelkűen Pál mellé, hogy így bebizonyítsák az elégedetlenkedőknek igazságtalanságukat, inkább a kompromisszumért fáradoztak, olyan javaslatot téve, amely – véleményük szerint – kiküszöbölne minden félreértést. (...) Az atyafiak abban reménykedtek, hogy Pál, amennyiben aláveti magát ennek a tanácsnak, egészen biztosan megcáfolja a róla elterjesztett hamis híreket. Biztosították arról is, hogy a határozat, amelyet annak idején a nagygyűlésen a megtért pogányokra és a ceremóniális törvényre vonatkozóan hoztak, még most is érvényben van. Ezzel a határozattal azonban az a tanács, amelyet most adtak neki, nem volt összeegyeztethető. Ezt az előterjesztést nem Isten Lelke sugalmazta, hanem a gyávaság szülte volt.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Pál, a fogoly c. feje.)

A fogadalmat tett férfiak bizonyára jeruzsálemi zsidó származású keresztények voltak, akik sok más jeruzsálemi keresztényhez hasonlóan továbbra is gyakorolták a mózesi szertartási törvényeket. A nazireusi fogadalom (4Móz 6,9–21) általában harminc napig tartott. Lejártát néhány nappal előbb bejelentették a papnak, mert

a fogadalom végén áldozatot mutattak be mindegyikükért, egy szolgálattelvő lévita pedig levágta a hajukat és leborotválta szakállukat. Szokás volt, hogy késedelemmel is csatlakozhatott valaki egy nazireushoz vagy nazireuscsoporthoz, miután már megkezdték fogadalmuk teljesítését, de ilyenkor az illető vállalta az áldozatok és a szertartáshoz tartozó hajvágás költségeit. Különösen érzékeny pont volt az ajánlatban, hogy Pálnak is részt kellett vennie a szertartásos tisztulásban velük együtt, holott mély meggyőződése volt, hogy csakis a Jézus Krisztusban való hit által tisztul meg a szív, a tisztulási szertartásokra pedig nincs szükség többé.

„Pál belátta, hogy mindaddig, míg a jeruzsálemi gyülekezet vezető tagjai közül sokan előítélettel viseltek iránta, állandóan arra fognak törekedni, hogy befolyását aláássák. Úgy érezte, ha valamilyen elfogadható engedménnyel megnyerheti őket az igazságnak, bizonyára sok akadályt háríthat el az evangélium győzelmi útjából. Isten azonban nem hatalmazta fel, hogy olyan nagy engedményeket tegyen, mint amennyit kívántak tőle. Ha azonban arra gondolunk, milyen forró vágy volt az apostol szívében, hogy hittestvéreivel egyetértésben éljen, ha tekintetbe vesszük, milyen gyengédséggel fordult a hitben erőtlenek felé, ha meggondoljuk tiszteletét az apostolok iránt, akik Krisztussal együtt jártak – különösen Jakab, az Úr fivére iránt –, továbbá elhatározását, hogy tőle telhetőleg mindenkinek mindene legyen, alapelvei feladása nélkül, ha ezt mind megfontoljuk, kevésbé lesz meglepő számunkra, hogy nem maradt meg szilárdan és határozottan a saját útján, melyet eddig követett. Azonban ahelyett, hogy az óhajtott célhoz közelebb jutott volna, kiengesztelésre irányuló törekvése csak siettetette az eseményeket, a válságot. Meggyorsította a megjövendölt szenvedések bekövetkezését, előidézte hittestvéreitől való elszakadását, megfosztotta gyülekezetét legerősebb oszlopától, és bánatot okozott keresztény szíveknek minden országban.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Pál, a fogoly c. fejj.)

Ezek a szomorú események a Szentlélek kitöltése időszakának hanyatló korszakában történtek. Az egykor Szentlélekkel teljes ember is indulatok és téves gondolatok foglyává lehet, őszintesége mellett is, ha megszűnik életében a Szentlélek teljes uralma és ellenőrzése. Jó, hogy a késői eső kitöltése után már nem lesz ilyen lelki visszahanyatlás, mert Krisztus eljövételével diadalmasan lezárul a földi egyház küzdelmének korszaka.

5 Mi történt, amikor Pál a templomban a neki adott tanácsot teljesítette?

- „Amikor pedig a hét nap immár eltelőben volt, az Ázsiából való zsidók, meglátván őt [Pált] a templomban, felindították az egész sokaságot, és rávetették kezüket, ezt kiáltva: Izraelita férfiak, legyetek segítségül! Ez az az ember, aki e nép ellen, a törvény ellen és e hely ellen tanít mindenkit mindenütt, ezenfelül még görögöket is hozott be a templomba, és megfertőztette ezt a szent helyet! Mert látták előzőleg az efézusi Trofimust övele a városban, akiről azt vélték, hogy Pál bevitte a templomba. Megmozdult azért az egész város, és a nép öszszecsődült. Pált megragadván, vonszolták ki a templomból, és mindjárt bezárattak az ajtók. Mikor pedig meg akarták őt ölni, feljutott a hír a sereg ezredeséhez, hogy az egész Jeruzsálem felzendült. Ő azonnal vitézeket és századosokat véve maga mellé, lefutott hozzájuk. Azok pedig amikor meglátták az ezredest és a vitézeket, megszűntek Pált verni. Akkor odaérve az ezredes, elfogta őt, parancsolta, hogy kötözzék meg két láncsal, és tudakolta, hogy kicsoda és mit cselekedett. De ki egyet, ki mászt kiáltott a sokaság között, és mikor nem érthette meg a bizonyos valóságot a zajongás miatt, parancsolta, hogy vigyék el őt a várba. Mikor pedig a lépcsőkhöz jutott, úgy vitték őt a vitézek a néptömeg erőszaktetele miatt, mert követte a népnek sokasága, kiáltozva: Öld meg őt!” (21,27–36)

.....
.....
.....

A görög Trofimus a keresztény testvérek egyike volt, akik Pált Jeruzsálembé kísérték (20,4). Egyesek felismerték őt a diaszpórából jött zsidók közül, illetve látták Pállal együtt a városban és mindennemű bizonyíték nélkül azt állították, hogy Pál bevitte őt az úgynevezett pogányok udvarán belülré.

A Jézus korabeli templomban létezett egy szó szerinti fal, amely elválasztotta egymástól a külső udvart, az úgynevezett pogányok udvarát és a tényleges templomudvart, az izraelita papok, férfiak és nők udvarát. A kőfalon elhelyezett táblák görög és latin nyelvű feliratokkal figyelmeztették a pogányokat, hogy továbbmenniük tilos. Találtak egy ilyen táblát és egy táblatöredéket a templomtér közelében. Az 1871-ben megtalált tábla (amelyet ma az Isztambuli Új Múzeumban őriznek) 60 cm magas, 90 cm széles, 3,7 cm vastag mésző lap. A rajta lévő felirat szövege: „Tilos minden idegennek átlépni a korlátot és a szentély területére belépni. Mindenki, akit rajtakapnak a tilalom megszegésén, maga viseli a felelősséget a halálért, amellyel büntetik.” (Gerhard Kroll: *Jézus nyomában*, 184. o.)

A fővád ezenkívül és -felül természetesen az volt, hogy Pál „a zsidó nép ellen, a törvény ellen és a templom ellen tanít mindenkit, mindenütt” (28. vers).

„Akik Pálnak ezt a lépést tanácsolták, nem gondolták meg, milyen nagy veszélynek teszik ki. Az évek ebben az időszakában igen sokan jöttek Jeruzsálembé a különböző országokból. Mivel Pál, Istentől kapott megbízatása folytán eljuttatta az evangéliumot a pogányoknak, és meglátogatta a világ legnagyobb városait, az ünnep résztvevői közül ezren és ezren, akik más országokból érkeztek Jeruzsálembé, igen jól ismer-

ték őt. Voltak közöttük sokan, akik keserű gyűlölettel viselkedtek Pál iránt. Belépése a templomba, nyilvános alkalommal, életveszélyt jelentett tehát számára.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, 331. o.)

6 Hogyan próbált meg Pál még egyszer bizonyoságot tenni jeruzsálemi honfitársainak?

- „Amikor immár a várba akarták bevinni Pált, mondta az ezredesnek: Vajon szabad-e nekem valamit szólnom hozzád? Ő pedig mondta: Tudsz görögül? (...) Mondta Pál: Én társusi zsidó ember vagyok, Cilicia nem ismeretlen városának polgára, de kérek téged, engedd meg nekem, hogy szóljak a néphez. Mikor megengedte, Pál a lépcsőkön állva intett kezével a népnek, és mikor nagy csendesség lett, megszólalt zsidó nyelven, mondván: (...) Atyámfiai, férfiak és atyák, hallgassátok meg az én beszédemet, amellyel most magamat előttetek mentem. Mikor hallották, hogy zsidó nyelven szól hozzájuk, még inkább nyugalmat tanúsítottak. És mondta: Én zsidó ember vagyok, születtem a ciliciai Tárzusban, fölneveltettem pedig ebben a városban a Gamáiel lábainál, tanítottam az atyák törvényének pontossága szerint, buzgó lévén az Istenhez, miként ti mindnyájan vagytok ma. Ezt a tudományt pedig üldöztem mind halálig, megkötözve és tömlöcbe vetve mind férfiakat, mind asszonyokat. Történt pedig, hogy amint mentem és közeledtem Damaszkuszhoz, dél tájban nagy hirtelenséggel nagy világosság sugárzott körül engem az égből. (...) Történt pedig, hogy mikor Jeruzsálembé megtértem és imádkoztam a templomban, elragadtattam lelkemben. (...) És [Ő] mondta nekem: Eredj el, mert én téged messze küldelek a pogányok közé! Hallgatták pedig őt e szóig, de most felemelték szavukat, mondván: Töröld el a föld színéről az ilyet, mert nem illik neki élni.” (21,37-40; 22,1-22)

„Az apostol csendes, nyugodt és fegyelmezett maradt a zavargás közepette. Lelkét Istenhez emelte, hiszen tudta, hogy mennyei angyalok veszik körül. Nem akarta azonban elhagyni a templomot anélkül, hogy meg ne kísérelte volna felvilágosítani honfitársait, és az igazságot feltárni előttük. (...) Ha ellenfeleivel vitába bocsátkozott volna, bizonyára konokul tiltakoznak meghallgatása ellen. Tapasztalatát, élményeit azonban olyan meggyőző erővel beszélte el, hogy szívüket pillanatnyilag meglágyította és fogékonná tette.

Igyekezett velük megértetni, hogy munkálkodását nem a saját elhatározásából kezdte meg a pogányok között. Vágya inkább az volt, hogy népe között munkálkodjék, de éppen itt, ebben a templomban, Isten szent látomásban beszélt hozzá, és utasította: »én téged messze küldlek a pogányok közé«.

Eddig fokozódó figyelemmel hallgatta a nép, most azonban, amikor története ahhoz a ponthoz ért, hogy Krisztus kiválasztott követe a pogányokhoz, újból fellángolt dühük. Ahhoz szoktak, hogy magukat tekintsék az egyetlen, Isten által választott népnek, és nem akarták megengedni, hogy a megvetett pogányok is osztozzanak azokban a kiváltságokban, amelyeket olyan sokáig, kizárólagosan a magukénak tekintettek.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Pál, a fogoly c. fejelet.)

Pál cézáreai fogsága és Rómába érkezése

(Ap csel 22,23–28,31)

1 Milyen kihallgatást rendelt el az ezredes Pál elfogatása után másnapra, miután megtudta, hogy római polgár? Hogyan zajlott le e tárgyalás? Miként avatkozott közbe Isten oltalmazó gondviselése?

- „Parancsolta az ezredes, hogy vigyék őt a várba, korbácsütésekkel vallassák ki, hogy megtudhassa, mi okból kiabáltak úgy rá. Amint azonban lekötötték őt a szíjakkal, mondta Pál az ott álló századosnak: Vajon szabad-e néktek római embert, akit el nem ítélték, megostorozni? (...) Mindjárt eltávoztak azért tőle, akik őt vallasni akarták. Sőt az ezredes is megijedt, amikor megértette, hogy római, és hogy őt megkötöztette. Másnap pedig meg akarván tudni a bizonyos valóságot, mi-ben vádoltatik a zsidóktól, feloldotta őt bilincseiből, és megparancsolta, hogy a főpapok egész tanácsukkal együtt menjenek hozzá, és levezetve Pált, eléjük állította. (...) Mikor pedig Pál eszébe vette, hogy az egyik részük a sadduceusok, a másik pedig a farizeusok közül való, felkiáltott a tanács előtt: Atyámfiai, férfiak, én farizeus vagyok, farizeus fia, a halottak reménysége és feltámadása miatt vádoltatom én. Amint pedig ő ezt mondta, meghasonlás támadt a farizeusok és a sadduceusok között, és a sokaság megoszlott. (...) Amikor pedig nagy hasonlóság támadt, az ezredes félve, hogy Pál szét-

szaggattatik azoktól, parancsolta, hogy a sereg alájöven, ragdja ki őt közülük, és vigye el a várba. A következő éjszakán pedig melléállva az Úr, mondta: Bizzál Pál! Mert amiképpen biznyságot tettél a felőlem való dolgokról Jeruzsálemben, akképpen kell néked Rómában is biznyságot tenned. Mikor pedig nappal lett, a zsidók közül némelyek összeszövetkezve, átok alatt kötelezték el magukat, mondván, hogy sem nem esznek, sem nem isznak addig, amíg meg nem ölik Pált. Többen voltak pedig negyvennél, akik ezt az összeesküvést szőtték. (...) Meghallván azonban a Pál nőtestvéreinek fia e cselvetést, bemenvén a várba, tudtára adta Pálnak. Pál pedig egyet a századosok közül magához hívatván, mondta: Ezt az ifjat vezesd az ezredeshez, mert valamit akar néki jelenteni. (...) Az ezredes elbocsátotta az ifjat, meghagyván néki, el ne mondd senkinek, hogy ezeket megjelentetted nékem. Majd magához hivatva kettőt a századosok közül, mondta: Készítsetek föl kétszáz vitézt, hogy induljanak Cézáreába, hetven lovast, kétszáz parittyást, az éjszakának harmadik órájától fogva. Barmokat is adjanak melléjük, hogy Pált felültetve békességgel vigyék Félix tisztartóhoz." (22,24–30; 23,6–24)

.....

.....

.....

Pál az előtt a törvényszék előtt állt, amelynek egykor maga is tagja volt. Megrázó és jellemző mozzanattal kezdődött a tárgyalás. Amikor Pál azt a becsületes és igaz vallomást tette, hogy teljes, jó lelkiismerettel szolgált Istennek mind e napig, a főpap szájon vágatta őt. Pál nem hirtelen felháborodással válaszolt erre, hanem ihletett prófécíát mondott (3. vers). Josephus Flavius tudósításából tudjuk, hogy néhány év múlva, 66-ban, meggyilkolták Anániást. A „kimeszelt fal” jelképes kifejezés jelentése: kép-

mutató (vö. Mt 23,27–28). A mózesi törvény alábbi rendelkezései miatt mondta törvénytelennek Pál a főpap eljárását (5Móz 25,1–2 vö. Jn 7,51).

„Később, amikor Pál e nap szomorú tapasztalatai fölött elmélkedett, egész valóját félelem hatotta át, hogy eljárása nem tetszhetett Istennek. Vajon hibát követett-e el azzal, hogy meglátogatta Jeruzsálemet? Az a sóvárgása vezetett ilyen szerencsétlenségre, hogy egyetértésben éljen hittestvéreivel? Az az álláspont, amelyet a zsidók mint Isten hitvalló népe a hitetlen világgal szemben elfoglaltak, kimondhatatlan lelki gyötrelmet okozott az apostolnak. Mit gondolhatnak ezek a pogány tisztviselők most róluk? Állítják, hogy az egy igaz Istent imádják, és szent hivatást töltenek be, mégis vak, éktelen gyűlölet uralja őket. Sőt még testvérüket is képesek meggyilkolni, ha a hit kérdésében más véleményre merészkedik. Még azt sem szégyellik, hogy szent, ünnepélyes tanácsülésük veszedésbe és vad zűrzavarba fullad. Pál úgy érezte, Isten nevét gyalázták meg a pogányok előtt.

Most pedig börtönben szenved. Nagyon jól tudta, hogy elenségei, eszeveszett gyűlöletükben, rosszindulatukban megragadnak minden lehetőséget arra, hogy halálra adják. Lehetséges-e, hogy a gyülekezetek között végzett munkáját befejezte? És most ragadozó farkasok törnek be oda? Pál nagyon szíven viselte Krisztus ügyét, és mélységes aggodalommal gondolt azokra a veszélyekre, amelyeknek az elszórt gyülekezetek áldozatul eshetnek, ha olyan férfiak üldözik, mint akikkel éppen ma állt szemben a Főtanácsban. Bánatában, csüggedtségében sírt és imádkozott.

Az Úr azonban nem feledkezett meg hűségese szolgájáról ebben a sötét órában. Amiképpen megőrizte ott a templom udvarában a vérengző tömeggel szemben, és amiként vele volt a Főtanács előtt, úgy most a várban is őrködött felette. Meghallgatta az apostol bensőséges imáját, amelyben Isten

vezetéséért könyörgött. Meghallgatta, és kinyilatkoztatta magát hűséges tanúja előtt. (...)

A papok és vének, ahelyett, hogy helytelenítették volna a kegyetlen tervet [amit a 40 férfi szőtt Pál ellen], minden további nélkül, beleegyeztek. (...) Lisiás [ezredes, mikor tudomást szerzett az összeesküvésről] rögtön elhatározta, hogy Pált áthelyezi Félix tisztartó törvényszékéhez. A zsidók túlságosan könnyen izgalomba hozható, ingerült nép volt, és így gyakran zavargásokra került sor közöttük. Pál további jeruzsálemi tartózkodása mind a városra, mind pedig annak parancsnokára nézve veszedelmes következményekkel járhatott volna. (...) Nem ez volt az első eset, hogy Isten szolgája a pogányoknál talált menedéket, Isten hitvalló népének gonoszága elől. A zsidók, Pál elleni dühükkel, egy további gonosztettel súlyosbították azt a sötét sorozatot, amely népük történetét jellemezte. Csak még jobban megkeményítették szívüket az igazsággal szemben.

Csak kevesen értik meg Jézus ama szavainak horderejét, amelyeket a názáreti zsinagógában mondott. (...) Mivel látta, hogy gőg és hitetlenség uralja hallgatói szívét, emlékeztette őket arra, hogy Isten a régmúlt időkben, népének hitetlensége és lázadása miatt elfordult tőle, és pogány területeken nyilatkozott meg olyanok előtt, akik nem vetették el a mennyből áradó világosságot. A sareptai özvegy és a szíriai Naámán követtek életükben mindazt a lelki világosságot, amelyet nyertek. Ezért igazabbak voltak Isten választott népénél, amely eltávolodott Tőle. Jézus egy rettenetes igazságot mondott ki akkor, amikor kijelentette, hogy Isten szolgájának nincs biztonsága az elbukott, hitehagyó Izráelben. (...)

Noha a zsidó vezetők nagy buzgóságot mutattak Isten dicsősége és Izráel jóléte érdekében, a valóságban mindkettőnek ellenségei voltak. Példaadásuk és tanításaik csak mindinkább eltávolították a népet Istentől, és elvezették az engedelmesség útjáról, hogy azután odajussanak, ahol Isten már nem lehet

többé menedékük nyomorúságukban. Az Üdvözítő dorgáló szavai, amelyek Názáret férfiaihoz szóltak, Pál esetében nemcsak a hitetlen zsidókra illettek, hanem saját hittestvéreire is. Ha a gyülekezet vezetői Pál iránti elkeseredett érzelmeiket legyőzték volna és elfogadták volna őt mint Isten elhívott szolgáját, aki a pogányoknak hirdeti az evangéliumot, az Úr bizonyára megtartotta volna számukra. Isten nem rendelte el, hogy Pál működése oly gyorsan bevégződjék, de csodát sem tett azoknak a körülményeknek a megváltoztatására, amelyeket a jeruzsálemi gyülekezet vezetőinek magatartása idézett elő. Hasonló lelkület ma is hasonló eredményeket szül. (...) Hányszor hosszabbította volna meg az Úr hűséges szolgálói tevékenységét, ha munkásságukat méltányolták volna! Ha a gyülekezet megengedi azt, hogy a lelkek ellensége tévelygésbe dőnve őket, Krisztus szolgájának szavait és tetteit elferdítse és félremagyarázza, ha a tagok eltorlaszolják az utat, és akadályozzák Isten küldötte hasznosságát, akkor az Úr néha elvonja tőlük a már kapott áldást.

Sátán állandóan munkálkodik eszközei által, hogy elcsüggyesse és megrontsa azokat, akiket Isten választott ki fontos és jó munka végzésére. Noha készek Krisztus ügyéért még életüket is feláldozni, az őscsaló mégis igyekszik kételyeket támasztani bennük testvéreik iránt, amelyek, ha tápot nyernek, aláássák a becsületességükbe vetett bizalmat és megbénítják hasznavehetőségüket. Sátánnak nagyon is gyakran sikerül bánatot okozni nekik saját hittestvéreik által, úgyhogy Isten nagy irgalmasságában belenyúl életükbe, és üldözött szolgálóinak békét szerez. Csak ha már összekulcsolják kezüket életlenül testük fölött, ha elnémultak intő és bátorító szavaik, akkor eszmélnek fel és ismerik fel az elvakultak, hogy milyen áldásokat vetettek el maguktól, amelyek értékét ezentúl már méltányolni tudnák. Amit az Ige hirdetői életükkel nem tudtak elérni, azt halálukkal vívják ki.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Pál, a fogoly c. feje.)

2 Milyen beszámolót ad Lukács Pál fogságáról Félix helytartó idején?

- „[Félix helytartó] mondta: Majd kihallgatlak, amikor vádlóid is eljönnek. Parancsolta, hogy Héródes palotájában őrizték őt. (...) Öt nap múlva aztán aláment Anániás főpap a vénekkel és egy Tertullus nevű prókátorral, akik panaszt tettek a tisztartónál Pál ellen. Mikor ő előszóllított, Tertullus vádolni kezdte, mondván. (...) Mi úgy találtuk, hogy ez veszedelmes ember, és hasonlást támaszt a föld kerekiségén levő valamennyi zsidó közt, és a nazarénusok felekezetének feje. (...) Felelt pedig Pál, miután intett néki a tisztartó a szólásra: Mivel tudom, hogy te sok esztendő óta vagy e nép bírása, bátorságosabban védekezem a magam ügyében. (...) Ezek maguk mondják meg, vajon találtak-e bennem valami hamis cselekedetet, mikor én a Főtanács előtt álltam. (...) Mikor ezeket hallotta Félix, elhalasztotta dolgukat, (...) és mondta: Mikor Lisiás ezredes alájön, döntenem fogok ügyetekben. Megparancsolta a századosnak, hogy Pált őrizték, de enyhébb fogságban legyen, és senkit ne tiltsanak el az övéi közül attól, hogy szolgáljon néki, vagy hozzá menjen. Egynéhány nap múlva pedig Félix, megjelenve feleségével, Druzillával együtt, aki zsidó asszony volt, maga elé hívatta Pált, és hallgatta őt a Krisztusban való hit felől. Mikor pedig ő igazságról, önmegtartóztatásról és az eljövendő ítéletről szólt, megrémülve mondta Félix: Most eredj el, de amikor alkalmam lesz, magamhoz hívatlak téged. Egyszersmind pedig azt is remélte, hogy Pál pénzt ad néki, hogy szabadon bocsássa. Ezért gyakrabban magához hívatva őt, beszélgetett vele. Mikor pedig két esztendő elmúlt, Félix utóda Porcius Festus lett. Félix, a zsidóknak kedveskedni akarva, Pált fogságban hagyta.” (23,35; 24,1-27)

Antonius Félix 52–60-ig volt Júdea helytartója.

„Pál az ellene felhozott vádakra nézve világosan kimutatta, hogy egyetlenegy sem állja meg a helyét. (...) Félix mindinkább felismerte az indítékokat, amelyek a zsidókat uralták, abbeli igyekezetükben, hogy az apostolt lázadással és árulással vádolják. (...) Azonban Félix nem ismert magasabb indítóokot, mint az önérdeket. Az a félelem, hogy a zsidókat megbántja, visszatartotta attól, hogy igazságot szolgáltatson Pálnak, akinek az ártatlanságáról teljesen meg volt győződve. Ezért elhárította, hogy a tárgyalást elnapolja, míg Lisiás is jelen lesz.”
(Ellen G. White: *Az apostolok története*, Tárgyalás Cézáréában c. fejj.)

Félix felesége, Druzilla, Hasmoneus királyi családból származó zsidó herecegnő, Nagy Heródes és Mariamne (Heródes hasmoneus családból származó felesége) unokája volt. Annak az első Heródes Agrippának volt a leánya, aki kivégeztette Jakabot, és akit olyan megdöbbentő módon ért utol Isten büntető ítélete Péter bebörtönzése és szabadulása, illetve az őt őrző katonák kivégeztetése után. Druzillának két testvére volt: II. Heródes Agrippa és Bereniké, akikkel a 26. fejezetben találkozunk majd. Fiatal nő volt, akit Félix botrányos módon csalt el első férjétől, Azizus emesai királytól. Félix jelleméről sötét képet festenek a kortárs történetírók. Testvére, Claudius császár kegyenceként nagyon elbizakodott volt, bátran elkövetett mindennemű törvényteleniséget. A zsidókkal való kegyetlenkedései, nevezetesen egy mézszárlás miatt, amit az ő parancsára rendeztek katonái Cézáréában, feljelentés alapján Rómába idézték. Ezt megelőzően különösképpen törekedett a zsidók kegyei- nek megnyerésére, a velük való kiengesztelődése.

„Nemsokára Félix és felesége, Druzilla, hívták Pált, hogy bizalmas beszélgetés közben meghallgassák »a Krisztusban való hit felől«. Szívesen, sőt vágyakozva hallgatták az új igazságokat, amelyeket talán soha többé nem hallhatnak, és ame-

lyek, ha visszautasítják azokat, Isten nagy napján bizonyóságot tesznek ellenük. Pál úgy tekintette ezt, mint Istentől kapott alkalmat. Noha jól tudta, hogy Félix, aki előtt áll, halálra ítélelheti, vagy szabadságát adhatja vissza, mégsem hízelegett neki, sem nem hódolt előtte. Tudta, hogy szavai vagy az élet, vagy a halál illata lesznek számukra, ezért minden önző megfontolást, gondolatot félretéve, figyelmeztetni akarta őket a reájuk váró veszedelemre. Félix mind ez ideig olyan erőszakos és kegyetlen életet élt, hogy kevesen merészeltek még csak célozni is arra, hogy jelleme és viselkedése nem kifogástalan. Pál azonban nem ismert emberfélelmet. Nyíltan bizonyóságot tett Krisztusba vett hitéről. (...) Azután azokról az erényekről beszélt, amelyek szükségesek a keresztény jellem kialakulásához, de amelyeknek a hiányában az előtte ülő emberpár olyannyira szűkölködött.

Pál feltárta Félix és Druzilla előtt Isten jellemét, igazságosságát, igaz ítélkezését és pártatlanságát, valamint törvénye lényegét. Világosan rámutatott arra is, hogy az ember kötelessége a mértékletes élet, hogy a szenvedélyeit a józan ész irányítsa, összhangban Isten törvényével. Testi és szellemi erőit köteles egészségben megőrizni. Határozottan kijelentette, hogy jön az ítélet napja, amikor mindenki, élete cselekedetei szerint, jutalmát veszi. Akkor nyilvánvalóvá válik, hogy sem vagyon, sem rang vagy cím nem szerezheti meg Isten kegyelmét az ember számára, sőt meg sem szabadíthatja bűnei következményeitől. (...) Félix lelkiismerete felébredt, be kellett ismernie, hogy Pál igazat beszél. A bűnnel terhelt múlt emlékei felidéződtek lelkében. Élesen, ijesztően vonultak el lelki szemei előtt ifjúkora titkai, telve borzalmakkal és vérontással. (...) Az igazság még sohasem hatolt ennyire szívéig, lelkét még sohasem fogta el ilyen rémület. Az a gondolat, hogy titkolt gonosztettei nyilvánvalók Isten szeme előtt, és hogy cselekedetei szerint veszi ítéletét, rémült félelemmel töltötte el.

Ahelyett azonban, hogy meggyőződése bűnbánatra vezette volna, inkább szabadulni igyekezett kellemetlen szemlélődésai-

től. Pállal való beszélgetését félbeszakította. (...) A menny módot adott neki, hogy bűneit felismerje és elhagyja, ő azonban így szólt Isten hírnökéhez: »Most eredj el, de mikor alkalmam lesz, magamhoz hívatlak.« Így utasította vissza az utolsó kegyelmi ajánlatot. Isten soha többé nem intette, nem hívta meg. (...)

Két évig szünetelt minden eljárás Pál ellen, mindezek ellenére továbbra is fogoly maradt. Félix többször meglátogatta és figyelmesen hallgatta szavait. Látszólagos barátságának indítóoka azonban a nyereségvágy volt. Bizalmasan közölte, hogy Pál, nagyobb összeg lefizetése ellenében, visszanyerheti szabadságát. Az apostol azonban nemesebb jellemű volt, semhogy megvesztegetés árán vásárolja meg szabadságát. Semmi rosszat sem követett el, nem akart tehát igazságtalanságot elkövetni, hogy szabadságát visszanyerje. Egyébként pedig túl szegény volt ahhoz, hogy ilyen magas váltságdíjat fizessen, még ha akart volna is. Azt pedig még kevésbé óhajtotta, hogy saját érdekében a megtért hívek részvétét és segítségét igényelje. Ezenfelül tudta, hogy élete Isten kezében van, nem akarta tehát Isten terveit keresztezni. Végül Félixet Rómába idézték a zsidók ellen elkövetett durva sérelmekért. Mielőtt elhagyta volna Cézareát, hogy ennek az idézésnek eleget tegyen, kedveskedni akart a zsidóknak, és így elrendelte Pál további fogva tartását. Ennek ellenére sem sikerült neki a zsidók bizalmát újból megnyerni. Kegyesített lett, és megfosztották hivatalától. Utódaul Porcius Festust nevezték ki.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Tárgyalás Cézareában c. fejj.)

3 Hogyan zajlott Pál kihallgatása az új helytartó, Festus előtt?

- „Festus, miután bement a tartományba, három nap múlva felment Jeruzsálembe Cézareából. Panaszt tettek pedig néki a főpap és a zsidók főemberei Pál ellen, és kérték őt, (...) hogy ho-

zassa át őt Jeruzsálembé, lest vetve, hogy megölhessék őt az úton. Festus azonban azt felelte, hogy Pált Cézáréában őrzik, ő maga pedig csakhamar oda fog menni. Akik azért köztetek, úgymond, főemberek – mondta nekik –, velem alájövén, ha valami gonoszság van abban a férfiúban, emeljenek vádat ellene. Miután pedig tíz napnál tovább időzött közöttük, lemenvén Cézáréába, másnap ítélőszékébe ült, és Pált előhozatta. Mikor pedig ő megjelent, körülállták a zsidók, akik alámentek Jeruzsálemből. Sok és súlyos vádat hoztak fel Pál ellen, amelyeket nem tudtak bizonyítani, mivelhogy ő a maga mentségére ezt felelte: Sem a zsidók törvénye ellen, sem a templom ellen, sem a császár ellen semmit sem vétettem. Festus pedig a zsidóknak kedveskedni akarva, felelt Pálnak, és mondta: Akarsz-e Jeruzsálembé felmenni és ott ítéltetni meg ezekről énelőttem? Pál azonban mondta: A császár ítélőszéke előtt állok, itt kell nékem megítéltetnem. A zsidóknak semmit sem vétettem, miként te is jól tudod. Mert ha vétkes vagyok és valami halálra méltót cselekedtem, nem vonakodom a haláltól, ha azonban semmi sincs azokban, amikkel ezek vádolnak engem, senki sem ajándékozhat oda engem azoknak. A császárra appellálok! Akkor Festus tanácsával értekezvén, felelt: A császárra appelláltál, a császár elé fogsz menni!" (25,1–12)

Porcius Festus 60–62-ig volt Júdea helytartója. A korabeli történetírók jobb képet rajzolnak róla, mint Félixről.

„A zsidó vezetők (...) azonnal előkészületeket tettek a Pál elleni tanúskodásra az új tisztartó ítélőszéke előtt. Mikor Festus többnapos jeruzsálemi tartózkodása után visszatért Cézáréába, másnap »ítélőszékébe ült, és előhozatta« Pált. (...) A kihallgatás folyamán a vádlott nyugalma és nyíltsága egészen világosan

bizonyította a zsidók állításainak valótlanágát. Festus felismerte, hogy a vizsály tisztára a zsidó hitpontok körül forog, és hogy alapján véve a Pál elleni vádak, még ha bebizonyíthatók volnának is, semmi olyat nem tartalmaznak, amelyek halálos ítéletre vagy akárcsak börtönbüntetésre szolgáltatnának okot. Azt is tisztán látta azonban, hogy milyen vihar, milyen felháborodás törne ki, ha Pált nem ítélné el, vagy nem szolgáltatná ki nekik. Mivel tehát a zsidóknak kedveskedni akart, Pálhoz fordult, megkérdezte, hajlandó-e védelme alatt Jeruzsálembe menni, hogy ott a Főtanács előtt kihallgassák.

Az apostol jól tudta, hogy nem várhat igazságos ítéletet attól a néptől, amely gonosztettei által Isten haragját hívja ki. Tudta, hogy Illés prófétához hasonlóan, nagyobb biztonságban van a pogányok között, mint azok között, akik elvetették a menny világoóságát, és megkeményedtek az evangéliummal szemben. Kifáradt már a vizsálykodásban. (...) Nehezen tudta elviselni az ismételt huzavonát és a tárgyalások halasztgatását, valamint a bebörtönözést. Ezért elhatározta, hogy élni fog kiváltságával, amely mint római polgárt megilleti, és fellebbez a császár ítélőszékéhez. Festus nem tudott a zsidók összeesküvéséről Pál ellen, ezért igen meglepte a vádlott fellebbezése a császár ítélőszékéhez. Az apostol kívánsága véget vetett minden további tárgyalásnak. (...) Még egyszer megisméltődött, hogy Isten szolgájának a pogányoknál kellett védelmet keresnie a zsidók vakbuzgóóságból és önigazultságból eredő gyűlölete miatt. Ugyanez a gyűlölet kényszerítette Illés prófétát, hogy védelmet keressen a sareptai özvegnél, az evangélium hírnökeit is ez készítette, hogy elforduljanak a zsidóktól, és a pogányoknak hirdessék üzenetüket.

Ezzel a gyűlölettel kell majd szembenéznie korunkban is Isten népének. Krisztus hitvalló követői között is ugyanolyan gőg, képmutatás, önzés és az elnyomásnak ugyanaz a lelkülete látható, mint amely az akkor élő zsidók szívet uralta. Magukat Krisztus követőinek tartó férfiak a jövőben ugyanazt az eljárást fogják követni, mint amelyet a papok és a főemberek követtek

Krisztussal és az apostolokkal szemben. A válság közelgő nagy óráját Isten hűséges szolgálóinak át kell élniük, el kell szenvedniük ugyanazt a keményszívűséget, ugyanazt a kegyetlen határozottságot és ugyanazt a megátalkodott gyűlöletet.

Mindazoknak, akik ama gonosz napon csüggedés nélkül, lelkiismeretük szava szerint akarnak szolgálni Istennek, bátorságra, határozottságra, Isten és Igéje ismeretére lesz szükségük. Mert akik Istenhez hűek, azokat üldözik, indítóokaikat elferdítik, legjobb szándékaikat, fáradozásait félremagyarázzák, és nevüket mint gonoszt emlegetik. Sátán csalásának minden erejével működik majd, hogy a lelkeket befolyásolja és az értelmet elhomályosítsa, hogy a gonosz jónak és a jó gonosznak láttassék. Minél erősebb és tisztább Isten gyermekeinek hite, minél erősebb elhatározásuk, hogy az Úrnak engedelmeskedjenek, Sátán annál izzóbban fogja felszítani ellenük azok gyűlöletét, akik állítják ugyan, hogy igazságosak, azonban mégis lábbal tiporják Isten törvényét. A legerősebb bizalomra, a legmegingathatatlanabb elhatározásra lesz szükségük, hogy, megőrizték a hitet, amely egykor a szenteknek adatott.

Isten azt kívánja, hogy népe mielőbb felkészüljön az eljövendő válságra. Akár felkészültek, akár nem, szembe kell nézniük vele. Csak azok fognak megállni a megpróbáltatás és megkíséretés időszakában, akik életüket Isten mértékével összhangba hozták. Amikor világi uralkodók egyesülnek lelkészekkel, hogy lelkiismereti kérdésekben parancsokat osszanak, akkor nyilvánvalóvá válik, hogy kik félik Istent, és kik szolgálnak Neki hűségesen. Amikor a sötétség a legsűrűbb, akkor ragyog majd legvilágosabban az isteni jellem fénye. Amikor már minden egyéb csődöt mond, akkor válik láthatóvá, ki bízik rendíthetetlenül Istenében. És miközben az igazság ellenségei mindenfelől figyelik az Úr szolgálóit, hogy ártsanak nekik, Isten is ügyel rájuk, örök javuk érdekében. Olyan lesz számukra, mint az örök szirt árnyéka a száraz földön.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Pál a császár ítélőszékéhez fellebbez c. fejelet)

4 Kik előtt nyílt még alkalma Pálnak a védekezésre cézáreai fogsága idején?

- „Néhány nap múlva pedig Agrippa király és Bereniké érkezett Cézáreába, hogy köszöntsék Festust. Mikor pedig több napig időztek ott, Festus a király elé tárta Pál dolgát. (...) Agrippa pedig mondta Festusnak: Szeretném magam is azt az embert hallani. Ő pedig mondta: Holnap meg fogod őt hallani. Másnap tehát eljövén Agrippa és Bereniké nagy pompával, és bemelve a kihallgatási terembe az ezredesekkel és a város fő polgáraival együtt, Festus parancsolatára előhozták Pált. (...) Agrippa mondta Pálnak: Megengedtetik néked, hogy szólj a magad mentségére. Akkor Pál (...) védőbeszédet tartott: Agrippa király! Boldognak tartom magamat, hogy mindazok felől, amikkel a zsidóktól vádoltatom, előtted fogok védekezni e mai napon, mivel te nagyon jól ismered a zsidók minden szokását és vitás kérdését. Azért kérek, hallgass meg engem türelmesen! (...) Mikor pedig ő ezeket mondta a maga mentségére, Festus nagy fennszóval mondta: Bolond vagy te, Pál! A sok tudomány téged örülségbe visz. Ő pedig mondta: Nem vagyok bolond, nemes Festus, hanem igaz és józan beszédekkel szólok. Mert tud ezekről a király, akihez bátorságosan is szólok, mert éppen nem gondolom, hogy ezek közül előtte bármi is ismeretlen volna, mert nem valami zugolyában lett dolog ez. Hiszel-e, Agrippa király, a prófétáknak? Tudom, hogy hiszel. Agrippa pedig mondta Pálnak: Majdnem ráveszel engem, hogy kereszténnyé legyek. Pál pedig mondta: Kívánnám Istentől, hogy ne csak majdnem, hanem nagyon is, ne csak te, hanem mindazok is, akik ma engem hallgatnak, lennétek olyanok, amilyen én is vagyok, e bilincsektől megválva. Mikor ő ezeket mondta, felkelt a király és a helytartó és Bereniké, és akik velük együtt ültek. (...) Agrippa pedig mondta Festusnak: Ezt az embert szabadon lehetett volna bocsátani, ha nem appellált volna a császárra.” (25,13–23; 26,1–32)

II. Heródes Agrippáról és testvéréről, Berenikéről van szó, a 12. fejezetben szereplő I. Heródes Agrippa fiáról és leányáról. Druzilla, az előző helytartó, Félix felesége, szintén testvérük volt. Ők hárman a Heródes család utolsó leszármazottai voltak.

II. Heródes Agrippa (50–100) kisebb területen uralkodott a Libanon vidékén. A rómaiaktól megkapta a főpapkinevezés jogát, így mintegy a zsidóság védnökének számított. Később Fülöp negyedes fejedelem országát is neki adták a rómaiak, és még annak szomszédos területeit is.

„Ott állt Pál, még mindig bilincsben, az összegyűlt tömeg előtt. Milyen nagy ellentét! Agrippa és Bereniké, a hatalom és magas állás birtokosai, ezért az egész világ hódolata övezte őket. Nélkülözték azonban azokat a jellemvonásokat, amelyeket Isten értékelt. Törvényét lábbal tiporták, szívük és életmódjuk romlott volt. Az őréhez láncolt agg fogoly megjelenésében semmi olyan nem volt, ami a világot hódolatra készíthette volna. Noha barátok, vagyon és tekintély nélkül állt ott, sorát mégis az egész menny érdeklődése kísérte. Angyalok álltak mellette. Ha ezeknek a fénylő hírnököknek a dicsősége csak egy pillanatra is felvillant volna, akkor a királyi pompa és büszkeség elhalványodott, megsemmisült volna. A király és udvaroncái úgy rogytak volna a földre, mint egykor Krisztus sírjának őrzői. (...) Az apostolt sem a körülötte lévő pompa, sem hallgatóinak magas rangja nem félemlítette meg.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, „Majdnem ráveszel engem” c. fejj.)

Számára nem az volt a fontos, hogy önmagát védje. Az előkelő társaság tagjai szegény, elveszett lelkek voltak az ő számára, akiknek a megmentésére szívből vágyakozott. Ezért védekezés helyett

bizonyágtevésre használta fel ezt az alkalmat. Elbeszélte a saját megtérése tapasztalatát. Rámutatott arra, hogy amit Krisztus felől hirdet, az semmivel sem több vagy más, mint a mózesi és prófétai jövendölések beteljesedése. Az evangélium reménység az egész világnak, minden embernek.

A helytartót – bár elismerte Pál beszéde logikáját és ékesszólását – bizonyára ingerelte, hogy szokatlan, lelkiismeretet nyugtalanító igazságokat hall. Ezenkívül Pál a halottak feltámadásának „képtelenségét” is említette. Ezért elvágta a beszéd fonalát közbekiáltásával. Pál válasza nemes és bölcs volt: „Igaz és józan beszédeknek” nevezte az evangélium tanításait, és hivatkozott arra, hogy valóságos és ismert történelmi tények azok, amelyeket Krisztus életével, halálával és feltámadásával kapcsolatban említett.

Elgondolkoztató a jellegzetes *majdnem* szó Agrippa király feleletében. A király és a többiek felállása – annál a pontnál, amikor Pál tapintatos módon kegyelmi meghívást közvetített nekik – elhárító elutasítást fejezett ki.

5 Hogyan zajlott Pál Rómába utazásának első szakasza?

- „Amikor elvégeztetett, hogy Itáliába hajózzunk, átadták mind Pált, mind némely egyéb foglyot egy Július nevű századosnak a császári seregből. (...) Velünk volt a makedóniai Aristárkhus, aki Thessalonikából való. Másnap megérkeztünk Sidonba. Július emberséggel bánván Pállal, megengedte, hogy barátaihoz elmenve gondoskodásukban részesüljön. (...) Mivel ott a százados egy Itáliába menő alexandriai hajót talált, abba szállított be minket. Több napon át azonban lassan hajózáván, és nehezen érkezvén Knidushoz, mivel nem engedett bennünket oda- jutni a szél, elhajóztunk Kréta alatt (...) Salmóné mellett, és (...) jutottunk egy helyre, melyet Szépkikötőknek neveznek. (...) Mivel pedig sok idő múlt el, és a hajózás már veszedelmes volt,

(...) intette Pál őket, ezt mondván nékik: Férfiak, látom, hogy nemcsak a tehernek és a hajónak, hanem a mi életünknek is bántódásával és nagy kárával fog történni e hajózás. De a százados inkább hitt a kormányosmesternek és a hajótulajdonosnak, hogynem annak, amit Pál mondott. (...) Mivel pedig déli szél kezdett lassan fújni, azt gondolva, hogy feltett szándékuk uraivá lettek, elindulva, közelebb hajóztak el Kréta mellett. Nemsokára azonban viharos szélvész csapott le oda, melyet északkeleti szélnek neveztetik. (...) Mikor pedig a szélvésztől nagyon hányattattunk, másnap a hajóterhet kihányták. Harmadnap tulajdon kezünkkel hánytuk ki a hajó felszerelését. Mikor pedig több napon át sem nap, sem csillagok nem látszottak, és nem kis vihar szorongatott, minden reménységünk elveszett életben maradásunk felől. Mikor pedig hosszas volt már az étlenség, Pál felállva közöttük, mondta: Jóllehet szűkséges lett volna, ó férfiak, hogy engedelmessé válnék, ne indultunk volna el Krétából, és elkerültük volna ezt a bajt és kárt, mindazáltal mostanra nézve is intelek benneteket, hogy jó reménységben legyetek, mert egy lélek sem vész el közületek, hanem csak a hajó. Mert ez éjjel mellém állt egy angyala Istennek – akié vagyok, akinek szolgálók is –, ezt mondván: Ne félj, Pál! A császár elé kell néked állnod! És ímé Isten ajándékba adta néked mindazokat, akik veled hajóznak. Azért jó reménységben legyetek, férfiak! Mert hiszek az Istennek, hogy úgy lesz, amint nékem megmondatott. Egy szigetre kell pedig nékünk kivetődnünk. (...) Voltak pedig a hajóban lélekszám szerint összesen kétszázhetvenhatan. (...) De mikor egy zátonyos helyre találtak, ráhajtották a hajót. Az első része ugyan megakadva, mozdíthatatlanul maradt, a hátulsó része azonban szakadozott a habok ereje miatt. A vitézek tanácsa pedig az volt, hogy a foglyokat vágják le, hogy senki el ne szaladhasson, miután kiúszott. De a százados, megakarván tartani Pált, eltiltotta őket e szándéktól, és megparancsolta, hogy akik úszni tudnak, először azok szökdössenek a tengerbe és meneküljenek

ki a szárazföldre. A többiek pedig ki deszkákon, ki a hajó egyéb darabjain. És így történt, hogy mindnyájan szerencsésen kimentekültek a szárazföldre. (...) Miután szerencsésen megmenekültek, megtudták, hogy Melitának [Máltának] nevezik azt a szigetet. A barbárok* nem közönséges emberséget cselekedtek velünk, mert tüzet gerjesztve, befogadtak mindnyájunkat a rajtunk való záporért és a hidegért. Mikor pedig Pál nagyon sok venyigét szedett, és a tűzre tette, egy vipera a melegből kimászva, a kezére ragadt. Mikor pedig látták a barbárok az ő kezéről függni a mérges kígyót, mondták egymásnak: Nyilván gyilkos ez az ember, akit nem hagy élni a bosszúállás, noha a tengerből megszabadult. De néki, miután a kígyót lerázta a tűzbe, semmi baja sem lett. Azok pedig azt várták, hogy meg fog dagadni, vagy nagy hirtelenséggel halva rogyik le. Mikor azonban sok ideig várták, és látták, hogy semmi baja nem lesz, megváltoztatva értelmüket, istennek mondják őt. Annak a helynek a környékén voltak pedig a sziget főemberének, név szerint Publiusnak mezei jószágai, aki befogadván minket, három napig nagy emberségesen vendégül látott. Történt pedig, hogy Publius atyja hideglelésben és vérhasban betegen feküdt. Akihez Pál bement, és minekután könyörgött, kezeit rá vetve meggyógyította őt. Miután ez megtörtént, egyebek is, akik betegek voltak a szigeten, hozzá jöttek és meggyógyultak. Akik nekünk nagy tisztességet is tettek, és mikor elindultunk, a szükséges dolgokkal elláttak." (27,1-44; 28,1-10)

„Az apostol a legsötétebb órákban is csak bátorított, és ahol csak szükség volt, mindenütt készségesen segített. Hitben fogódzott meg a Mindenható karjában. Lelkét nyugodtan Isten-

---

* Nem valamiféle vademberekről van szó, hanem általánosan így nevezték a görög-római civilizáció körén kívül élő népeket.

re bízta. Nem aggodalmaskodott önmagáért, mert hiszen jól tudta, hogy Isten megtartja, mivel Rómában bizonytságot kell tennie Krisztusról, igazságáról. De mélységes részvétet érzett a körülötte lévők iránt, akik bűnös, mélyre süllyedt állapotukban készületlenek voltak a halálra. Amikor komoly imában könyörgött Istenhez életük megóvásáért, azt a kinyilatkoztatást nyerte, hogy imája meghallgattatott. (...)

Pált és a többi foglyot még a hajótörésnél is rettenetesebb sors fenyegette. A katonák úgy látták, hogy miközben a partra jutni igyekeznek, a foglyokra nem vigyázhatnak. Mindenkinek lesz elég gondja, hogy a saját életét mentse. A katonák viszont felelősek voltak és életükkel szavatoltak a foglyokért, hogy közülük egy se hiányozzék. Ezért elhatározták, hogy az összes foglyot megölik. A római törvény jóváhagyta ezt a kegyetlen eljárást, és tervüket véghez is vitték volna azonnal, ha nem lett volna köztük Pál, akinek mindannyian egyenlően hállával tartoztak. Julius százados tudta, hogy valamennyien, akik a hajón tartózkodnak, Pálnak köszönhetik megmenekülésüket, azonkívül arról is meg volt győződve, hogy Isten volt Pállal, és ezért is félt őt bántalmazni. (...)

Három hónapig tartózkodtak a hajó utasai Málta szigetén. Pálnak és munkatársainak alkalmuk nyílt ezalatt, hogy az evangéliumot prédikálják, és az Úr láthatóan munkálkodott általuk. Pál kedvéért az egész hajótörött társasággal szeretettel bántak. Amikor Máltát elhagyták, ellátták őket minden szükséges útravalóval.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Róma felé – A hajótörés c. feje.)

Milyen nagy öröme szolgált Pálnak, hogy ismét a lélekmentés munkájában tevékenykedhetett, amitől oly hosszú ideje elzárta már fogsága! Milyen vigaszul és bátorításul szolgált neki és a vele lévő Lukácsnak is, hogy Isten ereje oly hatalmasan nyilatkozott meg általuk szenvedő emberek gyógyulására és üdvösségére.

Az apostolok cselekedetei utolsó fejezetei érzékeltetik, hogy a Szentlélek kitöltetése időszakának ebben a végső szakaszában ritkultak az isteni hatalom csodálatos megnyilatkozásai a gyülekezet körében. Pál szolgálatában azonban – aki teljesen átadta magát Istennek és az Ő Lelke által élt és cselekedett – továbbra is megnyilatkoztak a mennyei erők. Az utolsó fejezet olvasásakor a Szentlélek korszakának csodálatos atmoszférája, „szele” érint meg bennünket még egyszer.

6 Mi bátorította Pál apostolt, miután kikötöttek Itáliában és a csoport elindult Róma felé? Hogyan biztosított a Gondviselés enyhébb fogságot és adott értékes bizonyágtevési alkalmakat Pálnak Rómában?

- „Onnét körülkerülve, eljutottunk Régiumba, és egy nap múlva, déli szél támadva, másnap megérkeztünk Puteóliba. Ahol amikor atyafiakat találtunk, kértek minket, hogy náluk maradjunk hét napig, és úgy mentünk Rómába. Onnét is az atyafiak, mikor a mi dolgainkat meghallották, elének jöttek Appii Forumig és Tres Tabernaeig. Amikor Pál meglátta őket, hálát adva Istennek, bátorságot vett. Mikor pedig Rómába jutottunk, a százados átadta a foglyokat a testőrsereg fővezérének. Pálnak azonban megengedték, hogy külön lakjék az őt őriző vitézzel. Történt pedig, hogy három nap múlva magához hívatta Pál a zsidók között való főembereket. Mikor egybe gyűltek, mondta nekik: Atyámfiak, férfiak, én jóllehet semmit sem vétkeztem a nép ellen vagy az ősi szokások ellen, mindazáltal foglyul adattam át Jeruzsálemből a rómaiak kezébe. (...) Kitűztek tehát néki egy napot, és eljöttek hozzá a szállására többen, akiknek nagy bizonyágtétellel szólt Isten országa felől, (...) a Jézus felől való dolgokról, úgy a Mózes törvényéből, mint a prófétákból, reggeltől fogva mind estig. Némelyek hittek beszédének, mások pedig nem hittek. (...) Maradt

pedig Pál két egész esztendeig az ő tulajdon bérelt szállásán, és mindazokat befogadta, akik hozzá mentek, prédikálva Isten országát, és tanítva az Úr Jézus Krisztus felől való dolgokat teljes bátorsággal, minden tiltás nélkül." (28,13–31)

„[Az itáliai partraszállás] utáni nyolcadik napon a százados elindult foglyaival Rómába. Julius szívesen könnyítette Pál sorsán, amennyire hatalmában állt, de azon, hogy fogoly, nem tudott változtatni. Pál nehéz szívvel közeledett a világ fővárosa felé, amelyet hosszú idő óta olyan hön vágyott meglátogatni. Milyen másként képzelte el az érkezését! Hogyan hirdesse az evangéliumot mint megláncolt és megbélyegzett fogoly? Az a reménysége, hogy Rómában sok lelket nyerhet meg, szertefoszlott.

Rómától kb. 64 kilométerre (...) hirtelen örömkialtás hangzik fel. Egy férfi a fogoly nyakába borul és örömkönnyek között öleli át, mintha hosszú távollét után atyját üdvözlőné. És ez a jelenet újból és újból megismétlődik, mert igen sokan, szerető, várakozástól megélesedett tekintettel, felismerik a megkötözött fogolyban azt a férfit, aki Korinthusban, Filippiiben és Efézusban az élet igéjét hirdette nekik.

Mialatt a melegszívű tanítványok vágyakozva gyülekeznek lelki atyjuk köré, az egész menetet megakasztják útjában. Igaz, hogy a katonák a késleltetés miatt türelmetlenek, de még sincs szívük, hogy ezt a boldog találkozást megszakítsák, hiszen ők is megtanulták, hogy foglyukat tiszteljék és nagyra becsüljék. A tanítványok az elgyötört, szenvedésektől elcsigázott arcon Krisztus képmásának visszfényét látják. Biztosítják Pált, hogy nem felejtették el, mindvégig szeretni fogják, örök hála kötelezettek iránta azért a boldog reménységért, amely áthatja életüket, és azért, hogy Istennel megbékéltette

őket. A legszívesebben vállukra emelnék, ha megengednék nekik, és úgy vinnék végig az egész úton a városig.

Amikor Pál a hittestvéreket megpillantotta, »hálákat adva Istennek, bátorságot vett« – jelenti tovább Lukács. Kevesen tudják csak felfogni e szavak mély jelentőségét. A könnyező, részvétteljes hívők között, akik nem szégyellték Pál béklyóit, az apostol fennhangon dicsőítette Istent. A bánatfelhő, amely a lelkére nehezedett, immár eloszlott. Keresztény élete nem volt egyéb a bántalmazások, szenvedések és súrlódások sorozatánál, de ebben az órában bőséges jutalmat nyert. Most már bátrabban és vidámabb lelkülettel folytatta útját. Nem akarta többé panaszolni a múltat, sem félni a jövőt. Bilincsek és nyomorúság várt rá, ezt igen jól tudta, de azt is tudta, hogy sokkal borzalmasabb rabságból szabadított meg lelkeket, ezért örült Krisztusért viselt szenvedéseinek. (...)

Sok zsidó, akiket néhány évvel előbb száműztek Rómából, ismét engedélyt kapott a visszatérésre, így nagy számban laktak ott. Pál először is eléjük óhajtott tární a személyére és munkájára vonatkozó tényeket, mielőtt még ellenségeinek alkalma nyílna fellázítani őket ellene. Ezért Rómába érkezése után harmadnapra összehívta a zsidók főembereit, és egyszerűen, tárgyilagosan elbeszélte, miért hozták fogolyként Rómába. (...) Amikor Pál így elmondta mindazt, amit tudott, amit látott, és bizonyosságot tett a názáreti Jézusról, Izrael reménységéről, meggyőzte mindazokat, akik őszintén keresték az igazságot. Egyesek lelkébe örökre bevesődtek szavai. Mások konokul vonakodtak elfogadni az Írás világos bizonyítékait, ha olyan valakitől hallották is, akit a Szentlélek különösen megvilágosított. Érveit nem tudták megcáfolni, azonban következtetéseit nem fogadták el.

Hónapok teltek el, amióta az apostol Rómába érkezett, a jeruzsálemi zsidók csak azután jelentek meg személyesen, hogy a fogoly elleni vádjait előadják. Isten gondviselése úgy intézte, hogy ez a halasztás az evangélium terjesztésére

szolgált. Pál, őrzőinek jóindulatából, tágas házban lakhatott, szabadon érintkezhetett barátaival, és mindenkinek, aki halani akarta, naponta magyarázhatta az igazságot. (...)

Ez idő alatt nem feledkezett meg az általa alapított gyülekezetekről sem. (...) Szent életű munkásokat is küldött ki Rómából a munkára, de nemcsak ezekhez a gyülekezetekhez, hanem olyan területekre is, amelyeket ő maga még nem látogatott meg. (...) Állandó összeköttetést tartott fenn velük, értesült mind a gyülekezetek állapotáról, mind a rájuk leselkedő veszélyekről. Így vált lehetővé számára, hogy valamenyiükre bölcsen felügyeljen.

Noha látszólag minden lehetősége teljesen megszűnt a tevékeny közreműködésre, Pál befolyása sokkal hatékonyabbá vált, mint ha szabadon látogathatta volna a gyülekezeteket, úgy, mint az előző években. Az Úr foglyaként a testvérek jobban ragaszkodtak hozzá, szavai, melyeket mint Krisztus ügyéért megláncolt szenvedő intézett hozzájuk, több figyelmet és tiszteletet ébresztettek, mint amikor személyesen köztöttük időzött. Csak most, hogy elszakították tőlük, ismerték fel értük viselt szenvedéseit és aggodalmait. Eddig többnyire kivonták magukat minden felelősség és teherhordozás alól azzal, hogy nincs olyan bölcsességük, tapintatuk és tetterejük. Ellenben most, hogy meg kellett tanulniuk azokat a tanításokat, amelyeket egyébként mellőztek, sokkal többre becsülték Pál intéseit, tanításait és utasításait, mint azelőtt a személyes munkáját. Amint tehát híret vették bátorságának és hitének, melyet hosszú fogsága alatt tanúsított, ez nagyobb hűségre és fokozott igyekezetre készítette őket Krisztus ügyéért.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Rómában c. fej.)

Az e heti adomány jótékonyági koncertek és Biblia-konferenciák költségeinek támogatására szolgál.

IGÉK MINDEN NAPRA

Július

1. vasárnap	Ésa 40,18; Jn 1,18	
2. hétfő	Jn 14,7	
3. kedd	1Jn 4,9	
4. szerda	Jn 17,25–26	
5. csütörtök	1Jn 3,1	
6. péntek	Préd 7,29; Jer sir 4,1	Napnyugta: 20.43
7. szombat	1Móz 3,8; Jel 6,15; 17	
8. vasárnap	Rm 7,24–25	
9. hétfő	Rm 2,4	
10. kedd	Ezsdr 9,6.15/b	
11. szerda	Apcs 5,31	
12. csütörtök	Jn 4,6	
13. péntek	Jel 22,17	Napnyugta: 20.39
14. szombat	Jób 42,5–6	
15. vasárnap	Rm 7,9	
16. hétfő	Rm 2,1–3; 11	
17. kedd	Mt 9,12–13	
18. szerda	Zsolt 5,5--6	
19. csütörtök	Jn 20,20–21	
20. péntek	Ezék 18,31–32	Napnyugta: 20.33
21. szombat	Rm 7,13	
22. vasárnap	Zsolt 95,7	
23. hétfő	Zsolt 139, 23–24	
24. kedd	Zsolt 51,12	
25. szerda	Zsolt 103,10–11.13	
26. csütörtök	Péld 28,13	
27. péntek	Jak 5,6	Napnyugta: 20.26
28. szombat	Zsolt 32,3–5	
29. vasárnap	Zsolt 51,19	
30. hétfő	Mt 6,12	
31. kedd	Ezék 33,15	

A reggeli igéket a *Ne félj, csak higgy!* című könyvből idéztük

Augusztus

1. szerda	Jer sir 3,40–42	
2. csütörtök	Jer 29,13	
3. péntek	Péld 23,26	Napnyugta: 20.17
4. szombat	2Kor 3,17	
5. vasárnap	Mt 6,24	
6. hétfő	Hós 6,6	
7. kedd	Rm 12,1	
8. szerda	Péld 8,35–36	
9. csütörtök	Péld 8,17.21.18	
10. péntek	Rm 6,19–22	Napnyugta: 20.06
11. szombat	Lk 13,24	
12. vasárnap	Ésa 27,5	
13. hétfő	Jn 20,31	
14. kedd	Mk 9,23	
15. szerda	Mk 11,24	
16. csütörtök	Kol 2,6	
17. péntek	Hós 14,3	Napnyugta: 19.55
18. szombat	Ésa 43,1; 44,22	
19. vasárnap	Mik 7,8–9	
20. hétfő	Lk 15,20	
21. kedd	Zak 9,12	
22. szerda	2Kor 5,17	
23. csütörtök	2Krón 25,2; Zsolt 16,2	
24. péntek	Eféz 4,22–24	Napnyugta: 19.42
25. szombat	Zsolt 40,9	
26. vasárnap	Ésa 64,5; Jak 2,20	
27. hétfő	Zsolt 119,11	
28. kedd	Jn 12,50/a	
29. szerda	Gal 2,16/a	
30. csütörtök	Gal 5,6	
31. péntek	Jer 31,35–37	Napnyugta: 19.29

Szeptember

1. szombat	Ésa 6,1-3; 5	
2. vasárnap	Mt 6,28/a	
3. hétfő	Jn 15,4-5	
4. kedd	Zsolt 16,8	
5. szerda	Zsolt 5,4	
6. csütörtök	Mt 11,28-29	
7. péntek	Mik 7,7	Napnyugta: 19.15
8. szombat	Zsolt 123,2	
9. vasárnap	2Kor 3,18	
10. hétfő	Mt 28,20	
11. kedd	Jn 14,12	
12. szerda	Jn 7,38	
13. csütörtök	Jn 4,34	
14. péntek	1Kor 3,9	Napnyugta: 19.01
15. szombat	Jel 2,3	
16. vasárnap	Mt 25,29	
17. hétfő	Mt 5,16	
18. kedd	Kol 3,23-24	
19. szerda	Préd 3,11; Mt 6,28-29	
20. csütörtök	Lk 12,6-7	
21. péntek	Zsolt 19,2; 104,24	Napnyugta: 18.46
22. szombat	Zsolt 33,5	
23. vasárnap	Kol 3,16	
24. hétfő	Zsolt 27,4	
25. kedd	Apcs 17,11	
26. szerda	Zsolt 119,99-100	
27. csütörtök	Pél 2,3-5; 9-10	
28. péntek	Zsolt 14,2; Péld 8,17	Napnyugta: 18.32
29. szombat	Zsolt 62,9	
30. vasárnap	Ésa 64,3; 6	